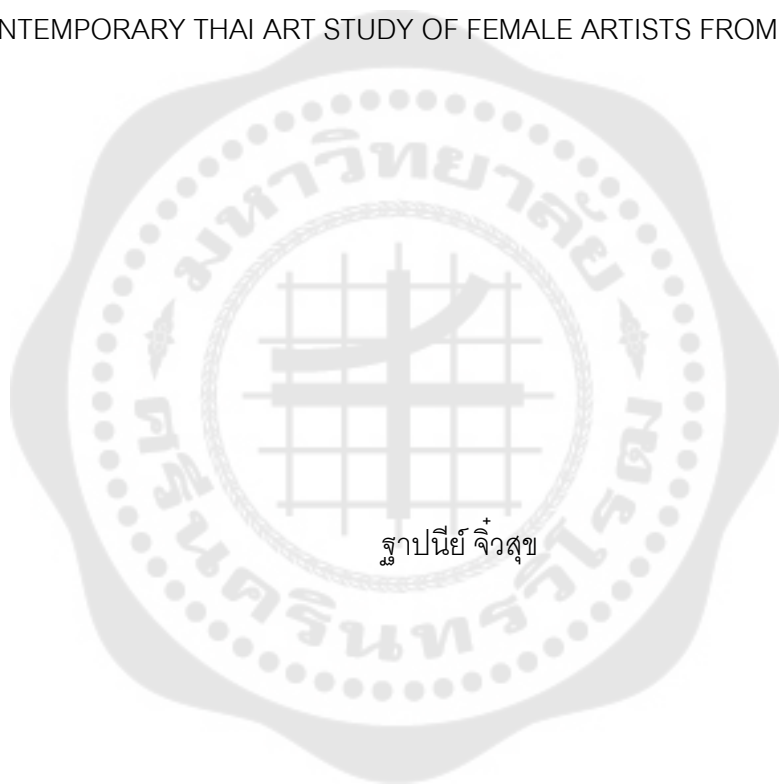

การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559
CONTEMPORARY THAI ART STUDY OF FEMALE ARTISTS FROM 1974 TO 2019

ฐานันท์ จิวสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

CONTEMPORARY THAI ART STUDY OF FEMALE ARTISTS FROM 1974 TO 2019

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

ของ

ฐานันท์ จิวสุข

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง) (อาจารย์ ดร.อิทธิพัชร วิจิตสถิตรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559
ผู้วิจัย	ฐาปณีย์ จิวสุข
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย อาริรุ่งเรือง

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัย ของศิลปินหญิงตั้งแต่ พ.ศ.2517-2559 (ร่วมสมัยกับผู้วิจัย) และเพื่อนำเสนอความรู้ทางด้านแนวคิดของศิลปินหญิงในงานศิลปะไทยร่วมสมัย โดยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ศิลปินจำนวน 11 คน ประกอบกับการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลวิจัยพบว่า ศิลปินหญิงไม่ได้ทำงานเรียกร่องสิทธิของสตรี แต่ต้องการแสดงออกถึงความเท่าเทียมของทุกเพศทุกวัย เพราะการเรียกร่องสิทธิของผู้หญิง เหมือนเป็นการข่มสถานะของผู้ชาย ซึ่งศิลปินไม่ได้สื่อมาในแนวนั้น ทุกเพศคือมนุษย์ ที่เท่าเทียมกัน มีความสามารถเหมือนกัน และเลือกที่จะทำงานศิลปะเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เพราะจะสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี บัณฑิตจึงเรื่องการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน บัณฑิตจึงแรกและเป็นบัณฑิตจึงสำคัญเลยคือเรื่องของความขยัน การทำงานอย่างต่อเนื่อง บัณฑิตจึงรองลงมาคือเรื่องทุนทรัพย์ บัณฑิตจึงสุดท้ายคือทัศนคติหรือทัศนคติของศิลปิน ส่วนบัณฑิตจึงที่จะทำให้ศิลปินหยุดการทำงานได้นั้น คือเรื่องหน้าที่ที่ติดตัวมากับเพศหญิง คือหน้าที่ของแม่ และหน้าที่การดูแลบุตร

คำสำคัญ : การศึกษา, ศิลปินหญิงไทย, ศิลปะไทยร่วมสมัย

Title	CONTEMPORARY THAI ART STUDY OF FEMALE ARTISTS FROM 1974 TO 2019
Author	THAPANEE JEWSUK
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Supachai Areerungruang

The purposes of this research study are to study and analyze contemporary Thai arts by female artists from 1974 to 2016 (in the same period as that of the researchers) and to present the knowledge about concepts of the artists by interviewing eleven female artists and reviewing the relevant documents and studies. The findings of this study were as follows : (1) the female artists did not use their to promote work women's rights, but they did want to express gender equity for women of all ages as women's rights reflect the reality of gender discrimination. The artists did not intend to express this, as all genders are human. They chose to create artworks about gender because this topic was close to their lives and it was easy to represent artistically, (2) the factors of the successes of artists were as follows. The first and most important factor was diligence; which was followed by second factor is budget; and the last factor is curator. The factor causing these artists stop working include female roles that included their duties as mother and taking care of their parents.

Keyword : Education, Female Artists, Contemporary thai art

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำชี้แนะ และให้คำแนะนำปรึกษาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณศิลปินหญิงทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ และเมตตาสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การวิจัยครั้งนี้ จนดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อธิพัชร์ วิจิตตสถิตร์ตัน ประธานกรรมการสอบปากเปล่า และ รองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ กรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ดร. ถนอม ช่างกดี ดร.อธิพัชร์ วิจิตตสถิตร์ตัน และอาจารย์ อัยนา ญะยุทธานนท์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์) และผู้ประสานงานหลักสูตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมาน จิวสุข และนางสาวตรี จิวสุข บิดามารดาของข้าพเจ้า ผู้มีพระคุณที่ให้ทุนสนับสนุน ให้กำลังใจในการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ได้ลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอบคุณ เพื่อนๆ ร่วมชั้นปริญญาโท ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกประการ อีกทั้งยังคอยให้คำปรึกษา จับมือช่วยฝ่าฟันอุปสรรคตั้งแต่วันแรกจนถึงวินาทีสุดท้าย และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

ฐานันท์ จิวสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมาย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. ศิลปะไทยร่วมสมัย.....	7
2. เพศสภาพในสังคมไทย บริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย.....	11
3. วิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
4. ประวัติการศึกษา แนวความคิด เนื้อหา สัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยของ กลุ่มศิลปินหญิง.....	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	37

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น	37
2. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	37
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
4. วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย	38
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
7. สรุปเรียบเรียงรายงาน	41
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
วัตถุประสงค์ที่ 1 การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชีวิต และผลงานของศิลปิน จาก การสัมภาษณ์ตัวศิลปินโดยตรง และจากสื่อสิ่งพิมพ์นิตยสาร	42
1. ศิลปินในวัย ไม่เกิน 40 ปี.....	43
2. ศิลปินในวัย 40 ปีขึ้นไป	67
วัตถุประสงค์ที่ 2 การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะไทยร่วมสมัย การศึกษาประเด็น ข้อ ปัญหาเกี่ยวกับทิศทางความเป็นไปได้ของการพัฒนาศิลปะไทยร่วมสมัยในสังคมไทย และเพศ สภาพในสังคมไทย	75
1. วิเคราะห์ผลงานศิลปิน	75
2. แนวคิดเพศสภาพในสังคมไทยกับศิลปะ	75
3. ศิลปะไทยร่วมสมัยจากอดีตถึงปัจจุบัน.....	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	78
2. วิธีดำเนินการวิจัย	78
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
4. วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย	79
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	80

6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล.....	81
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้ชื่อเสียงศิลปินหญิงที่น้อยกว่าศิลปินชาย	82
ตอนที่ 3 สรุปข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มศิลปินตัวอย่าง	83
7. สรุปผลการวิจัย	86
8. อภิปรายผลการวิจัย	87
9. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป	90
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สรุปประวัติชีวิต แนวความคิด เนื้อหา สัญลักษณ์ของศิลปิน.....	35
ตาราง 2 สรุปแนวคิดของศิลปิน.....	73
ตาราง 3 เทคนิคที่ศิลปินเลือกใช้ในการสร้างผลงาน	74
ตาราง 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยศิลปินหญิง จำนวน 11 คน.....	81
ตาราง 5 ปัจจัยที่ส่งผลให้ชื่อเสียงศิลปินหญิงที่น้อยกว่าศิลปินชาย.....	82
ตาราง 6 สรุปข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มศิลปินตัวอย่าง	83

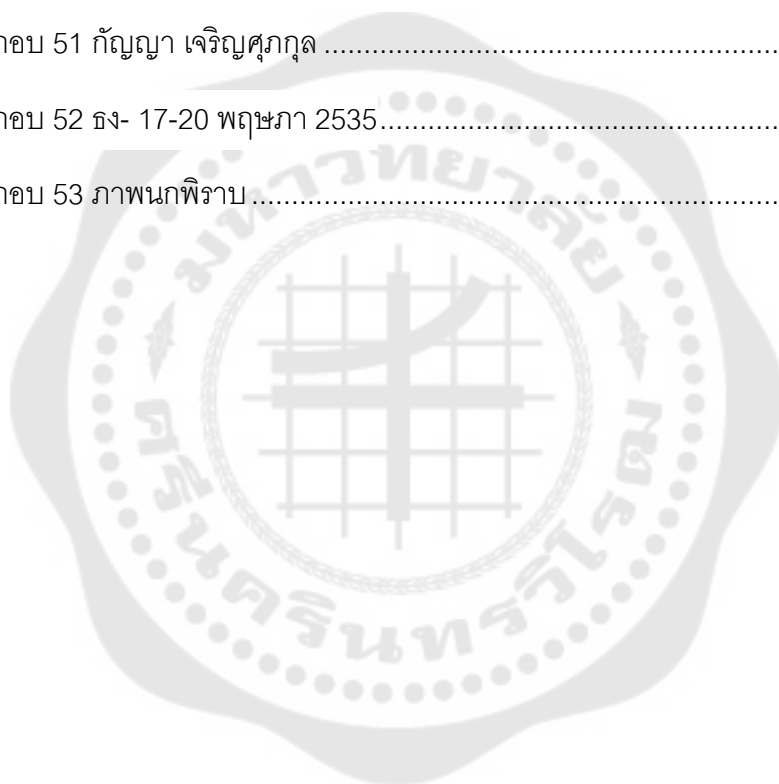

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพประกอบ 2 ภาพคุณหญิงไฮโซ	17
ภาพประกอบ 3 ภาพในคืนวันปาร์ตี้	18
ภาพประกอบ 4 ภาพละครหมาด	19
ภาพประกอบ 5 ภาพ Faith connection of time.....	20
ภาพประกอบ 6 รอยต่อแห่งความศรัทธา	20
ภาพประกอบ 7 ภาพ แม่ค้า	22
ภาพประกอบ 8 ภาพ the scale 2015.....	23
ภาพประกอบ 9 ภาพความว่างเปล่า 001.....	24
ภาพประกอบ 10 ภาพความว่างเปล่า 002.....	24
ภาพประกอบ 11 โป๊ะ	26
ภาพประกอบ 12 ภาพเขียวระแวก	26
ภาพประกอบ 13 ภาพมนุษย์.....	28
ภาพประกอบ 14 ภาพเท่าเทียม.....	28
ภาพประกอบ 15 ภาพวันวานยังหวานอยู่	29
ภาพประกอบ 16 the Queen of Thailand	30
ภาพประกอบ 17 ภาพลีลาวดี.....	31
ภาพประกอบ 18 ภาพหนุนนม	32
ภาพประกอบ 19 ภาพนอนนมแม่	33
ภาพประกอบ 20 ภาพพิราบไทย พ.ศ. 2551 เมื่อไหร่จะไม่พิลาป (เสียที)	34
ภาพประกอบ 21 ปรางค์ จรเขต.....	43

ภาพประกอบ 22 ภาพในฝันของเธอ.....	44
ภาพประกอบ 23 ภาพในฝันของเธอ2.....	45
ภาพประกอบ 24 ยามีล๊ะ หะหยี.....	45
ภาพประกอบ 25 จักรของแม่ 1.....	46
ภาพประกอบ 26 จักรของแม่ 2.....	47
ภาพประกอบ 27 ปานพวรรณ ยอดมณี.....	48
ภาพประกอบ 28 จิตรกรรม.....	49
ภาพประกอบ 29 จิตรกรรม 2.....	50
ภาพประกอบ 30 กวีตา วัฒนะขยงกูร.....	51
ภาพประกอบ 31 งานของผู้หญิง.....	52
ภาพประกอบ 32 งานของผู้หญิง.....	53
ภาพประกอบ 33 กมลพันธุ์ โชติวิชัย.....	54
ภาพประกอบ 34 ความเสื่อมโทรม 1.....	55
ภาพประกอบ 35 ความว่างเปล่า.....	56
ภาพประกอบ 36 อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์.....	56
ภาพประกอบ 37 ปู่ระห่ำ.....	57
ภาพประกอบ 38 อรุสยา.....	58
ภาพประกอบ 39 บุษราพร ทองชัย.....	59
ภาพประกอบ 40 เบอริลิน.....	60
ภาพประกอบ 41 เบอริลิน 2.....	61
ภาพประกอบ 42 ลำพู กันเสนาะ.....	62
ภาพประกอบ 43 นาคมารอพี่ทุกวันเลยนะ.....	63
ภาพประกอบ 44 วัยว้าวุ่น.....	64

ภาพประกอบ 45 สีป้าง สนวนแก้ว	64
ภาพประกอบ 46 สะท้อนความจริง	65
ภาพประกอบ 47 ลีลาวดี	66
ภาพประกอบ 48 ฟินรี สัณห์พิทักษ์.....	67
ภาพประกอบ 49 The Mats and The Pillows Jim Thompson Farm	68
ภาพประกอบ 50 Breast Stupa Cookery by Samuay	70
ภาพประกอบ 51 กัญญา เจริญศุภกุล	70
ภาพประกอบ 52 ธง- 17-20 พฤษภาคม 2535.....	71
ภาพประกอบ 53 ภาพนกพิราบ	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หัวข้อบทความชิ้นเอกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ ในปี 1971 ของ Linda Nochlin นักเขียนชาวอเมริกา ระบุว่า “เหตุใดจึงไม่เคยมีศิลปินคนสำคัญของโลกเป็นผู้หญิงเลย” เนื้อหาในบทความนั้นได้เขียนถึงความคิดเห็นที่ว่า ผู้หญิงก็เป็นเพศที่มีศักยภาพในการเป็นศิลปินได้ เทียบเท่ากับเพศชาย แต่ท้ายที่สุดแล้ว กลับมีเพียงศิลปินชายเท่านั้น ที่ได้รับอำนาจอย่างชัดเจนบนเส้นทางสู่ความสำเร็จของอาชีพศิลปิน (Nixon, 2018) จากบทความนี้ ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าไม่เพียงแต่วงการศิลปะระดับโลกเท่านั้นที่ศิลปินหญิงไม่ได้รับความสำคัญ เพราะในประเทศไทยเองก็ไม่พบศิลปินหญิงคนสำคัญเช่นกัน หากให้นึกถึงศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ทางด้านศิลปะไทยร่วมสมัยของไทย คนส่วนใหญ่ก็มักจะนึกถึง เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ถวัลย์ ดัชนี หรือ แม้แต่ทางด้านภาพพิมพ์ ก็จะนึกถึงประยัด พงษ์ดำ หรือ กมล ทัศนาญชลี ถึงแม้ว่าจะมีศิลปินหญิงรุ่นใหม่ไฟแรงเกิดขึ้นในสังคมไทยก็ตาม แต่ศิลปินหญิงก็ยังมีจำนวนน้อยและไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย อ้างอิงได้จากงานวิจัยศิลปินคอนเซ็ปชวลหญิงในประเทศไทย ของอุษาวดี ศรีทอง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปรียบเทียบจำนวนของศิลปินหญิงและศิลปินชายในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492-2556 เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันว่า จำนวนศิลปินหญิงมีน้อยกว่าศิลปินชาย โดยงานวิจัยดังกล่าว ได้มีการอ้างอิงข้อมูลจากการแสดงผลงานศิลปะกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1-56 พบว่ามีรายชื่อศิลปินที่ร่วมแสดงผลงานศิลปะทั้งหมด 471 คน แบ่งเป็นศิลปินชายจำนวน 411 คน แต่ปรากฏรายชื่อศิลปินหญิงเพียง 60 คนเท่านั้น (อุษาวดี ศรีทอง, 2557)

หากวิเคราะห์ตามบทความและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ดูเหมือนว่าเพศสภาพได้ถูกนำมา กำหนดถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในสังคมศิลปะไว้อยู่แล้ว ดังเช่นคำกล่าวของ Kant Immanuel นักปรัชญาชาวเยอรมันที่ได้พูดถึงเกี่ยวกับเรื่องนี้ใน บทความ Observations on the Feeling of the Beautiful and Sublime (1763), “จิตใจของผู้หญิงเป็นจิตใจที่งดงาม แต่ไม่มีความสามารถในการทำความเข้าใจถึงความก้าวร้าว รุนแรง ดังเช่นผู้ชาย” (Kant, 2011) ยิ่งตอกย้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงในความคิดของผู้คนไปกว่า ผู้หญิงเป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนไหว นุ่มนวล ผู้ชายเป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่ง ทรงพลัง และ เมื่อมองมายังผลงานที่ศิลปินถ่ายทอดออก ศิลปินหญิงมักจะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะออกมาในรูปแบบที่แสดงถึงความรู้สึก แสดงอารมณ์อ่อนไหวต่าง ๆ คล้ายกับแสดงออกถึงสิ่งที่ธรรมชาติมอบให้ ทำให้เกิดเสียงวิจารณ์ในเชิงดูถูกตามมาบ่อยครั้งว่า ศิลปินหญิงเป็นพวกเพ้อฝัน รวากับว่าถูกติดป้ายประกาศไว้แล้วว่า รูปแบบงานศิลปะ

ที่สื่อไปทางความน่ารัก ความอ่อนไหวเหล่านี้คือ ลักษณะเฉพาะของเพศหญิง และรูปแบบลักษณะงานศิลปะที่ทรงพลังนี้คือลักษณะเฉพาะของเพศชาย

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงยุคสมัยในปัจจุบัน เราจะพบว่า ศิลปินหญิงสมัยใหม่มีผลงานและ ศักยภาพเทียบเท่ากับศิลปินชาย สังเกตได้จากการที่ศิลปินหญิงบางคน สามารถทำให้ศิลปินชายยอมรับในผลงานของตนได้ ยกตัวอย่างเช่น ลำพูน กันเสนาะ ศิลปินหญิงรุ่นใหม่ที่มีชื่อเสียง และได้รับความนิยมในประเทศไทย เธอนำเสนอผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ และผลงานวาดเส้นที่ผสมผสานระหว่างรูปแบบเหมือนจริงและเหนือจริง โดยเน้นถ่ายทอดเรื่องราวอันหลากหลายของสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งที่คนไทยคุ้นตาตามข่าวสารความเป็นจริงและแอบแฝงการเสียดสีสังคม ผ่านการสร้างสรรค์งานศิลปะออกมาในรูปแบบของความน่ารักขบขัน (mod, 2556) หรืออีกหนึ่งศิลปินหญิงที่กำลังได้รับความนิยมในวงการศิลปะขณะนี้อย่าง กวิตา วัฒนะชยังกูร ซึ่งเธอได้เริ่มต้นสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างจริงจังในปี 2012 โดยผลงานของกวิตานั้น เริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เมื่อเธอจับประเด็นเรื่องความเป็นเพศ (gender) และเพศวิถี (sexuality) มาเล่าผ่านงานศิลปะ เรื่องที่เธอเลือกมาสร้างเป็นผลงานก็คือ “งานของผู้หญิง” และ “ความเป็นวัตถุของร่างกาย” แล้วใช้สื่อศิลปะการแสดง (performance) ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของวิดีโอศิลป์ เกิดเป็นผลงานชุดที่มีชื่อว่า ‘Onto Fabric’ กวิตา “แสดง” เป็นเสื้อผ้าที่ไร้ชีวิต เธอกำกับตัวเองให้มีสำนึกว่าตัวเองเป็นเพียงวัตถุในงานบ้านของผู้หญิงในสังคมเพียงเท่านั้น

ทั้งหมดนี้ ทำให้ผู้วิจัยเกิดความคิดที่ว่า แม้ศิลปินหญิงจะยังคงถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือห้วงอารมณ์อันอ่อนไหวที่แฝงอยู่ในความเป็นหญิงออกมาผ่านงานศิลปะ แต่หากศิลปินหญิงใช้รูปแบบงานศิลปะที่สร้างสรรค์ เลือกใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ในการนำเสนอผลงาน แทรกแนวความคิดที่สื่อถึงเรื่องราวใหม่ หรือ เรื่องที่สังคมกำลังให้ความสนใจ ก็ย่อมได้รับความนิยมจากสังคมตามมา ดังเช่นในปี 2550 นั้น ศิลปินหญิงจากประเทศมุสลิม และ ประเทศที่กำลังพัฒนา ได้รับการยกย่องถึงในงานนิทรรศการ Hanging Fire ซึ่งจัดขึ้นที่ Asia Society นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และ งาน Fukuoka Asian Art Triennial ในประเทศประเทศญี่ปุ่น โดยปัจจัยที่ทำให้ศิลปินหญิงปากีสถานหนึ่งในนั้นได้มีชื่อเสียงปรากฏขึ้นมาในวงการศิลปะระดับโลก เป็นเพราะงานของพวกเขาท้าทายทัศนคติการมองผู้หญิงปากีสถานแบบเหมารวมของโลกตะวันตก “เป็นเพราะสื่อตะวันตกทำให้ภาพของหญิงชาวมุสลิมสะท้อนออกมาว่าเป็นผู้หญิงที่ถูกปิดกั้น ยามที่โลกมอมมายังปากีสถาน พวกเขาจึงอยากรู้ว่าแท้ที่จริงแล้ว ในจิตใจของผู้หญิงปากีสถานนั้นกำลังคิดอะไร” (เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, 2551) ดังนั้น การสร้างผลงานศิลปะที่สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้คนในสังคม อาจเป็นอีกหนึ่งในหนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

ในวงการศิลปะของศิลปินหญิงก็เป็นได้ ด้วยเหตุนี้เอง ทางผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการศึกษา แนวความคิดของศิลปินหญิงในวงการศิลปะไทยร่วมสมัย ว่ามีแนวโน้มในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะไปในทิศทางใด

ประกอบกับศิลปะไทยร่วมสมัยกำลังได้รับความสนใจ ทั้งจากกลุ่มศิลปินผู้สร้างสรรค์ และกลุ่มผู้ชมงานศิลปะที่นับวันยิ่งให้ความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่องค์ความรู้ทางด้านศิลปะ ไทยร่วมสมัย ในประเทศไทยนั้น ยังถือว่าขาดแคลนอยู่มาก และเพื่อเป็นการตอบสนองของทฤษฎีพหุ ศิลปะศึกษาเชิงแบบแผน (Disipline Based Arts Education : DBAE) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นแบบ แผนการเรียนการสอนศิลปะศึกษา 4 แกน งานวิจัยชิ้นนี้จึงจัดอยู่ในหมวดประวัติศาสตร์ศิลปะ อันเป็น 1 ใน 4 ข้อของทฤษฎีดังกล่าว ด้วยผู้วิจัยมุ่งหมายสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะไทยร่วม สมัยขึ้นมา เพื่อเติมเต็มช่องว่างในวงการวิชาการศิลปะของไทยให้มีข้อมูลเพิ่มเติมที่สมบูรณ์มาก ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษางานศิลปะได้ใช้หาความรู้ต่อไป โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการ วิจัยแบบเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากงานวิจัย บทความ บทวิจารณ์ และวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ปรัชญาการณที่สัมพันธ์ด้วยแนวคิดในการทำงานศิลปะไทยร่วมสมัยของศิลปินหญิง และการ ลงพื้นที่ภาคสนาม สัมภาษณ์นักวิชาการ นักวิจารณ์ ภัณฑารักษ์ของหอศิลป์ และนักสะสมงาน ศิลปะเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องรูปแบบ แนวคิด เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นฐานข้อมูลในเรื่อง ศิลปะไทยร่วมสมัยของศิลปินหญิงในประเทศไทยให้กับวงการศิลปะ, วงการผู้ศึกษาด้านศิลปะ, นักวิชาการ และศิลปิน เป็นต้น

ความมุ่งหมาย

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้ คือ

1. ศึกษา วิเคราะห์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยในด้านแนวคิด สัญลักษณ์ และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศสภาพกับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพศิลปิน ของศิลปินหญิงตั้งแต่ พ.ศ.2517-2559 (ร่วมสมัยกับผู้วิจัย)

2. เพื่อนำเสนอแนวคิดของศิลปินหญิงที่ปรากฏในภาพเขียน บุรณการสู่สังคม ในปัจจุบัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แนวทางการสร้างองค์ความรู้ทางด้านศิลปะไทยร่วมสมัย ในประเด็นผลงานศิลปะของศิลปินหญิง โดยสามารถนำข้อมูล องค์ความรู้ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยและวิเคราะห์ มาเป็นฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ศิลป์
2. ได้แนวทางการศึกษาด้านศิลปะสำหรับ นักวิชาการ และศิลปิน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

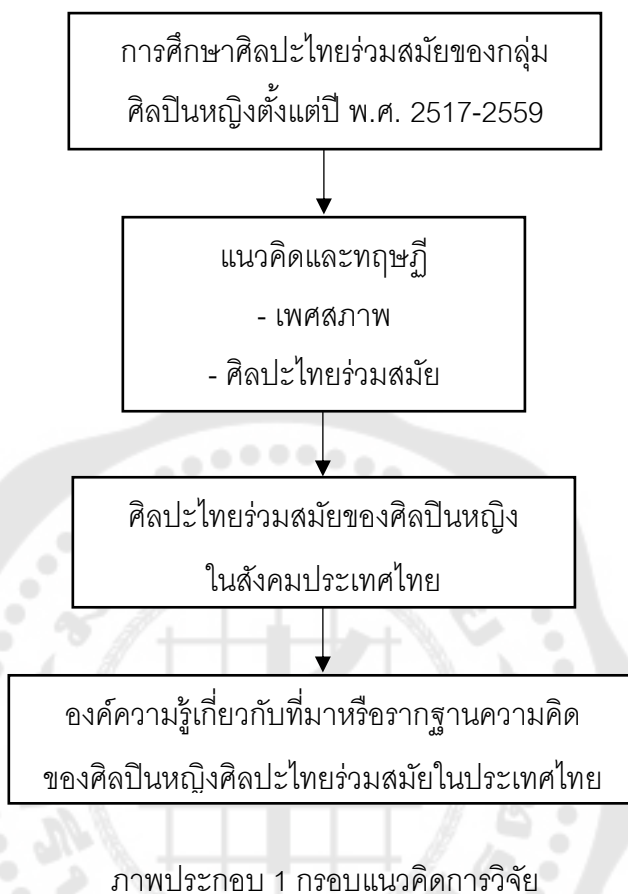
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงที่มาของแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงที่มีความเคลื่อนไหว และมีแนวคิดการทำงานศิลปะที่คล้ายกันทั้งหมด จำนวน 12 คน คือ

1. สีปาง สวนแก้ว
2. พินรี สันต์พิทักษ์
3. รศ.กัญญา เจริญสุขกุล
4. ลำพู กันแสนะ
5. น.ส.ยามี่ละ หะยี่
6. อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์
7. บุษราพร ทองชัย
8. กมลพันธุ์ ไชติวิชัย
9. กวิตา วัฒนะชยักร
10. ปานพรรณน ยอดมณี
11. ปรางค์ จรเขต

ตัวแปรที่ศึกษา

ศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัย ของศิลปินหญิงตั้งแต่ พ.ศ. 2517-2559 (ร่วมสมัยกับผู้วิจัย)

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การศึกษา** หมายถึง กระบวนการการค้นคว้า ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นผลสรุปในงานวิจัย

2. **ศิลปินหญิง** หมายถึง ผู้สร้างงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ที่เป็นเพศหญิงที่มีผลงานศิลปะไทยร่วมสมัย รับการยอมรับในวงการศิลปะไทย โดยมีผลงานเผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2517-2559 โดยผู้วิจัยเลือกจากกลุ่มศิลปินแบบเจาะจง และทำงานร่วมสมัย ไม่จำกัดเทคนิคในการทำผลงาน ได้แก่ สีปาง สวนแก้ว, พินรี สันต์พิทักษ์, ภัฏญา เจริญศุภกุล, ลำพูน กันเสนาะ, น.ส.ยามี่ละ หะยี, อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์, บุษราพร ทองชัย, กมลพันธุ์ โชติวิชัย, กวิตา วัฒนะชยังกูร, ปานพรรณณ ยอดมณี, ปรางค์ จรเขต

3. ศิลปะไทยร่วมสมัย หมายถึง ศิลปะ ณ ปัจจุบัน เริ่มต้นปลายศตวรรษที่ 20 ในที่ทำการวิจัยงานศิลปะในรูปแบบประยุกต์กับศิลปะไทย โดยใช้เนื้อหาทางสังคมร่วมสมัยแต่มีแนวความคิดที่สื่อถึงความเป็นไทย สะท้อนสภาพแวดล้อม ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด บรรยากาศจากสังคมไทย เป็นต้น และเป็นศิลปะที่ตัวผู้วิจัยอยู่ร่วมในยุคนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

3.1 กลุ่มจิตรกรรมไทย กลุ่มนี้ศิลปินจะใช้เรื่องราวรูปแบบและเทคนิควิธีการของจิตรกรรมไทยประเพณีเป็นแนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ แต่จะนำเสนอในแง่มุมของเรื่องหรือองค์ประกอบที่มีลักษณะเฉพาะตนเอง ไม่ใช่การลอกเลียนแบบ

3.2 กลุ่มเทคนิคไทย กลุ่มนี้จะเน้นการแสดงออกโดยการใช้เทคนิคไทยเป็นตัวนำ เช่น เทคนิคลายรดน้ำ ปูนปั้น เป็นต้น โดยยังคงคุณค่าและความพิเศษทางด้านเทคนิคไทยไว้ ส่วนรูปแบบทางการแสดงออกก็จะมีลักษณะเฉพาะตน

3.3 กลุ่มวิถีชีวิต ใช้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนรอบ ๆ ตัวในสังคม รวมถึงวัฒนธรรมไทยเป็นตัวนำ มีทั้งวิถีชีวิตดั้งเดิม และวิถีชีวิตที่เป็นปัจจุบัน

3.4 กลุ่มคติและความเชื่อไทย จะอาศัยการแสดงออกโดยใช้คติธรรมหรือปรัชญาทางพุทธศาสนาและคติความเชื่อในพื้นถิ่นเป็นตัวนำ

3.5 กลุ่มวัสดุไทย เป็นกลุ่มที่เน้นการแสดงออกโดยการทดลองใช้เทคนิคสื่อผสมใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติให้ความรู้สึกหรือจิตวิญญาณที่เป็นไทย นำมาสร้างรูปทรงทั้งแบบสองมิติและสามมิติ

3.6 กลุ่มสื่อสมัยใหม่ จะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจสื่อหรือเทคนิค หรือวิธีการนำเสนอที่มีความเกี่ยวข้องกับยุคสมัย

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

1. ศิลปะไทยร่วมสมัย

1.1 ศิลปะไทยร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมประเทศไทย

1.2 ศิลปะร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย

1.3 กระแสสังคมที่มีอิทธิพลต่อแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย

ในไทย

2. เพศสภาพในสังคมไทย บริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างศิลปะไทยร่วมสมัยในบริบทของศิลปะและสังคมประเทศไทยกับศิลปะร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย

3. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ศิลปินคอนเซ็ปชวลหญิงในประเทศไทย

3.2 เพศสถานะสตรีในงานของศิลปินหญิงร่วมสมัย

4. ประวัติชีวิต ของกลุ่มศิลปินหญิง

1. ศิลปะไทยร่วมสมัย

1.1 ศิลปะไทยร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมประเทศไทย

ในปัจจุบัน ศิลปะในรูปแบบศิลปะไทยร่วมสมัย กำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในแวดวงศิลปะ ทั้งในแง่ของผู้สร้างสรรค์ผลงานอย่างตัวศิลปินเอง ตลอดจนคนเสพงานศิลป์ทั่วไป กอปรกับศิลปินไทยหลายคนมีทักษะทางฝีมือสูง อีกทั้งยังมีมุมมองความคิดความอ่านที่ลึกซึ้ง มีการตีความแล้วถ่ายทอดออกมาผ่านผลงานศิลปะได้อย่างคาดไม่ถึง แต่ด้วยความที่ศิลปะไทยร่วมสมัยนั้นมีรูปแบบที่ค่อนข้างหลากหลายจนยากที่จะแยกประเภทออกมาได้อย่างชัดเจน ทำให้ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยหลายชิ้นได้รับการค่อนข้างคิดว่า ลอกเขามา ทั้งที่ความจริงแล้วควรกล่าวว่า เราเรียนเขามา จึงจะถูกต้องมากกว่า ดังเช่น จิตรกรรมไทยแบบร่วมสมัยเองก็คือนหนึ่งในประเภทนั้น อันเนื่องมาจากไทยได้ศึกษาศิลปะสมัยใหม่จากตะวันตก ดังนั้นการที่จิตรกรรมไทยในยุคสมัยนี้ จะมีความหลากหลายมากขึ้น ก็เกิดจากพบกันของงานศิลปะตะวันตกและงานศิลปะแบบตะวันตก งานศิลปะแบบเก่าผสมผสานเข้ากับงานศิลปะแบบใหม่ ทำให้จิตรกรไทยสามารถ

สร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่ายทอดเรื่องราวเก่า ๆ ได้ด้วยกรรมวิธีแบบใหม่ ในทางกลับกันก็สามารถนำกรรมวิธีสร้างสรรค์งานศิลปะแบบเก่าไปประยุกต์ใช้ใหม่อย่างที่เราคาดกันไม่ถึง เพราะกรรมวิธีแบบเก่าของทางตะวันตกนั้น อาจเปรียบได้ว่าเป็นของใหม่สำหรับคนไทย และถ้าเป็นเช่นนั้น ทำไมศิลปินไทยจึงจะไม่มีสิทธิ์ในการใช้กรรมวิธีของสากลสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ (ไมเคิล ไรท 2537)

จึงกล่าวได้ว่า ศิลปะไทยร่วมสมัย คือ งานศิลปะที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากศิลปะตะวันตก และในปัจจุบันยังอยู่เพียงในระยะเริ่มต้นเท่านั้น โดยปัจจัยความสำเร็จของศิลปินก็ขึ้นอยู่กับวิจารณ์งานที่ชัดเจนของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานอันมีค่าขึ้น ว่าจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกลมกลืนกับความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมไทยได้มากน้อยเพียงใด แต่การนำเอารูปแบบกลวิธีสร้างสรรค์งานศิลปะแบบตะวันตกมาผสมผสานกับเนื้อหาของสังคมไทยนั้น อาจประสบความสำเร็จแค่ในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เพราะการที่ศิลปินไทยพยายามจะตามศิลปะตะวันตกให้ทัน ทุ่มเหตความสนใจไปที่ทดลองกลวิธีใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานจนทำให้รูปแบบของศิลปะไทยร่วมสมัยถูกพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่กลับหลงลืมการศึกษาให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของศิลปะรูปแบบนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังลืมนึกไปทีผลลัพท์ว่างานศิลปะที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นมานั้น ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางความคิดและความรู้สึกต่อผู้ชมในสังคมไทยอย่างไร ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมงานศิลปะส่วนใหญ่เกิดปัญหาด้านการรับรู้ที่ผิดพลาดและไม่เข้าใจในงานศิลปะไทยร่วมสมัยตามที่ศิลปินต้องการจะถ่ายทอด อันเป็นเหตุให้เกิดการปฏิเสธที่จะเสพงาน ศิลปะไทยร่วมสมัยตามมา และนั่นยิ่งทำให้งานศิลปะไทยร่วมสมัยยากที่จะถูกยอมรับจากผู้ชมและสังคม (จักรพันธ์ และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2555)

ศิลปะไทยในปัจจุบันประชาชนไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีศักยภาพมากพอที่จะเข้าถึงความรู้ทางด้านผลงานศิลปะ แม้จะมีการจัดแสดงผลงานศิลปะอยู่ แต่สิ่งที่คนไทยมีร่วมกัน คือ มิติทางสังคมศิลปวัฒนธรรม ฟังตระหนักรว่าวัฒนธรรมเป็นต้นทุนที่แข็งแกร่ง ที่สุดการรู้จักศิลปกรรมของไทยเราเอง สืบค้นศึกษารักษาคุณค่าโดยมีการเผยแพร่สร้างความเข้าใจและภาคภูมิใจกับผลงาน ที่คนไทยด้วยกันสร้าง และตระหนักนัยในการชื่นชมงานศิลปะที่เชื่อมโยงจิตใจให้ยั่งยืน เจริญอกงามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ที่ห่างกันไม่มากนัก คือ มิติทางเศรษฐกิจใช้ต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือแก้ไขความยากจนได้ แต่ผลกระทบของ ปัญหาทำให้เกิดรอยต่อในการถ่ายทอดความรู้ยกตัวอย่าง เช่น ศิลปินไทยมักถูกประเมินคุณค่าต่ำกว่าความเป็นจริงมากทั้งที่ผลงานของไทยเรามีชื่อเสียงดีมาก นักสะสมผลงานศิลปะผู้ไม่รู้มักตัดสินใจจากบทวิจารณ์ ในนิตยสารเพื่อดูว่า ควรมีความชอบ ในผลงานชิ้นนั้น ๆ เพียงใด และยังไปว่านั่นยังพบว่าบางคน

เลือกไม่ถูกเพราะไม่มีความรู้ แต่ในขณะเดียวกัน ในฐานะของ ผลงานศิลปะในประเทศที่เจริญแล้ว จะได้รับการประเมินว่า ผลงานศิลปะเป็นทรัพย์สินและเป็นมรดกตกทอดได้

จากการลงพื้นที่ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.บุศยมาศ นันทวัน ในงานวิจัย สะพานสู่ความเข้าใจผลงานศิลปะร่วมสมัยของไทย พบว่า คำถามจะเกิดขึ้นทุกครั้งที่คุณชมงาน ในไทยเราจะตัดสินผลงานทางศิลปะว่า มีค่าพูดใดในงานนั้นอยู่เสมอ ผู้ชมตัดสินมันด้วย ความสามารถที่มีทักษะนี้มาตั้งแต่เกิด นั่น คือ การวิจารณ์สิ่งเหล่านั้นวันเวียน จนเป็นคำถามที่ถาม บ่อยว่า สิ่งนั้น ที่ผู้คนสนใจเป้าหมายสูงสุดที่ศิลปินวางไว้คงเป็นการยอมรับของผลงาน สิ่งสวยงาม หรือ แปลกใหม่ของผลงานหรือไม่ ที่ทำให้ผลงานนั้นสะดุดตาให้คนหยุดดูและจ้องมองได้นาน ๆ การเข้าถึงผลงานได้ให้ความคิดแก่ คนดูไปต่าง ๆ นานา หรือถ้าไม่สะดวกไม่มีใครมองอย่างนั้น หรือหากพิจารณาทางด้านศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพฯเป็น แหล่งรวมศิลปกรรมที่มีเอกลักษณ์ ในปัจจุบันมีหอศิลป์อยู่ในใจกลางเมืองท่ามกลางแหล่งช้อปปิ้ง เพื่อให้การเข้าถึงในคุณค่า ทางศิลปกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมอันจะเป็น รากฐานในการพัฒนาประเทศ ที่เข้มแข็ง จึงต้องอาศัยกลไกและกระบวนการจัดการบูรณาการที่ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการเข้าถึงและ ตีความผลงานของศิลปิน ซึ่งจะทำให้ ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับการพัฒนา สามารถนำไปบูรณาการการจัดการคุ้มครองและ มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ศิลปกรรม และเพื่อให้ประชาชนศิลปินใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารผลงานศิลปะ ของตนได้อีก (บุศยมาศ, 2014)

1.2 ศิลปะร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย

สำหรับศิลปะร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมในเอเชียนั้น ศิลปินเอเชียยังคงถูก มองว่าไม่ได้ให้ความสนใจในด้านความคิดริเริ่มที่แปลกใหม่ และยังคงทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้ศิลปินที่ถูกจัดว่าเป็นชาวเอเชีย มักจะได้รับพิจารณาคัดเลือกให้แสดงผลงาน ศิลปะบนพื้นฐานของชาติและชาติพันธุ์เป็นหลัก โดยไม่ได้พิจารณาถึงความสำเร็จส่วนบุคคล ไม่เว้นแม้แต่ศิลปินในโลกตะวันตก ที่มีพื้นเพมาจากเอเชียด้วย เช่น ศิลปินฝรั่งเศสเชื้อสายจีน จำนวนหนึ่งในเทศกาลศิลปะเวนิสเบียนนาเล่ ที่แม้ว่าพวกเขาจะถูกคัดเลือกให้จัดแสดงผลงาน เพื่อเป็นสัญญาณที่แสดงถึงนโยบายพหุวัฒนธรรมของฝรั่งเศสที่เฟื่องฟูขี้น แต่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์งานของนิทรรศการดังกล่าว กลับมุ่งความสำคัญไปที่เชื้อชาติจีนของตัวศิลปิน มากกว่า นั้นเท่ากับเป็นการตอกย้ำถึงว่าแท้ที่จริงแล้ว พวกเขาถูกมองและยังคงสถานะเป็นคน จีน ไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนฝรั่งเศสแต่อย่างใด

อีกทั้งการศึกษาศิลปะในเอเชียก็ได้รับอิทธิพลมาจากชาติตะวันตกเช่นกัน ชาวเอเชียจึงต้องเรียนรู้ทักษะการสร้างสรรค์งานศิลปะจากศิลปินตะวันตก เรียกได้ว่าเป็นการเพิ่มความสูงส่งให้กับศิลปินชาวต่างชาติยิ่งขึ้นไปอีก ศิลปินเอเชียจึงต้องต่อสู้อยู่ท่ามกลางความสับสนวุ่นวายกับการรักษาอัตลักษณ์ของตนเอง (Nixon, 2018)

1.3 กระแสสังคมที่มีอิทธิพลต่อแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในไทย

ด้วยพื้นฐานของสังคมไทย ส่งผลให้ศิลปินไทยมีลักษณะและความรู้สึกนึกคิดเป็นปัจเจกชน รวมไปถึงแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะ ล้วนมาจากอารมณ์ความคิดภายในของตนเองเป็นหลัก มากกว่าจะเป็นผลกระทบจากสภาวะของโลกภายนอก แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาศิลปินไทยให้ความสนใจต่อกระแสสังคมและสภาพแวดล้อมโดยที่ได้พบเห็นมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านการเมืองการปกครอง เป็นผลให้ศิลปินกล้าแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั้งในแง่บวกและลบมากขึ้น

ความจริงที่ว่าประเทศไทยมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักประจำชาติ ศิลปินไทยส่วนใหญ่เองก็เป็นชาวพุทธ นับถือศาสนาพุทธ แต่จำนวนศิลปินที่สนใจในเรื่องราวศาสนามกลับมีจำนวนค่อนข้างน้อย เช่นเดียวกับความสนใจที่มีต่อวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย นั่นอาจเป็นเพราะศิลปินส่วนใหญ่พำนักอาศัยอยู่ในสังคมเมือง ซึ่งในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในเมืองค่อนข้างห่างไกลจากวัฒนธรรม ประเพณี และ ศาสนาขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ความสนใจของศิลปินลดน้อยตามลงไปด้วย

ขณะเดียวกัน แรงบันดาลใจจากธรรมชาติซึ่งเคยเป็นที่นิยมในช่วงต้นของยุคสมัยได้ลดน้อยถอยลงไป อันเนื่องมาจากกระแสอิทธิพลของศิลปะสมัยใหม่ที่เข้ามา ในช่วงหลังศิลปินที่สนใจสร้างงานศิลปะแนวดังกล่าว จึงเป็นศิลปินที่อยู่ตามภูมิภาคท้องถิ่นที่ห่างไกลจากอิทธิพลของศิลปะจากตะวันตกซึ่งมีจำนวนน้อยลง เพราะศูนย์กลางทางศิลปะของประเทศไทยเอง ก็ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะตะวันตกเช่นกัน ทำให้งานศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงมีลักษณะ และแบบอย่างที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับศิลปะนานาชาติ (กมล ศรีวิชัยนันท์, 2538)

2. เพศสภาพในสังคมไทย บริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย

คำว่า เพศสภาพ ถูกนำมาใช้เพื่อกำหนดความหมายเพื่อบ่งชี้ลักษณะความเป็นชาย และความเป็นหญิง ซึ่งดูเหมือนสังคมได้กำหนดบทบาทของแต่ละเพศสภาพไว้ว่า ผู้หญิงกับผู้ชาย มีความแตกต่างกันโดยธรรมชาติ และมอบบทบาทให้ผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิงโดยสิ้นเชิง ดังเช่นที่ อริสโตเติล ได้กล่าวเอาไว้ว่า บริบทของผู้ชายจะอยู่ในชนชั้นการปกครอง ส่วนผู้หญิงถูกวางไว้ด้อยกว่าในฐานะผู้ที่ถูกปกครอง เพราะผู้หญิงเป็นเพศที่นุ่มนวลกว่าผู้ชาย มีความสามารถในการจัดการเรื่องต่าง ๆ เอาใจใส่แม้ในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ขณะที่ผู้ชายเป็นเพศที่มีความองอาจ กล้าหาญ มีความสมบูรณ์ในความเป็นมนุษย์มากกว่า เพราะฉะนั้นผู้ชายจึงเหมาะที่จะเป็นผู้บังคับบัญชา แล้วผู้หญิงจึงกลายเป็นผู้ที่ต้องเชื่อฟังไปตามระเบียบ ดังนั้น ผู้หญิงจึงต้องทำหน้าที่เป็นเมียที่ดีในการมีทายาท ดูแลจัดการสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้ผู้ชาย เพื่อให้ผู้ชายมีเวลาในการทุ่มเทให้กับการพัฒนาสติปัญญา และจุดมุ่งหมายทางการเมือง (สุคนธ์ทิพย์, 2552)

แนวคิดสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ เสนอว่า ผู้หญิงจะมีความเหมาะสมในทางทฤษฎีและการเมืองต่อเมื่อผู้หญิงดำรงอยู่ในโลกของผู้ชาย ในงานที่ได้รับค่าจ้าง และได้ทำให้ประเด็นในเรื่องต่าง ๆ ของผู้หญิงเป็นเรื่องชนชั้น ผู้หญิงถูกมองว่า เป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นแรงงาน โดย วิเคราะห์ว่าการกดขี่ผู้หญิงนั้นสัมพันธ์กับกระบวนการผลิต ดังนั้นจึงเรียกร้องให้ผู้หญิงเข้าร่วมต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลง โครงสร้างระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เมื่อระบบที่ไม่ ยุติธรรมหมดไปแล้ว ผู้หญิงจะหลุดพ้นจากการถูกเอาเปรียบไปด้วย (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545) สำหรับการปลดปล่อยเพศหญิงคือ การนำเพศหญิงทั้งหมดเข้าสู่อาชีพงานที่เพศชายทำ และงานบ้านทั้งหมดต้องถูกเปลี่ยนให้เป็นงานของสังคม การดูแลและให้การศึกษา เด็ก ฯลฯ ต้องเป็นเรื่องของสังคม เช่น ที่โซเวียต ผู้หญิงเข้าสู่ตลาดแรงงานเนื่องจากความต้องการขยายตัว ด้านเศรษฐกิจ รัฐจึงได้เปิดสถานเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้ผู้หญิงสามารถทำงานได้ (Human Rights Watch, 1995) งานบ้านที่ผู้หญิงทำต้องเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน และการทำงานบ้านควรได้รับค่าตอบแทนด้วย โดยผู้ที่ต้องจ่าย ควรเป็นรัฐมิใช่ผู้ชายที่เป็นปัจเจก (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545)

กล่าวโดยสรุป กรอบความคิดของสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ถูกจำกัดให้อยู่ในมุมมองทางด้านปัจจัยการผลิตเพียงด้านเดียว กล่าวคือ หากเพศหญิงได้ครอบครองปัจจัยการผลิตเช่นเดียวกับเพศชาย เพศหญิงและเพศชายจะเท่าเทียมกัน โดยไม่ให้ความสำคัญแต่อย่างใดเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชายหญิงในครอบครัว ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความเชื่อและศาสนา เช่น ที่มาร์กซ์เสนอว่า โครงสร้างส่วนล่างเป็นตัวกำหนด โครงสร้างส่วนบน เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การครอบครองปัจจัยการผลิตเพียงอย่างเดียวไม่ได้ช่วยให้ผู้หญิงได้รับความเสมอ

ภาคเท่าเทียมเพศชาย สิ่งเดียวที่จะเปลี่ยนสถานะของเพศหญิงได้คือ การปรับทัศนคติของเพศชายนั่นเอง (กัญญภาภัก ตระสินชัย, 2548)

แต่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สังคมไม่ได้ยึดติดกับการต้องรักษาระเบียบทางธรรมชาติเอาไว้ หมายถึง การทำทุกทางที่จะทำให้เพศชายยังคงดำรงลักษณะของความเป็นชาย และเพศหญิงก็ยังคงต้องดำรงลักษณะของความเป็นหญิงไว้ เนื่องด้วยปัจจุบัน นักสตรีนิยมหลายๆ ท่านออกมาเรียกร้อง ให้สิทธิทางเพศเท่าเทียมกัน เพราะผู้หญิงมีความสามารถทำงานต่าง ๆ ที่หลากหลายได้ไม่น้อยกว่าไปกว่าผู้ชาย แม้กระทั่งงานงานปกครองก็ยังคงมีนายกรัฐมนตรีหญิงปรากฏขึ้นมาในสังคมไทย แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่า เบื้องลึกแล้วเรายังคงยอมรับถึงความแตกต่างของสองเพศในเชิงที่ว่าเพศหญิงอ่อนแอกว่าเพศชาย เพราะเพศชายยังคงต้องเสียสละสิทธิ์ต่าง ๆ ให้กับเพศหญิงก่อนเสมอ แล้วหน้าที่ทำงานบ้านงานเรือนก็ยังถูกมองว่าเป็นหน้าที่ของเพศหญิงอยู่ดี ทั้งที่ผู้หญิงก็ต้องทำงานนอกบ้านและมีอาชีพที่ต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ชาย

แต่ในปัจจุบัน ได้เกิดกลุ่มศิลปินหญิงที่ทำงานศิลปะในแนวทางดังกล่าวขึ้น ซึ่งผลงานศิลปะในกลุ่มนี้เกิดขึ้นมาจากความพยายามของกลุ่มศิลปินหญิงที่ต้องการสะท้อนภาพความเป็นจริงแท้ ว่าผู้หญิงในยุคสมัยนี้มีความรู้สึกนึกคิด ความสามารถ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ ที่เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างไร เพื่อให้ผู้คนทั้งหลายได้ตระหนักและเกิดการคิดทบทวนมองผู้หญิงในมุมมองใหม่ ไม่ใช่ในฐานะที่เป็นผู้ถูกบริโภคมองอย่างที่เคยเป็นมาโดยตลอด ซึ่งงานศิลปะประเภทนี้ได้ถูกเรียกว่า Feminist Art (สมเกียรติ, 2539)

2.1 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างศิลปะไทยร่วมสมัยในบริบทของศิลปะและสังคม ประเทศไทยกับศิลปะร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมในเอเชีย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นต่อศิลปะไทยร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมประเทศไทยกับศิลปะร่วมสมัยในบริบทศิลปะและสังคมในเอเชียว่า ศิลปินทั้งไทยและเอเชียได้รับอิทธิพลกลวิธีการสร้างงานศิลปะมาจากตะวันตกเหมือนกัน แต่ยังคงหาหนทางที่ทำให้ผู้ชมและสังคมเข้าใจและยอมรับศิลปะร่วมสมัย อีกทั้งยังต้องการการยอมรับจากชาวตะวันตกถึงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนในงานศิลปะเฉพาะบุคคล ไม่ใช่ยอมรับในนามของชาติพันธุ์ ทำให้ศิลปินไทยและเอเชียจำเป็นต้องริบหากลวิธีใหม่ ๆ มาต่อสู้กับความคิดเดิม ๆ ของชาวตะวันตก แต่ตัวศิลปินเองจะต้องไม่ลืมนำถึงปฏิกิริยาทางความคิด, ความรู้สึกของผู้ชมและสังคมว่าเป็นอย่างไร เพราะนั่นจะทำให้งานศิลปะร่วมสมัยถูกยอมรับจากผู้ชมและสังคมดังที่นักวิจารณ์ได้กล่าวไว้ข้างต้น

3. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ศิลปินคอนเซปชวลหญิงในประเทศไทย

ผู้วิจัยคือ อุษาวดี ศรีทอง มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสาวอุษาวดีได้เปรียบเทียบจำนวนของศิลปินหญิงและศิลปินชายในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492-2556 เพื่อใช้เป็นหลักฐานการยืนยันว่า จำนวนศิลปินหญิงมีน้อยกว่าศิลปินชาย โดยใช้ข้อมูลจากการแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1-56 พบว่ามีศิลปินที่ร่วมแสดงผลงานศิลปะทั้งหมด 471 คน ศิลปินชายจำนวน 411 คน แต่มีศิลปินหญิงเพียง 60 คนเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยท่านนี้ได้กล่าวถึงผลสรุปที่น่าสนใจจากการหาข้อมูลเอาไว้ว่า ในประเทศไทยนั้นพบศิลปินหญิงที่นำเสนอผลงานด้านคอนเซปชวลเพียง 10 คนเท่านั้น คือ รสลิน กาสต์, อารยาราชวรจักรวิญญูสุข, พินรี สันต์พิทักษ์, วันทนี ศิริพัฒนานันทกุล, สุดศิริ ปุยอ็อก, บุญศรี ตั้งตรงสิน, อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์, ปรียาชนก เกษสุวรรณ, อรวรรณ อรุณรักษ์ และ บุษราพร ทองชัย โดยเหตุผลที่นักศึกษาศิลปกรรมหญิงเลือกสานต่ออาชีพศิลปินนั้น เกิดจากเหตุผลทางสังคมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีพศิลปิน อีกทั้งผู้หญิงยังมีบทบาทเพิ่มเข้ามาในชีวิต เช่น บทบาทความเป็นแม่ บทบาทการเป็นภรรยา ซึ่งต้องการอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ประจำที่แน่นอน มากกว่าที่จะยอมสานต่อความฝันในการเป็นศิลปินแต่ไม่สามารถประเมินรายรับที่แน่นอนได้

นักวิจัยท่านนี้จึงต้องการศึกษาแนวความคิดในการสร้างงานศิลปะของศิลปินหญิงในประเทศไทย ที่ทำรูปแบบคอนเซปชวล ระหว่างปี 2526-2556 โดยนำทฤษฎีสตรีนิยมเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ผลงานของศิลปิน และเลือกที่จะศึกษาผลงานศิลปินหญิงจากบุคคลที่มีการแสดงผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง โดยเธอได้ให้ความหมายของคอนเซปชวลในงานวิจัยไว้ว่า เป็นรูปแบบที่แยกความคิดออกจากตัวงานศิลปะ โดยการวิเคราะห์มีส่วนสำคัญมากกว่าเนื้อหาด้านความสวยงามของตัวผลงาน อีกทั้งบริบทในการทำผลงานศิลปะ จำต้องเกี่ยวข้องกับสินค้าและจำแนกแจกจ่ายสินค้า และการทำงานศิลปะมักจะขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและการเมือง

ในงานวิจัยศิลปินคอนเซปชวลหญิงในประเทศไทย นักวิจัยท่านนี้ได้สรุปไว้ว่า ศิลปินหญิงที่ยกตัวอย่างมา 10 คน มักจะนำเสนอผลงานจากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวในวัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานส่วนศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานจากการอิงแนวความคิดสตรีนิยม จะมุ่งไปทางการประท้วงและการขัดแย้ง เพื่อความเสมอภาคของผู้หญิงในสังคมและแวดวงศิลปะที่ส่วนมากเพศชายจะมีอำนาจเหนือกว่าโดยสรุปได้จากศิลปินหญิงคอนเซปชวล 10 คนมีถึง 9 คนที่มีแนวคิดในการทำงานศิลปะ เพราะรสลิน กาสต์ทำศิลปะแบบสตรี โดยอิงกับสตรีนิยมสะท้อนมุมมองของสตรีเพศในปัจจุบันซึ่งยึดโยงกับสังคมไทยที่สละไม่หลุดจากเพศสภาพที่อำนาจส่วนใหญ่ตกเป็นของเพศชาย (อุษาวดี ศรีทอง, 2557)

3.2 เพศสถานะสตรีในงานของศิลปินหญิงร่วมสมัย

ผู้วิจัยคือ พลอยจันทร์ จีรังสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัยได้กล่าวว่าผลงานศิลปะของศิลปินหญิงส่วนใหญ่มักแสดงสัญลักษณ์จากรูปทรงเรือนร่างของสตรีเพศ ด้วยการแสดงออกถึงเพศหญิงมีมาตั้งแต่สมัยโบราณจากหลักฐานที่พบผลงานประติมากรรมวินัสแห่งวิลเลนดอร์ฟ ผู้วิจัยท่านนี้เห็นว่าบทบาทของสตรีถูกควบคุมภายใต้ลักษณะอุดมคติอยู่เสมออาทิบทบาทความเป็นแม่ความงามการให้กำเนิดตัวแทนของธรรมชาติความเชื่อของศาสนาแม้ในปัจจุบันก็ถูกควบคุมด้วยสถาบันทางสังคมจึงทำให้ในปัจจุบัน 5 แนวสตรีถูกสร้างขึ้นมามากหลายความหมาย ทั้งถูกสร้างในเชิงวิวัฒนาการทางศิลปะ และในเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่สตรีจะถูกสร้างสรรคขึ้นในงานศิลปะโดยใช้ร่างกายเป็นสื่อ นักวิจัยท่านนี้ได้แบ่งกลุ่มเนื้อหาสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับภาพแทนเรือนร่างของสตรีภายในเนื้อหาเพศสภาพซึ่งมีการแบ่งกลุ่มดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 คือกลุ่มของผู้ที่ใช้ภาพแทนสตรีที่มีเนื้อหาเรื่องอำนาจของจารีตประเพณีและค่านิยมในสังคมไทย คือเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเป็นรองต่อเพศชายในรูปแบบจารีตประเพณี ไม่ว่าจะเป็นการถูกควบคุมพฤติกรรมทางเพศ จากรูปแบบวัฒนธรรม การกดขี่ทางชนชั้น

ส่วนที่ 2 ภาพแทนสตรีที่มีเนื้อหาเรื่องระบบทุนนิยม เป็นเรื่องของที่ ศิลปินสร้างค่าสตรีในรูปแบบที่โดนระบบทุนนิยมครอบงำ โดยทำให้ร่างกายเป็นเหมือนสินค้าและการผลิตสินค้าเพื่อร่างกาย โดยรูปแบบจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัย

ส่วนที่ 3 ภาพแทนสตรีที่มีเนื้อหาเรื่องสิทธิเสรีทางเพศ อย่างที่เรารับรู้กันดีว่าการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสตรี มีเป้าหมายเพื่อลดการกดขี่ระหว่างเพศชายและเพศหญิงเพื่อให้มีความเท่าเทียมกันในทุก ๆ บทบาท

ส่วนที่ 4 สตรีที่มีเนื้อหาจิตใต้สำนึกเรื่องเพศ คือการทำงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตใต้สำนึกในเรื่องเพศของตัวศิลปิน โดยนำเสนอภาพผลงานทางร่างกาย

เราจะสังเกตได้ว่าผลงานของศิลปินหญิงร่วมสมัยที่สร้างภาพเกี่ยวกับสตรีในเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับเพศสถานะนั้น จะถูกสร้างมาจากแนวคิดและแรงบันดาลใจ จากความเป็นหญิงในตัวของศิลปินเองแต่จะมีเนื้อหาและมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ไปจนถึงวิธีการสร้างสรรค์ที่หลากหลายตามความถนัดของศิลปิน โดยที่เนื้อหาส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงกับสังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก ส่งผลให้ภาพแทนสตรีจากการสร้างของศิลปินหญิง มักจะแสดงออกถึงสุนทรียะได้อย่างตรงไปตรงมา

โดยงานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินหญิงในกลุ่มที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องเพศสถานะผ่านภาพแทนเรือนร่างสตรี ในช่วงปี พ.ศ. 2530 ถึง 2556 และ ศึกษาไปทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างภาพสื่อถึงเรือนร่างสตรีกับความเป็นเพศสถานะของหญิงร่วมสมัย โดยให้ความหมายของเพศวิทยาว่า ความเป็นเพศของมนุษย์มีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ และมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นหญิงและความเป็นชายหรือความหลากหลายทางเพศ โดยเชื่อมโยงกับกระบวนการประกอบสร้างทางสังคม โดยลักษณะทั่วไปของความเป็นเหตุนี้มันมีทั้งเพศสรีระซึ่งเป็นการบอกถึงลักษณะทางกายภาพ ที่มนุษย์กำหนดรูปลักษณ์และอวัยวะที่มีความแตกต่างอย่างเห็นชัดเจน

งานวิจัยชิ้นนี้ยังให้ความหมายของคำว่าเพศสถานะเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การสร้างสรรคงานของศิลปินไว้ว่า เป็นคำที่บ่งบอกถึงบทบาทของชายหญิง และเพศวิถีที่เป็นคำใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นในสังคมไทย เป็นคำที่มีความหมายที่ค่อนข้างกว้าง และครอบคลุม ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การร่วมเพศหรือ กิจกรรมการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้นแต่ยังครอบคลุมไปถึงปรากฏการณ์เฉพาะช่วงเวลาและสถานที่ โดยความหมายของเพศวิถีในงานวิจัยจึงหมายถึงวิถีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศ โดยกับคนที่ ฟังพอใจที่จะแสดงออก ทั้งรูปลักษณ์ภายนอกและจิตใจเป็นไปตามที่ตัวเองต้องการที่จะเป็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้น ท่านนี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา อยู่ 2 อย่างคือ ศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินหญิง และศึกษาประเด็นทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างภาพแทนร่างสตรีกับความเป็นเพศสถานะ ของศิลปินหญิง - สมัยตั้งแต่ พ.ศ. 2530 ถึง 2556 ซึ่งจากการที่นักวิจัยได้ศึกษาประเด็นเรื่องเพศสถานะสตรีในงานของศิลปินหญิงร่วมสมัย ผู้วิจัยได้พบว่าศิลปินหญิงเริ่มมีบทบาทและได้รับการยอมรับมากขึ้นในวงการศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยเนื่องจากในประเทศไทยได้เปิด โอกาสให้ผู้หญิงทุกวัย นักแสดงความสามารถมากขึ้นกว่าในอดีต แต่ถึงอย่างนั้น แนวคิดความเหลื่อมล้ำทางเพศก็ยังผูกติดกับ ศิลปินหญิงอยู่ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายในวัฒนธรรมไทยผู้หญิงจะถูกยึดเยียดความคิดในเรื่องของความยอมรับ ที่ต้องเป็นรองกับเพศชายมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย ฉะนั้นไม่ได้นำเสนอเรื่องเพศสถานะในรูปแบบของภาพแทนสตรี ในศิลปินหญิงจึงมีมุมมองที่แตกต่างกับศิลปินชาย เพราะศิลปินหญิงร่วมสมัยจะแสดงออกซึ่งเนื้อหาเพศสถานะ ที่มาจากประสบการณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงในเชิงของการเสียสละและล้อเลียนต่อกระแสความคิดในสังคม ฉะนั้นเรือนร่างของสตรีเพศ จึงเป็น

สิ่งที่ศิลปินใช้เพื่อตั้งคำถามต่อสังคมถึงความแตกต่างระหว่างเพศ ที่ยังคงพบเห็นในประเทศไทย ปัจจุบัน

โดยจะพบว่าผ้าแทนสตรี ของศิลปิน บางท่านจะเลือกสร้างภาพแทนสตรีในลักษณะลดทอนความ จริงให้ผิดเพี้ยนโดยเฉพาะผลงานศิลปินในกลุ่มจิตใต้สำนึกในเรื่องเพศ ที่นำเสนอสัญลักษณ์ทางเพศลงไปในภาพอย่างตรงไปตรงมาหรือบางทีอาจจะฉีกเกินความเป็นจริง พร้อมกับพัฒนาสตรีที่เปลือยเปล่าเพื่อแสดงให้เห็นผลลัพธ์ของความขัดแย้งต่ออุดมการณ์ทางเพศชาย ภาพแทนสตรีในประเด็น สถานะของศิลปิน ได้ทำการสะท้อนและวิพากษ์วิจารณ์สังคม วัฒนธรรม โดยจะอิงกับแนวคิดสตรีนิยมแทบทั้งสิ้น และสะท้อนภาพการเหลื่อมล้ำ ในความเท่าเทียมทางเพศ แต่ถึงอย่างนั้น เนื้อหาที่ไม่ได้มีความรุนแรง เท่ากับศิลปินหญิงลีนियมในฝั่งตะวันตก อย่างเช่นสหรัฐทางเพศของตะวันตกจะนิยม รูปทรงที่มีความเหมือนจริงหรือการใช้ร่างกายอวัยวะเพศจริงของศิลปินหญิงเองแต่ศิลปินหญิงในประเทศไทย จะลดทอน รูปทรงไม่ให้ความรุนแรงทางเพศหรืออวัยวะมารวมกัน เพื่อให้เกิดสุนทรียามมากขึ้นเนื่องจากสังคมไทยนั้นจะมีวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์เรื่องของเพศ ในการทำงานเกี่ยวกับเรื่องเพศจึงถูกจำกัดตามพื้นที่ของวัฒนธรรมในแต่ละสังคม และจากการสำรวจของผู้วิจัยท่านนี้ จะเห็นได้ว่าภาพแทนสตรีในประเทศไทยและตะวันตก สามารถบ่งบอกสถานะและวัฒนธรรมแต่ละพื้นที่ได้อย่างดี เพราะสตรีเพศคือตัวแทนของความอุดมสมบูรณ์ ผู้ให้กำเนิดเครื่องรางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์แต่เมื่อเวลาผ่านไป ถูกลดสถานะ จากการเข้าครอบงำของอำนาจเพศชาย โดยเชื่อว่าเพศหญิงเป็นเครื่องมือตอบสนองทางเพศเท่านั้น แต่เมื่อศิลปะสมัยใหม่เกิดขึ้น การนำเสนอในแง่มุมบทบาทของสตรีก็เริ่มชัดขึ้น โดยการสร้างสรรค์ของศิลปินหญิง เพราะถ้าทางสตรีที่มีความสมจริงตามลักษณะกายภาพ จะแสดงให้เห็นลักษณะความเป็นจริงของเพศหญิงในสังคม โดยศิลปินที่นักวิจัยได้ไปศึกษามานั้น มักจะสร้างภาพแทนสตรีเพื่อตรวจสอบสถานะการในเชิงสังคมวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับอำนาจปิตาธิปไตย มักจะนำบุคคลจริงหรือตัวของศิลปินเอง มาเป็นสื่อของภาพแทนสตรี ซึ่งการแสดงสัญลักษณ์ในผลงานแทนสตรี ส่วนใหญ่จะ ใช้เอกลักษณ์ของความเป็นหญิง เช่น บริเวณหน้าอกบนทำยช่องคลอดเป็นต้น ประกอบกับลักษณะของเรือนร่างสตรีที่ไม่ได้ยึดติดกับรูปลักษณ์ความงามเหมือนในอดีต เพราะการที่ใช้บุคคลจริง ๆ มาเป็นส่วนหนึ่งในผลงานจะช่วยให้ เกิดการรับรู้ที่เข้าใจได้ง่าย ว่าสตรียังคงถูกกดขี่จากอำนาจเพศชายอยู่ (พลอยจันทร์ จีรังสวัสดิ์, 2558)

4. ประวัติการศึกษา แนวความคิด เนื้อหา สัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงที่มาของแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงที่มีความเคลื่อนไหวในการแสดงผลงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นกลุ่มศิลปินหญิงที่อยู่ในยุคเดียวกับผู้วิจัย ทั้งหมด จำนวน 11 คน โดยแยกตามช่วงอายุ และพูดถึงเนื้อหา รูปแบบ สัญลักษณ์ และเทคนิควัตถุที่ใช้สร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

• ศิลปินในวัย ไม่เกิน 40 ปี

1. ปรางค์ จรเขต

เกิดเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531

การศึกษา

- ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

- ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่าเมื่อสมัยปริญญาตรีศิลปินจะเน้นไปเรื่องของความรัก แต่สมัยนี้จะเปลี่ยนเป็นงานที่มองสังคมปัจจุบัน และทำจากเรื่องที่เห็นทั่ว ๆ ไป โดยอยากให้คนที่ดูผลงานสนุกกับเรื่องราวของชีวิตผู้หญิงในปัจจุบัน สื่อว่าผู้หญิงสมัยนี้ต้องแข็งแกร่ง และต้องทำทุกอย่างได้ด้วยตนเอง ที่ใช้เทคนิคสีน้ำมันนี้เพราะเป็นสีที่สามารถเติมได้เรื่อย ๆ เนื่องจากตนเองเป็นคนที่สามารถสร้างผลงานได้ซ้ำใช้ตัวเองเป็นสัญลักษณ์ในงาน โดยแรงบันดาลใจจากสิ่งรอบ ๆ ตัว โดยสื่อในยุค 50 ของอังกฤษ เพราะส่วนตัวชอบสีสรรค์ของสมัยนั้น แต่ใช้เนื้อเรื่องจากกิจกรรมผู้หญิงในสมัยนี้

ภาพประกอบ 2 ภาพคุณหญิงไฮโซ

ภาพประกอบ 3 ภาพในคืนวันปาร์ตี้

ที่มา: MGR Online (2559)

2. ยามีล๊ะ หะยี

เกิดเมื่อปี 2532

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ2 (ทัศนศิลป์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ศิลปมหาบัณฑิต (ศิลปะไทย) คณะจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า ผลงานศิลปะของยามีล๊ะ ในช่วงแรก ๆ ยังคงเป็นภาพวาดด้วยสีอะคริลิคและสีน้ำมัน บ้างก็วาดให้เป็นรูปทรงของสถาปัตยกรรม เช่น มัสยิด ยังไม่ได้เปลี่ยนมาเป็นศิลปะการเย็บปักผ้า ดังเช่นปัจจุบัน

ศิลปินได้ใช้เวลาค้นหาสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ จนมาจบที่เรื่องใกล้ตัว คือเรื่องของ การศรัทธาทางศาสนาอิสลาม ในเรื่องของการละหมาด อีกทั้งครอบครัวของศิลปินประกอบอาชีพ เย็บผ้าคลุมผม หรือฮิญาบ จึงนำจักรเย็บผ้าของแม่มาทดลองผลงานชิ้นแรกในงานเรียน จนประสบความสำเร็จเป็นผลงานศิลปะที่ใช้เทคนิคเย็บผ้าในรูปแบบทวงท่าของผู้หญิงมุสลิมกำลัง ละหมาดอยู่ในปัจจุบันนั่นเอง อีกทั้งตัวศิลปินยังมีความฝันที่จะเป็นนักออกแบบเสื้อผ้าของหญิงสาวมุสลิมอีกด้วย

ภาพประกอบ 4 ภาพละหมาด

ที่มา: MGR Online (2557)

3. ปานพรรณ ยอดมณี

เกิดเมื่อปี 2531

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (ศิลปไทย) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปริญญาศิลปมหาบัณฑิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่าเมื่อสมัยก่อนใช้เทคนิค 2 มิติ แต่รู้สึกว่าการใช้เทคนิคนี้มีข้อจำกัดในการแสดงออก ปัจจุบันจึงเลือกใช้เทคนิคการจัดวาง เพราะเป็นเทคนิคที่สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างเต็มที่ เมื่อก่อนจะทำงานเกี่ยวกับไตรภูมิ ปัจจุบันสนใจเรื่องความแตกต่างทางด้านศาสนา วัฒนธรรม เชื่อชาติมากกว่า โดยต้องการสื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรม หยิบเอาศาสนามาวิจารณ์ ว่าศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่คนมักจะนำมาบิดเบือน และบางคนนำไปใช้ในทางที่ผิด จนสามารถนำไปทำลายคนอื่น จนศาสนาเสื่อม ใช้เทคนิคการจัดวาง เพราะต้องการเปลี่ยนบริบท จากงานศิลปะวัดต้องอยู่ในวัด ให้มาเป็นอยู่ในหอศิลป์แทน สัญลักษณ์ที่ใช้คือความคอนทราสต์ ระหว่างวัสดุที่ดิบ หยาบของปูน เหล็ก ผสมกับความละเอียดในงานจิตรกรรมไทยโบราณ โดยแรงบันดาลใจมาจากชาติพันธุ์ของตนเอง ที่ไม่ได้เป็นพุทธแต่แรก บรรพบุรุษเป็นอิสลามมาก่อน เพราะว่าบรรพบุรุษย้ายมาที่ประเทศไทย จึงทำให้สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา

ภาพประกอบ 5 ภาพ Faith connection of time

ที่มา: หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (2560)

ภาพประกอบ 6 รอยต่อแห่งความศรัทธา

ที่มา: หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (2560)

4. กวีตา วัฒนชะยังกูร

เกิดเมื่อปี 2530

การศึกษา

- Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT University)

ประเทศออสเตรเลีย

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า แนวคิดจริง ๆ แล้วมาจาก พ่อ คือพ่อเป็นคนที่ทำงานหนักมาก ๆ มีวัฏจักรการทำงานแบบไปเช้ากลับดึก ออกจากบ้านตี 5 กลับถึงดึก แล้วก็ทำงานเพื่อเงิน แล้วเขาก็เสียชีวิตเพราะว่าเขาทำงานหนักมาก คือเขาไม่ยอมกิน น้ำ ไม่ยอมนอน นอนวันละชั่วโมงอะไรอย่างนี้ มันเลยทำให้เขาเสียชีวิต ซีรีส์ Work ดูเผิน ๆ อาจจะ ดูเหมือนพูดเรื่องผู้หญิงเป็นแรงงาน แต่จริง ๆ แล้วศิลปินต้องการพูดถึงเรื่องของการทำงาน ไม่ใช่ แค่แรงงาน เราทุกคนเป็นแรงงาน ต้องทำงานต่อเดือน ๆ ซ้ำเดิมทุกวัน ๆ หemdวัน วันต่อไปก็ทำใหม่ แม้แต่ศิลปินก็เป็น แล้วความสุขของเรามันอยู่ตรงไหน เงินมันสำคัญขนาดนั้นหรือเปล่า มัน เปรียบเทียบคนเป็นเครื่องจักร ไม่ใช่แค่คนงาน เราทุกคนเป็นเครื่องจักรเหมือนกัน เราจำ เป็นที่จะต้องทำงานหนักขนาดนี้เลยหรือเปล่า นี่คือ สิ่งที่ศิลปินต้องการสื่อในงานนี้ ศิลปินต้องการให้ คนทั่วไปสามารถเข้าถึงงานศิลปะของศิลปินได้ จึงเลือกใช้เรื่องราวที่คนทั่วไปพบเจอ ให้มี ประสบการณ์ร่วมกับงานของศิลปิน ที่เลือกใช้เทคนิคนี้เพราะได้ไปชมนิทรรศการของ Bill Viola ซึ่งอยู่ในโบสถ์ ที่แสดงงานผ่านโปรเจคเตอร์ตอนนั้นอายุ 15 เป็นความรู้สึก มันคืออะไร อยากทำ แบบนี้บ้าง เป็นอะไรที่ตราตรึงในใจ แต่ศิลปินก็ไม่ว่าจะไปถามใครว่ามันคืออะไรกันแน่ จึงตัดสินใจ ไปเรียน Fine Arts เป็นการทดลองเลย เพราะศิลปินเข้าใจว่ามันคือการวาดรูป ไม่รู้ว่าจะเข้าใจ สิ่งที่ Bill Viola ทำได้ยังไงด้วยซ้ำ คลาสแรกเขาเปิดวิดีโอของศิลปินคนหนึ่งให้ดู ที่เขาของมาเรียง เป็นโดมิโน ให้มันล้มทับกันไปเรื่อย ๆ ในบ้าน แล้วก็มีการแสดงของศิลปินอีกหลายคนให้ดู แล้วเรา ทุกคนก็ได้ทำนู่นทำนี่ เช่น อาจารย์ให้สมมติว่าแผ่นดินกำลังไหว โลกถล่ม แล้วอาจารย์ก็บอกว่า จริง ๆ เข้ามาเรียน Painting มันไม่ได้อยู่ในกรอบว่าต้องใช้ผ้าใบกับพู่กัน จะใช้อะไรก็ได้ เสียง กลิ่น ก็เป็นได้ ศิลปะมันกว้างไกลมาก ศิลปินที่ดีคือผู้ที่ผลักดันกรอบของศิลปะออกไปด้วยซ้ำ งานแรกเริ่ม ลองเอากล้องมาถ่ายภาพ เพราะว่าชอบถ่ายภาพที่สุด แล้วก็เริ่มถ่ายวิดีโอ ตอนแรกก็ถ่ายคนอื่น ถ่ายไปหมดเลย แต่มันไม่รู้สึก ถ่ายคนอื่นศิลปินเหมือนเป็นช่างกล้อง รู้สึกว่าอยากรู้สึก ตอนหลัง ก็เลยใช้ตัวเองไปอยู่หน้ากล้อง ซึ่งงานแรก ๆ ที่ทำจะเป็นในเรื่องของการอพยพ ตอนที่อยู่ ออสเตรเลีย ศิลปินทำเรื่องทุกอย่างตามความรู้สึกที่เกิดขึ้น ณ ประสบการณ์ ณ เวลานั้น ๆ ประสบการณ์ตอนนั้นก็คือศิลปินเป็นคนไทยที่ไปอยู่ออสเตรเลีย รู้สึกไม่ Fit in กับประเทศเขา เหมือนเป็นเอเลี่ยนสำหรับเขา เลยลองเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในกล่องขนส่งสินค้า แล้ววางอยู่กลาง

หาดทราย เอาตัวเองลงไปในกล่อง แล้วก็เอาทรายใส่เข้าไปในกล่อง แล้วก็ให้คนแปะสติ๊กเกอร์บนกล่อง ให้เราออกจากกล่องไม่ได้ หายใจก็ไม่ได้ ในมือมีมีดเปิดจดหมาย แล้วเราก็ปัก ๆ กล่องเพื่อค่อย ๆ ออกจากกล่องทีละนิด

พอศิลปินกลับมาที่ไทย ผู้ใหญ่จะพูดตลอดว่า เนี่ย เป็นผู้หญิงต้องทำกับข้าวเก่ง ๆ นะ มันเป็นวิธีที่ทำให้ผู้ชายอยู่บ้าน ผู้หญิงต้องทำความสะอาด เก็บทุกอย่างเป็นระเบียบ จึงเกิดการทำงานซ้ำ ๆ เกี่ยวกับงานบ้านผู้หญิง น่าจะเป็นการเรียนรู้ว่าเราจะเติบโตในฐานะที่เป็นผู้หญิงไทยได้อย่างไร โดยเล่าให้ตัวเองฟังว่าผู้หญิงในไทยถูกคาดหวังจากสังคมอย่างไรบ้าง ผู้หญิงที่ดีจะต้องเป็นอย่างไรบ้าง ศิลปินเอาของภายในบ้านมา พูดถึงสิ่งที่คนคาดหวังจะให้เราเป็น และเราก็พยายามจะเป็นสิ่งนั้น ตั้งแต่ไม้วาด ผ้าชีวัวร์พื้น ไม้ม้อบ ที่ใส่ผ้าแข็ง ที่คั้นน้ำส้ม ทุกอย่าง

ภาพประกอบ 7 ภาพ แม่ค้า

ที่มา: The Lounge (2560)

ภาพประกอบ 8 ภาพ the scale 2015

ที่มา: The Lounge (2560)

5. กมลพันธุ์ โชติวิชัย

เกิดเมื่อปี 2529

การศึกษา

- คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า ผลงานของศิลปินเป็นงานภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคการพิมพ์แบบ digital C และการตัดภาพด้วยมือ โดยศิลปินนั้นได้กรีดภาพบริเวณใบหน้า มือ และเรือนร่างของศิลปินเองให้เป็นเส้นยาวบางด้วยมีดคัตเตอร์ ตัวผลงานนั้นเป็นภาพพิมพ์ขาวดำเทคนิคผสม และใช้การกรีดภาพที่สมบูรณ์ให้แยกออกจากกัน ให้มีลักษณะเป็นเส้นย่อย ๆ ลงมา แต่ยังคงความเป็นรูปของตัวเธอเอง โดยเธอได้ทำภาพที่ขยายใหญ่กว่าสเกลเดิม เพื่อนำมากรีดแล้วเมื่อกระดาษย่อยแล้วนั้นจะทำให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งศิลปินนั้นได้ทำงานภายใต้เรื่องราวเกี่ยวกับการใช้สติสำรวจตนเอง ตามแก่นแกนหลักคิดแห่งพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหว และไม่จีรังของชีวิต ผ่านกระบวนการกรีดกระดาษแล้วพิมพ์ภาพร่างกายของศิลปินให้เป็นเส้นริ้วอันละเอียด เพื่อแทนค่าเสมือนสัญลักษณ์ของความไม่มีแล้วความว่างเปล่า ผลงานได้มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ที่เพราะงานมีการกรีดบนอวัยวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นเพศ ซึ่งผลงานได้มีการกรีดภาพในบริเวณใบหน้า

ซึ่งสามารถพูดถึงเรื่องของความไม่มีตัวตน ซึ่งปกติแล้วใบหน้าของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งยืนยันตัวตน
 ของตัวเอง ซึ่งใบหน้านั้นเป็นส่วนสำคัญของศีรษะ ซึ่งประกอบไปด้วย ผม หน้าผาก คิ้ว จมูก หู
 ริมฝีปาก ฟัน ผิวหนัง

ภาพประกอบ 9 ภาพความว่างเปล่า 001

ที่มา: TUL (2555)

ภาพประกอบ 10 ภาพความว่างเปล่า 002

ที่มา: TUL (2555)

6. อัญชลี อารยะพงศ์พานิชย์

เกิดเมื่อปี พ.ศ.2528

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่าผลงานศิลปะที่ศิลปินทำตั้งแต่สมัยเรียนปริญญาตรีถือว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาค่อนข้างมาก ผลงานที่เป็นช่วงเริ่มค้นหาแนวทางของตนเองคือตอนเรียนปีสาม หัวข้อที่อาจารย์ให้มาก็จะหลากหลาย เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ เมือง ความเชื่อ คน และอีกมากมายที่ให้เราได้ทดลองหาแนวทางของตนเอง ในช่วงนี้ผลงานยังไม่มีความชัดเจนเลย รู้แค่จะชอบวาดคน วาดผู้หญิง ถึงแม้จะไม่เหมือนจริงและออกจะเป็นการ์ตูน เพราะเป็นคนชอบวาดการ์ตูนอยู่แล้ว ผลงานที่เริ่มเห็นแนวทางในด้านรูปแบบของเราเป็นงานวิทยานิพนธ์ปริญญาตรี วาดเป็นภาพผู้หญิงในชุดแฟชั่นต่าง ๆ แนวคิดยังเป็นเรื่องทั่วไป เรื่องสิ่งของวัตถุ ซึ่งศิลปินคิดว่าผลงานก็ยังไม่ค่อยชัดเจนทั้งด้านรูปแบบและแนวคิด จึงตัดสินใจเรียนต่อปริญญาโทเพื่อจะได้ปรับปรุงพัฒนาผลงานให้ต่อเนื่อง ช่วงนี้ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ผลงานของมีรูปแบบและแนวความคิดที่ชัดเจนมากขึ้น และพัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ถ้าจะตอบคำถามว่าอะไรเป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบและเนื้อหาของผลงาน น่าจะตอบได้ว่าเพราะมีโอกาสได้ลงมือทำงานอย่างต่อเนื่อง ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์หลาย ๆ ท่าน ทำให้ได้ปรับปรุงและพัฒนาผลงานของตนเองอยู่จนถึงทุกวันนี้ ส่วนตัวแค่อยากให้ผู้ชมชอบงานของเราในแบบที่น่าเสนอ โดยเป็นภาพลักษณะของผู้หญิงที่มีความมั่นใจในบทบาทบุคลิกต่าง ๆ กัน ที่เลือกเทคนิคสีน้ำมัน เทคนิคนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความเคยชินที่ได้ใช้มาตั้งแต่สมัยเรียน ในการทำงานปัจจุบันก็ยังมีการใช้เทคนิคสีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น สีอะครีลิค แต่ที่เลือกใช้สีน้ำมันเป็นหลักเพราะคิดว่ายังสามารถพัฒนาเทคนิคนี้ให้ดีขึ้นได้ สัญลักษณ์ที่อยู่ในงานเราที่เด่นชัดที่สุดคือ ภาพผู้หญิงที่มีดวงตากกลมโต ที่ได้แรงบันดาลใจมาจากลักษณะของตัวการ์ตูน ที่มีการเน้นสัดส่วนที่เกินจริง

ภาพประกอบ 11 โป๊ะ

ที่มา: สอนสุพรรณ (2555)

ภาพประกอบ 12 ภาพเขี้ยวระเว็ก

ที่มา: สอนสุพรรณ (2555)

7. บุษราพร ทองชัย

เกิดเมื่อปี 2528

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า ศิลปินได้สร้างผลงานเกี่ยวกับเพศสภาพ แต่ไม่ได้หมายถึงความต้องการความเท่าเทียมกันหรือการให้ฝ่ายเพศสตรีเป็นผู้นำในสังคม เพียงแต่ต้องการแสดงถึงสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเพศ เพราะแต่ละเพศไม่ได้เกิดจากการเลือกเพศด้วยตนเอง แต่เป็นการมอบให้โดยธรรมชาติ ทั้ง ๆ ที่ธรรมชาติไม่ได้ตีกรอบให้มนุษย์จำนนกับเพศสภาพ แต่เหตุใดทำไมมนุษย์ถึงอคติต่อเพศตรงข้าม แนวคิดดังกล่าวสื่อออกมาในรูปแบบของมนุษย์พันธุ์ผสม ที่มีสองเพศอยู่ในตัวเดียวกัน ภาพลักษณ์ที่ถูกถ่ายทอดออกมาไม่ได้เจตนานำเสนอความอนาจารต่อสังคม เป็นเพียงการเปิดเผยแก่นของความคิดที่ศิลปินต้องการให้ผู้ดูได้เข้าร่วมจินตนาการโดยตรง ศิลปินสร้างสรรค์รูปแบบผลงานศิลปะโดยใช้การวาดเส้นเป็นหลักในการสื่อสาร โดยทำให้รูปแบบเกิดการบิดเบือน รูปร่างบิดเบี้ยว แปลกประหลาดจนเป็นมนุษย์สองเพศผสมกัน ใช้เส้นในการสร้างสัญลักษณ์ให้ขบคิดไม่ว่าจะเป็นเครื่องเพศหรืออวัยวะส่วนต่าง ๆ โดยต้องการให้ผู้ชมตั้งข้อสงสัยว่า อันที่จริงแล้ว ความแตกต่างทางเพศไม่ใช่ความแปลกแยกแต่อย่างใด แต่เป็นการเติมเต็มส่วนที่ขาดหายของกันและกันให้มีความลงตัวมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เรื่องของข้อดีข้อเสียของแต่ละเพศ แม้สรีระภายนอกจะมีข้อแตกต่าง แต่ภายในเราย่อมเลือกได้อย่างเท่าเทียมกัน ว่าจะเราจะเป็นอะไร ไม่จำเป็นต้องเป็นในสิ่งที่ธรรมชาติเลือกมา

ภาพประกอบ 13 ภาพมนุษย์

ที่มา: mod (2558)

ภาพประกอบ 14 ภาพเท่าเทียม

ที่มา: mod (2558)

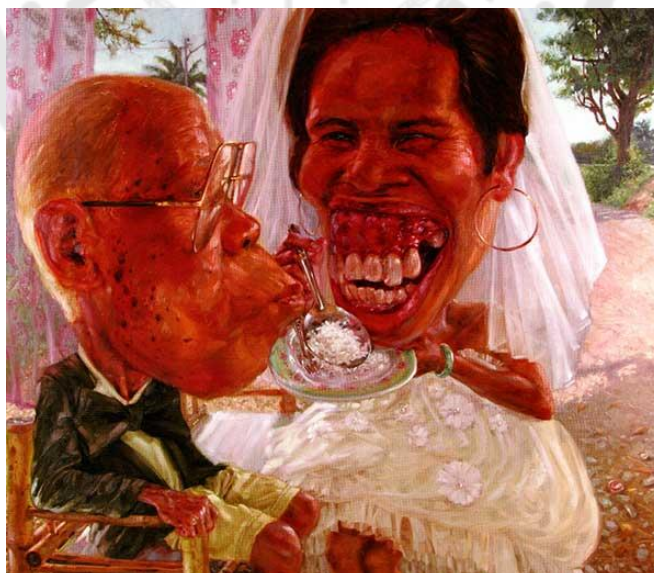
8. ลำพูน กันเสนาะ

เกิดเมื่อปี 2526

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) จิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า ผลงานของศิลปินรูปแบบแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะเริ่มต้นก็ใช้รูปแบบการ์ตูนคือหัวโต ในการล้อเลียน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงก็จะเป็นในด้านเนื้อหา คือเดิมศิลปินใช้เรื่องราวเฉพาะคนรู้จัก แต่ปัจจุบันศิลปินได้ใช้คนทั่วไปจริง ๆ ในเรื่องราวนั้น ๆ เพื่อขยายเรื่องราวให้มันกว้างขึ้น โดยต้องการสื่อให้คนมีอารมณ์ขัน มีความสุข แต่ก็มีการเสียดสีที่รุนแรงซ่อนอยู่ ถ้าเรื่องเพศส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าเพศไหนก็มีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน ที่เลือกใช้เทคนิคสีน้ำมันเพราะชอบงานอาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต แต่ไม่ชอบการเพ้นท์เนียบ จึงหาเทคนิคที่ทึ่งที่แปลกหนัก ๆ แล้วชอบมากกว่า ดูแล้วสนุก จึงชอบการทำงานแบบนี้ โดยสัญลักษณ์ที่ทิ้งไว้ในงานศิลปินไม่ได้ทิ้งอะไรไว้ เน้นการวาดแบบฉบับพลันมากกว่า สิ่งที่ทำให้ศิลปินประสบความสำเร็จในวงการศิลปะคิดว่า ศิลปินโชคดีที่ได้ทำงานที่ตัวเองอยากทำแล้วเป็นสิ่งที่คนในสังคมให้ความสนใจ เพราะสังคมต้องการงานที่ใกล้ตัวที่สุด สามารถเข้าถึงง่าย ๆ ซึ่งงานศิลปินเป็นแบบนั้น

ภาพประกอบ 15 ภาพวันงานยังหวานอยู่

ที่มา: Rama IX Art Museum (2560)

9. สีปาง สวนแก้ว

เกิดเมื่อปี 2525

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต ที่ Rattana Bundit University

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่าสมัยที่เริ่มทำงานศิลปะ งานค่อนข้างตรงไปตรงมา คือเน้นย้ำความเหมือนจริง แต่ว่างานสมัยหลังจะเน้นไปที่ความรู้สึกของคนดู เน้นความเหมือนจริงของสี ให้สดใสมากกว่าของจริง โดยอยากบอกความงามของสิ่งรอบ ๆ ตัว เช่น การวาดดอกไม้ คนทั่วไปจะไม่ได้มองรายละเอียดของดอกไม้มาก ตนจึงหยิบเอาความละเอียดของดอกไม้ที่ซ่อนอยู่มาใส่ในงาน ไม่ว่าจะเป็นสีอื่น ๆ ที่ซ่อนอยู่ ลวดลายที่ซ่อนอยู่ เลือกใช้สีน้ำมัน เพราะว่าเป็นสีที่สามารถต่อเติมได้ไม่รู้จบ สามารถเพิ่มรายละเอียดได้เรื่อย ๆ เพราะตัวเองชอบความสมบูรณ์แบบ จึงต้องการให้งานสมบูรณ์แบบมากที่สุด สัญลักษณ์ในงานคือลิลาวดี ทุก ๆ งานจะมีดอกลิลาวดี เพราะเป็นดอกไม้ที่สื่อถึงความเย็น ความสดชื่น จึงแอบใส่เข้าไปในผลงานเพื่อให้คนดูรู้สึกผ่อนคลาย

ภาพประกอบ 16 the Queen of Thailand

ที่มา: อนุสรณ์ มูลทองจันทร์ (2559)

ภาพประกอบ 17 ภาพสีลาวดี

ที่มา: Atom (2559)

- ศิลปินในวัย 40 ปีขึ้นไป

1. พินรี สันต์พิทักษ์

เกิดเมื่อปี 2504

การศึกษา

- BFA (Visual Arts Communication Design) School of Fine Arts and

Design University of Tsukuba Japan

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า ผลงานศิลปะของศิลปินที่ถ่ายทอดถึงความเป็นแม่นั้น ถูกนำเสนอในหลาย ๆ รูปแบบ ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับคนดู ไม่ว่าจะ เป็นผลงานหุ่นนม ที่ศิลปินนึกถึงภาพลูกชายเมื่อยังวัยเยาว์ นอนหลับอยู่ในอ้อมอกของเธอ หรือจะเป็น เค้กช็อคโกแลตรูปนม เป็นการนำเสนอผลงานศิลปะผ่าน อาหาร ผู้คนสามารถสั่งรับประทานได้ รวมถึงเมนูของคาว อย่าง หมี่กรอบ ฟูจ่า ข้าวยำปักษ์ใต้ ม้าฮ่อ และแกงคั่ว ลูกชิ้นปลาทราย แต่ช่วงหลัง ๆ มาแล้ว ศิลปินได้ก้าวผ่านเรื่องเพศมากขึ้น แต่ทำเกี่ยวกับมนุษย์มากกว่า คือการเท่าเทียมกันแม้ว่าจะเพศอะไรก็ตาม

ส่วนงานภาพถ่ายพืชผักในพิมพ์น้ำแข็งรูปนม ศิลปินไม่ได้สื่อถึงเพียงแค่ นำนม จากอกที่แม่ใช้เป็นอาหารเลี้ยงดูลูก แต่ยังเป็นความรู้สึกในทุกด้านของแม่ที่มอบ ให้แก่ลูก แม้ศิลปินเองจะกล่าวไว้ว่า ผลงานของเขาได้ก้าวข้ามขอบเขตเรื่องเพศ หมายถึงจะค้นหาอารมณ์ขัน ความเปราะบาง และความแข็งแกร่งของอารมณ์และจิตใจ แต่เชื่อว่าผู้ชมที่ได้ก้าวเข้าไปสัมผัสกับ ชุดผลงานที่เกิดจากความคิดของศิลปินตระหนักถึงความสำคัญของเพศหญิง โดยแสดงให้เห็น

แล้วว่าเพชฌัญหหรือชายก็มีความสามารถ ความคิด ที่เท่าเทียมกันได้ในทุก ๆ ด้านแม้กระทั่งด้าน ศิลปะเอง หรือจากนมและเมษของศิลปินที่เป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้ที่ดี ผู้ที่ให้กำเนิดสิ่งต่างในโลก มากมาย และผู้ที่ดำรงสมดุทธ์ทางธรรมชาติของโลกไว้จนถึงทุกวันนี้

อย่างไรก็ตามผลงานของศิลปินไม่ได้ทำแค่เรื่องของแม่อย่างเดียวนั่น ยัง มีผลงานที่เป็นผ้าไหมห้อยลงมาจากเพดาน รูปฟอร์มที่มองดูคล้าย สตูบ ให้ความรู้สึกถึงความนิ่ง ความมั่นคง และความอบอุ่น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิดที่สงบนิ่งขึ้นตามวัยของศิลปิน หรือสื่อ กับหมอนกับซามภาชนะ การตกแต่งแกลอรี่ให้ดาดดาไปด้วยสื่อหลากสี วางสลับกับหมอนอิง ทรงสี่เหลี่ยมของหมอนชนิด ซึ่งบนพื้นที่ขนาด 7 x 5 เมตรนั้น ผู้คนหลากหลายปุมหลังและต่างที่มา กลับพร้อมใจกันถอดรองเท้าวางไว้ข้างสื่ออย่างเป็นระเบียบ ก่อนจะทรุดกายลงนั่งสนทนากัน อย่างสบาย ๆ แม้บางรายไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลยก็ตาม โดยผนังรอบด้านติดภาพเขียนดินสอรูป ภาชนะทรงโองันับสิบนับร้อยแผ่น บ้างก็เป็นลายเส้นของเต้านม อันเป็นเจตนารมณ์ของศิลปิน ที่นำผลงานเก่าจากเมื่อ20ปีก่อนของตนเองมาผสมรวมกับผลงานใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ชมลากจุดหา ความเชื่อมโยงของอดีตและปัจจุบันที่มาบรรจบกันได้อย่างกลมกลืน ซึ่งโองก็เป็นเหมือนกับ ร่างกายของเราที่ต่างก็เป็นภาชนะในตัวเอง เป็นส่วนที่รับและส่วนที่ให้

ภาพประกอบ 18 ภาพหุ่นนม

ที่มา: Online (2550)

ภาพประกอบ 19 ภาพนอนนมแม่

ที่มา: Online (2550)

2. รศ.กัญญา เจริญศุภกุล

เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2490

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิลปมหาบัณฑิต สาขาภาพพิมพ์ สถาบันศิลปะแห่งชิคาโก สหรัฐอเมริกา

จากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศิลปินมา ได้ทราบว่า ศิลปินทำศิลปะในรูปแบบนามธรรม ความรู้สึกนึกคิดในภาษาภาพ เป็นเรื่องของรูปทรง เส้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ถูกจำกัดด้วยภาษาพูดหรือว่าไม่ได้จำกัดเฉพาะของวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นภาษาภาพที่เป็นสากล ซึ่งเป็นลักษณะของงานศิลปะประเภทนามธรรม แต่พอมาช่วงพฤษภา พ.ศ. 2535 ศิลปินเริ่มไม่ได้ทำรูปแบบนามธรรม แต่เข้าสู่ประเด็นสังคมและการเมือง เพราะว่าป็นเหตุการณ์ทางบ้านเมืองก็รุนแรง จึงทำให้มีแรงบันดาลใจในการลุกขึ้นมา ซึ่งก็เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญว่า เริ่มจะมีประเด็นทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จิตรกรรม และสื่ออื่น ๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย แต่สัญลักษณ์ประจำตัวศิลปินเลยนั้น คือสัญลักษณ์ธงชาติ โดยแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานแนวนี้ของศิลปินนั้น เกิดจากการได้รับแรงสะท้อนใจจากความเคลื่อนไหวทางการเมืองและนำความรู้สึกจากประสบการณ์ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 ขณะนั้นมาสร้างเป็นผลงานจิตรกรรม โดยการใช้มือละเลงสีอย่างฉับพลันลงบนผืนผ้าใบทำให้เกิดพื้นผิวที่หยาบ และร่องรอยเต็มไปด้วยพลังที่สร้างขึ้นจากมือของเธอเอง ทำให้เมื่อได้ชมผลงานจึงเกิดความรู้สึกชัดเจนและทรงพลังอย่างเห็นได้ชัด

ศิลปินต้องการสื่อความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อความเก็บกด ความเจ็บช้ำ ความรุนแรง และการสูญเสียในเหตุการณ์ทางการเมืองดังกล่าว ผ่านรูปของธงชาติผิดปกติ บิดเบี้ยว และเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและอีกผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้ศิลปินก็คือผลงานในชุด "พินาศ" มีการนำเสนอที่เน้นแนวคิดเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาการติดตั้งผลงานตามความผันแปรของพื้นที่ ส่วนเนื้อหานั้นศิลปินยังคงนำเรื่องอันเกี่ยวสังคม การเมืองมาเป็นแรงบันดาลใจ ผ่านภาพสัญลักษณ์ของรูปประติมากรรมนกพิราบสีขาว ผลงานชุดนี้อาจจะสรุปได้ว่าศิลปินสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะ ที่สะท้อนความเคลื่อนไหวทางการเมืองและความเป็นไปในสังคมไทย

ภาพประกอบ 20 ภาพพินาศไทย พ.ศ. 2551 เมื่อไหร่จะไม่พิลาป (เสียที)

ที่มา: suriya critic (2555)

ตาราง 1 สรุปประวัติชีวิต แนวความคิด เนื้อหา สัญลักษณ์ของศิลปิน

ศิลปิน	ประวัติการศึกษา	แนวความคิด	เนื้อหา	สัญลักษณ์
ปรางค์ จรเขต	ศิลปะ	สิ่งรอบ ๆ ตัว	การใช้ชีวิตอย่างไร	ผู้หญิง
	ปริญญาโทในไทย		ขอบเขตของผู้หญิง	
ยามี่ลีละ หะยี	ศิลปะ	ศาสนา	ความศรัทธาทาง	ฮิญาบ
	ปริญญาโทในไทย		ศาสนาอิสลาม	
ปานพรรณ ยอดมณี	ศิลปะ	ศาสนา	ความแตกต่าง	ความ
	ปริญญาโทในไทย		ของศาสนา	คอนทราสต์
กวิตา วัฒนะชยังกูร	ศิลปะ ปริญญาตรี	เพศวิถี	เสียดสีหน้าที่แม่บ้าน	ผู้หญิง
	ต่างประเทศ		ของเพศหญิง	
กมลพันธุ์ โชติวิชัย	ศิลปะ ปริญญาตรี	ศาสนา	ปล่อยวางสิ่ง	ผู้หญิง
	ต่างประเทศ		ภายนอก	
อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์	ศิลปะ	สิ่งรอบ ๆ ตัว	การใช้ชีวิตอย่างไร	ผู้หญิง
	ปริญญาโทในไทย		ขอบเขตของผู้หญิง	
บุษราพร ทองชัย	ศิลปะ	เพศสภาพ	ความเท่าเทียม	ร่างกาย
	ปริญญาโทในไทย		ของเพศ	
ลำพู กันเสนาะ	ศิลปะ	สิ่งรอบ ๆ ตัว	การใช้ชีวิตอย่างไร	ใบหน้าผู้คน
	ปริญญาโทในไทย		ขอบเขตของผู้หญิง	
สีปาง สนวนแก้ว	กฎหมาย	สิ่งรอบ ๆ ตัว	สืบทอดจากธรรมชาติ	ดอกไม้ลาวดี
	ปริญญาตรีในไทย			
พินรี สัณห์พิทักษ์	ศิลปะ ปริญญาตรี	ความเป็นแม่	ถ่ายทอดความ	เต้านม
	ต่างประเทศ		อบอุ่นของผู้เป็นแม่	
รศ.กัญญา เจริญศุภกุล	ศิลปะ ปริญญา	ค่านิยมของ	ความเปลี่ยนแปลง	สีธงชาติ
	เอกในไทย	สังคม	ของสังคม	ไทย

จากตารางสรุปได้ว่า ศิลปินส่วนใหญ่ (7 คน) ได้ศึกษาต่อเพื่อทำให้งานตนเองมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสมัยเรียนปริญญาตรี การทำงานยังไม่ชัดเจนมากพอที่จะนำไปต่อยอดได้มากนัก โดยศิลปินให้ความสนใจในแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องราวใกล้ตัวศิลปินเอง และเรื่องศาสนาเป็นส่วนมาก เรียกได้ว่า ศิลปินมักหยิบเรื่องใกล้ตัวมาสร้างสรรค์ผลงาน แต่เนื้อหา ยังคงเป็นการเรียกร้องความเท่าเทียม ไม่ได้หมายความว่าหญิง หรือศาสนาตนเองต้องเป็นใหญ่ แต่หมายถึงการเท่ากัน ส่วนสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อสารนั้น สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ศิลปินหญิงก็ยังคงใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับผู้หญิง แม้บางศิลปินจะไม่ได้ใช้สัญลักษณ์ผู้หญิงโดยตรง แต่บางสัญลักษณ์ที่ใช้ เช่น ฮิญาบ เต้านม ก็ยังคงแฝงความเป็นผู้หญิงอยู่ดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษากระบวนการคิด และปัจจัยในการประสบความสำเร็จทางด้านศิลปะ ของศิลปินหญิงศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปเรียบเรียงรายงาน

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อบริการออนไลน์ต่าง ๆ และบทสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เคยมีผู้บันทึกไว้ รวมทั้งข้อมูลจากหอศิลป์ไทยร่วมสมัยเช่น จิม ทอมป์สัน หอศิลป์ BACC หอศิลป์ MOCA ซึ่งเป็นการค้นคว้าข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็น

1. ศิลปะไทยร่วมสมัยในประเทศไทย
2. การศึกษาประเด็น ข้อปัญหาเกี่ยวกับทิศทางความเป็นไปได้ของการพัฒนาศิลปะไทยร่วมสมัยในสังคมไทย
3. ทฤษฎีพหุศิลป์ศึกษาเชิงแบบแผน (Dissipline Based Arts Education: DBAE)

2. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนักวิชาการ นักวิจารณ์ ภัณฑรักษ์หอศิลป์ และนักสะสมงานศิลปะเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องรูปแบบ แนวคิด ความเชื่อ ศาสนา สังคม ที่มีผลต่อความสำเร็จในงานศิลปะไทยร่วมสมัยของศิลปินหญิงในประเทศไทย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบไปด้วย

3.1 การศึกษาภาคสนาม

3.1.1 การติดต่อ โดยดำเนินการติดต่อขออนุญาตเข้าพบนักวิชาการ นักวิจารณ์ ภัณฑารักษ์หอศิลป์ และนักสะสมงานศิลปะ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์พร้อมประเด็นต่าง ๆ ที่จะทำการศึกษา และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลทำวิจัย

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพราะอาจเปลี่ยนแปลงตามประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น แต่จะใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แบบปลายเปิด (สุภาวงศ์, 2556) ซึ่งจะกำหนดคำถาม หรือประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และ กรอบแนวคิดการวิจัยอย่างชัดเจน รวมทั้งกำหนดประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

3.1.3 แบบบันทึกข้อมูล โดยจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบันทึกจากข้อมูล ต่าง ๆ ที่ได้มีการบันทึกไว้แล้ว เช่น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และบทสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เคยมีผู้บันทึกไว้ รวมทั้งข้อมูลจากหอศิลป์ไทยร่วมสมัยเช่น จิม ทอมป์สัน หอศิลป์CAC หอศิลป์ BACC หอศิลป์ MOCA รวมทั้งการบันทึกการสัมภาษณ์จากนักวิชาการ นักวิจารณ์ ภัณฑารักษ์หอศิลป์ และนักสะสมงานศิลปะเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่อง รูปแบบ แนวคิด ความเชื่อ ศาสนา สังคม ที่มีผลต่อความสำเร็จในงานศิลปะไทยร่วมสมัยของศิลปินหญิงในประเทศไทย

3.1.4 เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพและกล้องบันทึกวิดีโอ จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ บันทึกในระหว่างที่มีการสัมภาษณ์จากนักวิชาการ นักวิจารณ์ ภัณฑารักษ์หอศิลป์ และนักสะสมงานศิลปะ เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่ได้จากสัมภาษณ์นั้นมีความสมบูรณ์

4. วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีขั้นตอนรายละเอียด ดังนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากภาคเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ รวมทั้งจากการให้สัมภาษณ์ในเรื่องประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยร่วมสมัย และอิทธิพลต่อความสำเร็จในวงการศิลปะของศิลปินหญิง เพื่อให้ได้เป็นข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางการวิจัย แล้วดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยต่อไป

4.2 แบบสัมภาษณ์ จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามอย่างไม่เป็นทางการ โดยคำนึงถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งมี ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดกรอบประเด็นคำถาม หรือแนวการสัมภาษณ์
- 2) ร่างประเด็นคำถามสัมภาษณ์ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ นักวิชาการ นักวิจารณ์ ภัณฑรักษ์หอศิลป์ และนักสะสมงานศิลปะ ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปะไทยร่วมสมัยในไทย และอิทธิพลที่มีต่อการมีชื่อเสียงของศิลปินศิลปะไทยร่วมสมัยผู้หญิง

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากศิลปินไทยร่วมสมัย ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปะไทยร่วมสมัยในไทย และอิทธิพลที่ส่งผลต่อการมีชื่อเสียงของศิลปินศิลปะไทยร่วมสมัยเพศหญิง

3) นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ดร.ณอม ชากักดี , อาจารย์อัยนา ภูษิตานนท์ , ดร.อาจารย์อิพัชร วิจิตสถิตรัตน์ ตรวจสอบความถูกต้อง ตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายที่ผู้วิจัยได้กำหนด

4) ปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

เมื่อได้สร้างเครื่องมือทั้ง 2 แบบนี้แล้ว ทางผู้วิจัยจึงจะนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงของเนื้อหา รวมทั้งพิจารณาสำนวน ภาษา ที่ใช้ให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากได้นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแล้ว จะนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบเสาะหาทฤษฎีต่าง ๆ และบทสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เคยมีผู้บันทึกไว้ รวมทั้งข้อมูลจากหอศิลป์ไทยร่วมสมัย เช่น จิม ทอมป์สัน หอศิลป์ CAC หอศิลป์ BACC หอศิลป์ MOCA ซึ่งเป็นการค้นคว้าข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง โดยค้นหาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนัก

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฯลฯ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปประกอบกับการเก็บข้อมูลจากเครื่องมืออื่น ๆ เป็นต้น

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบไม่เป็นทางการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการจะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการนัดหมายวันเวลาไว้ล่วงหน้า และ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ซึ่งเป็นวิธีที่สำคัญและนิยมกันใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจาก ข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) เป็นข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีผลต่อการมีชื่อเสียงของศิลปินหญิงในประเทศไทย ศิลปะไทยร่วมสมัยต่อบริบทในสังคม การพัฒนาศิลปะไทยร่วมสมัยในอนาคต

5.3 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจแบบสามเส้า (Triangulation) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่อง เดียวกัน เช่น ใช้วิธีสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม ในประเด็นที่เกี่ยวกับอิทธิพลที่มีผลต่อการมีชื่อเสียงของศิลปินหญิงในประเทศไทย ศิลปะไทยร่วมสมัยต่อบริบทในสังคม การพัฒนาศิลปะไทยร่วมสมัยในอนาคต

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย บทความ ในประเด็นศิลปินผู้หญิงในประเทศไทย ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย แนวความคิดของศิลปิน จากที่ได้ศึกษามาแล้วข้างต้น นำมาสรุปหาคำตอบ รวบรวมข้อมูลโดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอเป็นความเรียงในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ประวัติของศิลปินหญิงไทยร่วมสมัย ได้แก่

1. ประวัติชีวิตส่วนตัว
2. ประวัติการศึกษา
3. ประสบการณ์ในการทำงานศิลปะ

ตอนที่ 2 องค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะไทยร่วมสมัย ได้แก่

1. ความหมายของศิลปะไทยร่วมสมัย
2. ศิลปะไทยร่วมสมัยในบริบทของสังคมไทย
3. แนวโน้มของการพัฒนาศิลปะไทยร่วมสมัยในประเทศไทย

โดยลักษณะการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอด้วยการแสดงสารสนเทศจาก ข้อมูลภาคสนาม ประกอบการวิเคราะห์เชื่อมโยงแสดงความสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีพรรณนา (Descriptive) เป็นความเรียง

7. สรุปเรียบเรียงรายงาน

หลังจากตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาแล้ว ผู้วิจัยจะได้สรุปและอภิปรายผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง และตารางสรุปเป็นข้อ ๆ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และศึกษาจากเอกสารในรูปของตารางประกอบความเรียง ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 วัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชีวิต และผลงานของศิลปินจากการสัมภาษณ์ตัวศิลปินโดยตรง และจากสื่อสิ่งพิมพ์นิตยสาร

ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหา ประกอบด้วย 1) ประวัติชีวิตส่วนตัว 2) แนวความคิด เนื้อหาในผลงาน 3) สัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในผลงาน และ 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศสภาพของอาชีพศิลปินและปัจจัยของการประสบความสำเร็จ โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดของศิลปิน ด้านแนวคิด
 - 1.1 แนวคิดสตรีนิยม
 - 1.2 ประเพณี และความเชื่อ
 - 1.3 การเสียดสีสังคม
 - 1.4 แรงบันดาลใจในชีวิตประจำวัน
2. เทคนิคที่ศิลปินใช้สร้างผลงาน
 - 1.1 จิตรกรรมสีน้ำมัน
 - 1.2 จิตรกรรมสีอะคริลิก
 - 1.3 เทคนิคผสม
 - 1.4 เย็บปักทอผ้า
 - 1.5 วาดเส้น
 - 1.6 VDO ART
 - 1.7 ศิลปะลอยตัว

โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ออกเป็น 2 ตอน
ดังนี้

1. ศิลปินในวัย ไม่เกิน 40 ปี
2. ศิลปินในวัย 40 ปีขึ้นไป

1. ศิลปินในวัย ไม่เกิน 40 ปี

ปรารักษ์ จรเขต

ศิลปินเกิดเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531

ภาพประกอบ 21 ปรารักษ์ จรเขต

ที่มา: โครงการดาวเด่นบัวหลวง (2554)

การศึกษา

- ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ศิลปินรุ่นใหม่ที่ยิบเรื่องใกล้ตัวมาทำผลงานศิลปะ โดยนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของเพศหญิง ด้วยอารมณ์ขัน บอกเล่าเรื่องราวอุปนิสัยส่วนตัวของผู้หญิงที่บุคคลต่างเพศไม่มีโอกาสได้สัมผัส จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้หญิงนิยมทำ เช่น งานปาร์ตี้ การทำอาหาร การเสริมความงาม แม้กระทั่งบทบาทความเป็นคุณแม่ในวัยสาวเป็นต้น

ภาพประกอบ 22 ภาพในฝันของเธอ

ที่มา: MGR Online (2559)

ผลงานของศิลปินได้ถ่ายทอดจากอุปนิสัยส่วนตัวของศิลปินเอง ที่เป็นคนร่าเริง ยิ้มง่าย จึงสร้างรูปแบบผลงานเป็นภาพผู้หญิงยิ้มด้วยอารมณ์ต่าง ๆ ออกมาทุกผลงาน รูปแบบของผลงานเป็นลักษณะภาพวาดล้อเลียน กึ่งเหมือน โดยศิลปินได้หยิบเสื้อผ้า เครื่องประดับ อุปกรณ์เฉพาะทางของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เธอต้องการสื่อ มาใช้เป็นสัญลักษณ์ภายในงานจิตรกรรม สีนํ้ามันบนผ้า Canvas อย่างตรงไปตรงมา และศิลปินได้ให้ความสนใจหัวข้อนี้มาตั้งแต่ตัวศิลปินยังศึกษาในระดับปริญญาตรีอยู่ และได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

เมื่อผู้วิจัยได้ถามถึงการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้สังคมยอมรับได้ยังไง ตัวศิลปินมีความคิดเห็นว่า เพราะผลงานของตนสะท้อนสังคมด้านบวกในปัจจุบัน ทำให้คนเข้าถึงได้ง่าย และในส่วนตัวภัณฑารักษ์หอศิลป์เปรียบเหมือนเซลล์ แต่งานจะขายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพงานมากกว่า ภัณฑารักษ์จะทำหน้าที่ช่วยขายมากกว่า เรื่องของการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปินอยู่ที่ตัวเราเกือบทั้งหมด เพราะถ้าเราเติมที่กับผลงาน ผลงานมันจะออกมาดีเอง ส่วนประเด็นที่ศิลปินหยุดทำงานคิดว่าในประเทศไทยการที่ศิลปินจะหาเลี้ยงตัวเองด้วยผลงานศิลปะอย่างเดียวเลยเป็นเรื่องที่ยากมาก จำเป็นต้องทำอาชีพอื่นควบคู่ไปด้วย เพื่อให้มีรายได้ในการดำเนินชีวิตต่อไป แต่ในปัจจุบัน มีเส้นทางที่จะเป็นศิลปินง่ายกว่าอดีตมาก โลกออนไลน์เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ทำให้คนสามารถเข้าถึงผลงานได้ทันที แต่ถึงอย่างไรสื่อไทยมักจะประคองข่าวไปที่ศิลปินชายเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ศิลปินหญิงมีจำนวนเยอะที่มีชื่อเสียง แต่กลับไม่มีชื่อเสียงที่ต่างประเทศ

ภาพประกอบ 23 ภาพในฝันของเธอ2

ที่มา: MGR Online (2559)

ยามิ๊ะ หะหยี

ศิลปินเกิดปี พ.ศ.2532

ภาพประกอบ 24 ยามิ๊ะ หะหยี

ที่มา: (MGR Online, 2557b)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ2 (ทัศนศิลป์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- ศิลปมหาบัณฑิต (ศิลปะไทย) คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร

ยามี่ลี๊ะ ะหะยี มาพร้อมเรื่องราวส่วนตัวเป็นนักสู้ชีวิต เพราะตัวศิลปินที่ไม่ได้มีความสมบูรณ์ทางร่างกาย เพราะนิ้วมือไม่ครบทั้งสองข้าง ฐานะทางบ้านยากจน จนต้องเขียนจดหมายถวายฎีกาขอความช่วยเหลือจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 กระทั่งได้รับความช่วยเหลือให้ได้รับทุนจาก โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เข้าไปเรียนต่อที่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แต่นั่นไม่ได้ทำให้ตัวศิลปินเกิดความท้อแล้วหันหลังให้ผลงานศิลปะแต่อย่างใด กลับเป็นแรงผลักดันทำให้เธอปราบความสำเร็จในที่สุด

ผลงานศิลปะของยามี่ลี๊ะในช่วงแรก ๆ ยังคงสร้างสรรคภาพวาดด้วยสีอะคริลิก และสีน้ำมัน บ้างก็วาดให้เป็นรูปทรงของสถาปัตยกรรม เช่น มัสยิด ยังไม่ได้เปลี่ยนมาเป็นศิลปะการเย็บปักผ้า ดังเช่นปัจจุบัน

ภาพประกอบ 25 จักรของแม่ 1

ที่มา: MGR Online, (2557b)

ศิลปินได้ใช้เวลาค้นหาสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ จนมาจบที่เรื่องใกล้ตัว คือเรื่องของการศรัทธาทางศาสนาอิสลาม ในเรื่องของการละหมาด อีกทั้งครอบครัวของศิลปินประกอบอาชีพเย็บผ้าคลุมผม หรือฮิญาบ เธอจึงนำจักรเย็บผ้าของแม่มาทดลองผลงานชิ้นแรกในงานเรียน จนประสบความสำเร็จเป็นผลงานศิลปะที่ใช้เทคนิคเย็บผ้าในรูปแบบทวงท่าของผู้หญิงมุสลิมกำลังละหมาดอยู่ในปัจจุบันนั่นเอง อีกทั้งตัวศิลปินยังมีความฝันที่จะเป็นนักออกแบบเสื้อผ้าของหญิงสาวมุสลิมอีกด้วย

เมื่อผู้วิจัยได้ถามถึงการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้สังคมยอมรับได้ยังไง ตัวศิลปินมีความคิดเห็นว่า อาจเพราะรูปแบบที่ตนนำเสนอ เป็นรูปแบบที่แปลกตา ทำให้ผู้ชมงานสะดุดตาตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้ชม และในส่วนตัวภัณฑารักษ์หอศิลป์ ศิลปินไม่ได้คิดว่ามีส่วนช่วยในการประสบความสำเร็จมากขนาดนั้น เพราะคนจะให้ความสนใจในงานเกิดขึ้นจากรูปแบบงานล้วน ๆ ส่วนเรื่องของปัจจัยที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน อยู่ที่การฝึกฝน และการทำงานอย่างต่อเนื่องมากกว่า ส่วนประเด็นที่ศิลปินหยุดทำงานคิดว่า ปัจจัยมาจากเรื่องเงิน น้อยคนนักที่จะอยู่ในวงการนี้ได้โดยไม่ต้องทำอาชีพอื่น เราต้องยอมรับว่า ประเทศไทยไม่ได้มีคนสนใจซื้องานศิลปะมากขนาดนั้น ถ้าชื่อเสียงของเราไม่มากพอ ในเรื่องของการที่ประเทศไทยให้ความสนใจกับศิลปินชายมากกว่า ตนเองคิดว่า เรื่องนี้เฉพาะกลุ่ม กลุ่มที่ตามงานศิลปะอยู่แล้วจะรู้ว่า ช่วงหลังมีศิลปินหญิงที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นเยอะมาก แต่ที่สังคมส่วนใหญ่ยังคงติดภาพศิลปินชายมากกว่า คิดว่าติดภาพว่าศิลปะต้องคู่กับผู้ชาย

ภาพประกอบ 26 จักรของแม่ 2

ปานพรรณ ยอดมณี

เกิดเมื่อปี 2531

ภาพประกอบ 27 ปานพรรณ ยอดมณี

ที่มา: มติชนออนไลน์ (2560)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (ศิลปไทย) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปริญญาศิลปะมหาบัณฑิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศิลปินสาวปักชำได้ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงานศิลปะตั้งแต่วัยเยาว์ ตั้งแต่อายุ 11-12 ปี ศิลปินก็เริ่มให้ความสนใจทางด้านศิลปะแล้ว เนื่องจากได้รับความรู้ทางด้านศิลปะจากเจ้าอาวาสวัดกะเปียด ซึ่งท่านจบศิลปะเฉพาะด้านที่วิทยาลัยเพาะช่าง ทำศิลปินมีความคุ้นเคยกับจิตรกรรมฝาผนังวัดและจิตรกรรมไทย ศิลปินจึงเดินสายทำงานศิลปะไทยมาโดยตลอด จนได้มีโอกาสมาศึกษาต่อที่ศิลปากร ศิลปินจึงได้ค้นพบเทคนิคสื่อผสม ที่นำความถนัดของตัวศิลปินหลาย ๆ ด้านมาผสมผสานสร้างสรรค์ผลงาน ที่มีทั้งงานปูน เศษซากคอนกรีต เจดีย์องค์น้อย การใช้วัสดุธรรมชาติ อย่างก้อนหินจากเหมืองแร่ที่เก็บมาจากบ้านเกิด โดยนำมาเป็นสัญลักษณ์ในงานศิลปะที่มีความหมาย ผสมกับงานศิลปะจิตรกรรมฝาผนัง ทำให้ผลงานของศิลปินมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แปลกแตกต่างจากศิลปินท่านอื่น ๆ

ภาพประกอบ 28 จิตรกรรม

ที่มา: มติชนออนไลน์, (2560)

ศิลปินมีความสนใจในเรื่องทางวิกฤตการณ์ ของการเกิดและจุดจบ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของรอยแห่งศรัทธาของกาลเวลา คาคการไม่ได้ของอนาคตประกอบกับคติความเชื่อในไตรภูมิทางพุทธศาสนา ทำให้ศิลปินเกิดจินตนาการ สร้างสรรค์ศิลปะเกี่ยวกับวิกฤตของห้วงเวลา การสูญเสียชีวิต ทำลายล้าง จนกระทั่งเสื่อมสูญไปในที่สุด แม้กระทั่งการจำลองแผนที่ไตรภูมิที่นำพาผู้ชมสำรวจจักรวาลตามความเชื่อในศาสนาพุทธ และวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ โดยใช้งานศิลป์แบบไทยประเพณีผสมกับผลงานศิลป์ร่วมสมัย อีกทั้งงานของศิลปินมักตั้งคำถามไว้ให้ผู้ชมเสมอ เช่น สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อ สามารถต่อกรกับสิ่งที่เหนือการควบคุมและสิ่งที่เหนือธรรมชาติได้จริงหรือไม่

เมื่อผู้วิจัยได้ถามถึงวิธีทำให้สังคมยอมรับในผลงานของตนอย่างไร ศิลปินได้ออกความคิดเห็นว่า ความกล้าแสดงออกในเรื่องที่มีขีดจำกัด เพราะตนเองเป็นผู้หญิงแต่กลับหยิบเรื่องศาสนามาทำงาน เพราะผู้หญิงกับศาสนาเป็นเรื่องที่ไกลตัว รวมถึงการใช้เทคนิคที่แสดงถึงความแตกต่างอย่างลงตัวของระหว่างสิ่งที่หยาบที่สุดและละเอียดที่สุด แต่ส่วนตัวงานของตนไม่ได้ถูกยอมรับในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีชื่อเสียงในต่างประเทศมากกว่า เพราะคนในสังคมไทยไม่ได้ให้ความนิยมในงานศิลปะมาก สื่อที่ไทยจึงไม่ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับงานศิลปะเท่าที่ควร ส่วนภัณฑารักษ์หอศิลป์มีส่วนช่วยในอาชีพศิลปินหรือไม่ ตนเองคิดว่าภัณฑารักษ์หอศิลป์ถือว่ามีบทบาทพอสมควร เพราะเป็นคนดูแลภาพลักษณ์ และหาช่องทางที่จะทำให้เกิดชื่อเสียงให้กับศิลปินได้ หากคนไหนให้ศิลปิน เพื่อที่จะได้รับโอกาสเอาไปต่อโอกาสของตนเองอีกที ตนเชื่อว่า

โอกาสต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต จากงานการประกวดต่าง ๆ และความเต็มใจในการทำงานของตนเอง ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ส่วนสาเหตุที่ทำให้หยุดทำงานส่วนใหญ่ เพราะหลาย ๆ คนไม่ได้โอกาส ในการจะเป็นศิลปิน จึงต้องใช้ศิลปะไปประยุกต์ทำอย่างอื่นในอาชีพด้านอื่น เพื่อหาเลี้ยงตนเอง แต่ตนเองก็มีปัจจัยที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานเหมือนกัน คือปัจจัยเรื่องแนวความคิดของ ตนเอง เพราะสังคมไม่เปิดกว้างมากในการแสดงความคิดเห็นเรื่องศาสนา ทำให้การทำงานใน ประเทศมีขีดจำกัดอย่างมากที่จะแสดงออก ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบัน กับยุคอดีต เปลี่ยนไปจากการที่สมัยนี้ศาสตร์อื่น ๆ เปิดกว้างมากขึ้น ทำให้งานศิลปะสามารถ ประยุกต์ใช้ได้หลายศาสตร์ ดูสดใหม่มากกว่าอดีต สมัยนี้ไม่ค่อยสนใจแล้วว่าเพศไหนเป็นคนทำ ผลงาน คนจะดูที่ตัวผลงานมากกว่า แต่ก็มีบ้างที่เวลาคนผลงานของตน แล้วคิดไม่ถึงว่าจะเป็น ผู้หญิงทำบางครั้งศิลปินหญิงก็หายตัวไปเยอะมาก ด้วยอาชีพศิลปินหญิงมันไม่มั่นคง และมี ภาระหน้าที่ทางด้านครอบครัว ที่ทำให้ไม่มีเวลาการทำงานศิลปะ ทำให้สื่อไม่ประโคมข่าวมาก เท่าศิลปินชาย

ภาพประกอบ 29 จิตรกรรม 2

ที่มา: มติชนออนไลน์ (2560)

กวิตา วัฒนะชยังกูร

ศิลปินเกิดเมื่อปี 2530

ภาพประกอบ 30 กวิตา วัฒนะชยังกูร

ที่มา: อลิษา ลิ้มไพบูลย์ (2562)

การศึกษา

- Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT University) ประเทศ

ออสเตรเลีย

ศิลปินยุคใหม่ที่ตามหาแนวศิลปะที่ตนเองชื่นชอบ จากการเลือกเรียนศิลปะที่เมลเบิร์น มีผลงานโดดเด่นทั้งสายตาผู้เสพในประเทศ และต่างประเทศ โดยชื่นชอบที่จะสร้างผลงานออกมาให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมกับผลงานและให้ผู้ชมตีความหมายได้อย่างอิสระ ศิลปินเลือกที่จะให้เทคนิคภาพเคลื่อนไหว Vido Art มาตอบโจทย์สิ่งที่ศิลปินต้องการจะสื่อสาร

ภาพประกอบ 31 งานของผู้หญิง

ที่มา: อลิษา ลิ้มไพบูลย์ (2562)

โดยศิลปินได้รับแรงบันดาลใจมาจาก Marina Abramovic ซึ่งเป็นศิลปินที่พูดถึงร่างกายและจิตใจของคนโดยตรง เป็นการอัดวีดีโอสด ๆ ให้เห็นว่าคนเรามีขีดจำกัดแค่ไหน กวีตาเป็นศิลปินที่มีความมุ่งมั่นในอาชีพศิลปินมาก โดยศิลปินเริ่มต้นจากการเข้าหาแกลเลอรีเพื่อแนะนำตัวเองให้เจ้าของแกลเลอรีรู้จัก โดยครั้งแรกเธอจำเป็นต้องใช้ทุนส่วนตัวในการจ่ายค่าแสดง ค่าเช่าพื้นที่ ทั้งหมด แต่เธอก็ไม่หมดหวัง เดินหน้าจัดงานแสดงต่อจนได้เซ็นสัญญาจนได้รับการติดต่อให้ไปแสดงผลงานที่พิพิธภัณฑ์ภาพถ่าย CCP ในเมืองเมลเบิร์น ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จ

ภาพประกอบ 32 งานของผู้หญิง

ที่มา: อลิษา ลิ้มไพบูลย์ (2562)

ศิลปินจับประเด็นเรื่องความเป็นเพศ และเพศวิถี สิ่งที่เราเลือกมาสร้างเป็นผลงานของเธอก็คือ “งานของผู้หญิง” และ “ความเป็นวัตถุของร่างกาย” เธอใช้สื่อศิลปะการแสดง (performance) ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของวิดีโอศิลป์ ในผลงานชุดที่มีชื่อว่า ‘Onto Fabric’ กวีตา “แสดง” เป็นเสื้อผ้าที่ไร้ชีวิต เธอกำกับตัวเองให้มีความสำคัญว่าตัวเองเป็นเพียงวัตถุในงานบ้านของผู้หญิงในสังคม และหากถามถึงปัจจัยที่ทำให้ศิลปินหญิงประสบความสำเร็จจนอาชีพศิลปินได้อย่างไร สำหรับศิลปินแล้วขึ้นอยู่กับความไม่ยอมแพ้ของตนเองล้วน ๆ และเกิดจากการทำงานศิลปะที่สามารถทำให้ทุกคนเข้าถึงได้ แม้จะไม่ได้มีความรู้ทางด้านศิลปะเลยก็ตามทำ เมื่อผู้วิจัยถามถึงบทบาทของภัณฑารักษ์ ศิลปินให้ความคิดเห็นว่า มีส่วนทำให้ประสบความสำเร็จอยู่เหมือนกัน เพราะบางทีคนที่จะมาซื้อผลงาน แต่ถ้าเขาไม่เข้าใจในงาน ภัณฑารักษ์ก็จะเป็นคนช่วยให้ผู้ซื้อตัดสินใจได้มากขึ้น ส่วนประเด็นที่ศิลปินหยุดทำงานคิดว่า มีหลายปัจจัย เพราะไม่ใช่ทุกคนจะโชคดีที่สามารถดำเนินชีวิตในอาชีพศิลปินได้ อาจจะเพราะเรื่องเงินในการดำรงชีพด้วย ประเด็นสุดท้ายเรื่องของศิลปินชายมีชื่อเสียงมากกว่าหญิง ส่วนตัวคิดว่าสมัยนี้คนเริ่มรู้จักศิลปินหญิงมากยิ่งขึ้น เพราะสื่อออนไลน์กว้างขวางมาก

กมลพันธุ์ โชติวิชัย

ศิลปินเกิดปี 2529

ภาพประกอบ 33 กมลพันธุ์ โชติวิชัย

ที่มา: bectero (2559)

การศึกษา

- คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานของศิลปินเป็นงานภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคการพิมพ์แบบ digital C และการตัดภาพด้วยมือ โดยเธอนั้นได้กรีดภาพบริเวณใบหน้า มือ และเรือนร่างของเธอเองให้เป็นเส้นยาวบางด้วยมีดคัตเตอร์ โดยตัวผลงานนั้นเป็นภาพพิมพ์ขาวดำเทคนิคผสม และใช้การกรีดภาพที่สมบูรณ์ให้แยกออกจากกัน ให้มีลักษณะเป็นเส้นย่อย ๆ ลงมา แต่ยังคงความเป็นรูปของตัวเธอเอง โดยเธอได้ทำภาพที่ขยายใหญ่กว่าสเกลเดิม เพื่อที่นำมากรีดแล้วเมื่อกระดาษย่อยแล้วนั้นจะทำให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งเธอนั้นได้ทำงานในเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้สติสำรวจตัวตนของตนเอง ตามแก่นแกนแห่งพระพุทธศาสนา ด้วยการจดจ่อกับความเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหว และความไม่จีรังของชีวิต ผ่านกระบวนการกรีดกระดาษพิมพ์ภาพร่างกายของศิลปินให้เป็นเส้นริ้วอันละเอียด เพื่อแทนค่าเสมือนสัญลักษณ์ของความว่างและความไม่มี ผลงานได้มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องที่พูดว่ามีเรื่องเพศนั้นเพราะงานชุดนี้มีการกรีดบนอวัยวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นเพศ ซึ่งผลงานชิ้นนี้ได้มีการกรีดภาพในบริเวณ ใบหน้า ซึ่งสามารถพูดถึงเรื่องของความไม่มีตัวตนซึ่งปกติแล้วใบหน้าของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งยืนยันตัวตนของตัวเอง ซึ่งใบหน้านั้นเป็นส่วนสำคัญของศีรษะ ซึ่งประกอบไปด้วย ผม หน้าผาก คิ้ว จมูก หู ริมฝีปาก ฟัน ผิวหนัง ซึ่งงานชิ้นนี้เป็นงานที่มี

เสน่ห์ที่ให้อัปเดตคำถามว่า เทคนิคแบบนี้ทำได้อย่างไร และศิลปินนั้นต้องการพูดถึงอะไร หากกรีดแล้วทำไมถึงต้องให้ย้วยลงมา หรือแค่เป็นการทำให้เกิดความงามหรือต้องการพูดถึงให้เราสามารถมองได้อีกหลากหลายความหมาย

ภาพประกอบ 34 ความเสื่อมโทรม 1

ที่มา: TUL (2555)

เมื่อผู้วิจัยได้ถามถึงวิธีทำให้สังคมยอมรับในผลงานของตนอย่างไร ศิลปินได้ออกความคิดเห็นว่า การใช้เทคนิคดูแปลกตา และทำให้คนดูงานเข้าถึงอารมณ์งานได้ง่ายของตนเอง จึงทำให้สังคมให้ความสนใจในงาน ส่วนภัณฑารักษ์หอศิลป์มีส่วนช่วยในอาชีพศิลปินหรือไม่ ตัวศิลปินคิดว่าภัณฑารักษ์หอศิลป์เหมือนผู้ช่วยที่คอยสนับสนุนศิลปิน เพราะต้องคอยอธิบายงานให้ผู้ชมเมื่อศิลปินไม่อยู่ และสนับสนุนเรื่องการซื้อขายงานให้ศิลปิน และปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในงานคิดว่ามาจากตัวศิลปินล้วน ๆ ว่าจะนำเสนอผลงานอย่างไรให้น่าสนใจ ส่วนสาเหตุที่ทำให้หยุดทำงานส่วนใหญ่ คิดว่าเป็นปัจจัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของปัจจัยการเงิน หรือปัจจัยครอบครัว ด้วยอาชีพนี้ไม่ได้ประสบความสำเร็จ หรือสร้างรายได้ให้ครอบครัวสำหรับทุกคน จึงต้องปรับเปลี่ยนอาชีพเพื่อการดำรงชีพต่อไป ส่วนในปัจจุบันที่ให้ความสนใจในศิลปะมากกว่าในอดีต คิดว่าบ้านเมืองเจริญมากยิ่งขึ้น ทุกคนสามารถเข้าถึงศิลปะได้หลายช่องทาง รวมถึงศิลปินก็สามารถโปรโมตงานตัวเองได้ง่ายอีกด้วย เรื่องเพศกับงานศิลปะ คิดว่าสมัยนี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จมาก เพราะสมัยนี้ทุกเพศได้รับความเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น ตัวผลงานไม่ได้ถูกจำกัดแล้วว่า สิ่งนี้ต้องเพศไหนทำ

ภาพประกอบ 35 ความว่างเปล่า

ที่มา: TUL (2555)

อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์

ศิลปินเกิดปี 2528

ภาพประกอบ 36 อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์

ที่มา: (Rama IX Art Museum Foundation, 2560)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศิลปินรุ่นใหม่ที่เลือกเรียนศิลปะจากความชื่นชอบในการวาดการ์ตูนตั้งแต่เด็ก และได้รับการสนับสนุนที่ดีจากครอบครัวในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในรั้วมหาวิทยาลัย ศิลปินเหล่านั้นก็ได้สร้างผลงานจากประสบการณ์ส่วนตัว และสิ่งที่ศิลปินชื่นชอบ จากประสบการณ์ทางการรับรู้ในสื่อของสังคมปัจจุบัน อาทิ หนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online socialnetwork) ฯลฯ ก่อให้เกิดเป็นผลงานของตนเองในมุมมองที่แตกต่าง หลากหลาย อารมณ์มีชีวิตชีวา สนุกสนานภายใต้บริบทของหญิงสาวที่มีเสรีภาพทางความคิด ความเข้มแข็ง และการแสดงออกอย่างเต็มเปี่ยม

ภาพประกอบ 37 นู๋ระห่ำ

ที่มา: greatstarsar (2562)

รูปแบบเฉพาะของตัวศิลปินมากจากการชอบอ่านการ์ตูนตั้งแต่เด็ก สนใจการสร้างรูปแบบของตัวการ์ตูนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เด่นชัด ตั้งแต่บุคลิกของตัวการ์ตูนที่แสดงออกมาจากรูปร่าง ทรงผม เสื้อผ้า หน้าตา จนถึงรายละเอียดอื่น ๆ เช่น อารมณ์ที่แสดงออกทางใบหน้า ท่าทาง หรือแม้กระทั่งคำพูดติดปาก

ภาพประกอบ 38 อรุสยา

ที่มา: greatstarsar (2562)

ภาพยนตร์ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในสิ่งที่ศิลปินชื่นชอบมาตั้งแต่วัยเยาว์ เพราะที่ครอบครัวของศิลปินชอบชมภาพยนตร์กันทุกคน ภาพยนตร์ที่ศิลปินชื่นชอบในบางเรื่องเคยดูไปเป็นระยะเวลานานจนลืมเรื่องราวไป แต่ยังคงจดจำภาพในบางฉากบางตอนอยู่ได้ เช่น รถมอเตอร์ไซค์เท่ ๆ เสื้อผ้าของตัวละคร หรือภาพบรรยากาศของสถานที่ต่าง ๆ ในภาพยนตร์ที่หาดูได้ไม่ง่ายในชีวิตปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าภาพยนตร์มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการสร้างผลงานของศิลปินในปัจจุบัน

สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีต เรื่องนี้เคยคุยกับศิลปินรุ่นพี่ รุ่นอาจารย์เหมือนกัน ในความคิดเราที่อยู่ในวงการมาไม่นานก็พอจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของวงการศิลปะในบ้านเราได้ ในปัจจุบันมีคนให้ความสนใจในงานศิลปะเพิ่มมากขึ้นทั้งคนที่ศึกษาศิลปะ เพื่อสะสม และผู้ชมงานทั่วไป ส่วนวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ สำหรับเราแค่คิดว่าต้องตั้งใจทำงานแต่ละชิ้นให้เต็มที่ ทำงานทุกชิ้นให้ออกมาดีและเป็นตัวของตัวเองที่สุด ภัณฑารักษ์หอศิลป์มีความสำคัญในการสนับสนุนให้ศิลปินมีช่องทางในการแสดงผลงานต่อสาธารณะ แต่ในปัจจุบันเราคิดว่าภัณฑารักษ์หอศิลป์ยังมีน้อย คนทำงานศิลปะจึงต้องพยายามหาช่องทางการแสดงงานของตนเอง เพื่อให้สังคมยอมรับและทำงานต่อไปได้ เบื้องหลังการทำงานศิลปะของตนคือครอบครัวที่ให้การสนับสนุนเรามาตั้งแต่สมัยเรียนจนถึงปัจจุบัน ส่วนเรื่องประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นยังไม่ได้คิดถึงขั้นนั้น คิดว่าโชคที่ครอบครัวให้การสนับสนุน และมีคนที่ชื่นชอบงานของเรา ให้โอกาสเราได้สร้างผลงานต่อไป สิ่งสำคัญในการทำงานของตน คือความชอบในการดูภาพยนตร์ และการได้วาดรูปที่เราอยากวาด เหมือนนำ

ความชอบสองอย่างมารวมกัน ทำให้เรามีความสุขที่ได้ทำงาน ถ้าอาชีพศิลปินหมายถึงคนที่ทำงานศิลปะหาเลี้ยงชีพ สำหรับตนคิดว่าในปัจจุบันมีคนที่ศึกษางานศิลปะเพิ่มมากขึ้น ทั้งผู้สร้างงาน ผู้ชมงาน และผู้สะสมงาน ที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ศิลปินทำงานศิลปะเป็นอาชีพต่อไปได้ และในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ การเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงานศิลปะในสมัยนี้เป็นข้อดีที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์งานที่หลากหลาย สำหรับตนคิดว่าสิ่งสำคัญไม่น่าจะเป็นเรื่องศิลปินเป็นเพศหญิงหรือชาย แต่ควรจะให้มีความสำคัญกับผลงานศิลปะที่ศิลปินแต่ละคนสร้างสรรค์ออกมามากกว่า ประมาณว่าค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน โดยความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดน่าจะเป็นแนวทางการสร้างสรรค์งาน และรูปแบบเนื้อหาผลงานที่หลากหลาย เช่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ศิลปินนำมาปรับใช้ในการสร้างผลงาน เหตุที่ในประเทศไทยศิลปินหญิงถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชายอาจจะเป็นเพราะสัดส่วนของผู้หญิงที่ทำงานศิลปะอาจมีน้อยกว่าผู้ชาย

บุษราพร ทองชัย

ศิลปินเกิดเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2528 (อายุ 32 ปี)

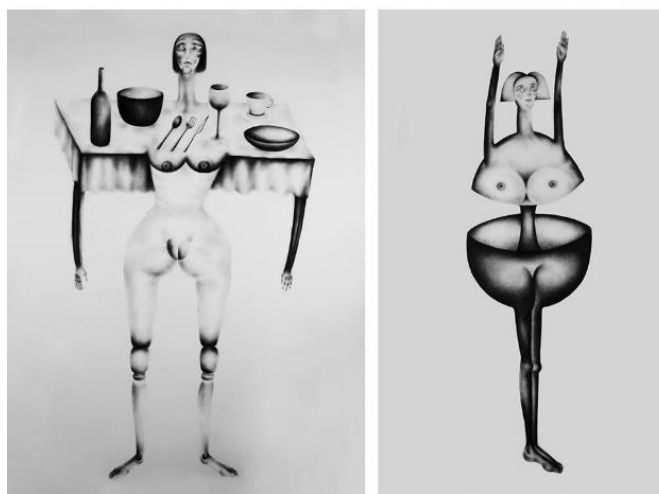
ภาพประกอบ 39 บุษราพร ทองชัย

ที่มา : Thiti Meetam (2561)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

A Domestic Worker from Southeast Asia, 2017
drawing on paper, 150 x 110 cm

No Human Rights - No Women's Rights?, 2017
drawing on paper, 135 x 80 cm

ภาพประกอบ 40 เบอร์ลิน

ที่มา: Thiti Meetam (2561)

ผลงานสร้างสรรค์ที่อยู่ในรูปแบบของวาดเส้น แสดงออกถึงจุดยืนทัศนคติในเรื่องเพศ กับสังคมถึงรูปลักษณ์ที่แสดงความเปลี่ยนแปลงของร่างกายมนุษย์ โดยมีตั้งแต่เนื้อหนังภายนอกจนไปถึงสรีระทางกายภายในร่างกายอย่างเรื่องของเส้นเลือด รูปร่างของมนุษย์ที่มีผสมหลายรูปแบบ หรือเพศหญิงและมนุษย์ประหลาดแบบแบบพันธุ์ผสม (hybrid) ผลงานได้ให้คุณค่าในเชิงสุนทรีภาพแบบใหม่ โดยไม่ได้สื่อถึงความไม่เท่าเทียมกันของแต่ละเพศ แต่แสดงออกถึงความผสมผสานกันระหว่างเพศ ที่ไม่ใช่บริบทของเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่แสดงถึงความชอบธรรมในการใช้ชีวิตอยู่อย่างพึงพากัน ไม่ให้เกิดอคติต่อความต่างของเรื่องเพศ ที่แต่เดิมไม่ได้ให้ความสำคัญและคุณค่ากับผู้หญิงและเพศอื่น ประวัติศาสตร์สมัยก่อนมักจะข่มให้สตรี และเพศที่สามเป็นเหมือนสิ่งที่ไม่สำคัญ ผู้ชายมักใหญ่ในสังคม และการเมือง

ผลงานบางชิ้นของศิลปินสร้างเป็นลักษณะจากภาพเรือนร่างของมนุษย์ ที่ถูกวาดขึ้นมาใหม่ เป็นเพศชาย และเพศหญิง แสดงท่าทางที่แข็งแกร่งต่าง ในรูปแบบเหมือนตุ๊กตากระดาษ ผูกติดกับร่างกายของอีกตัว ที่ถูกวาดขึ้นจากการวาดเส้น แต่เป็นเหมือนภาพโครงสร้างระบบภายในของมนุษย์ ศิลปินต้องการแสดงออกถึงการได้ลงสมทบบาทในแต่ละเพศ ว่าเกิดจากบริบทของสังคมที่พยายามสวมใส่ความเป็นเพศ หรือเป็นเพราะสรีระทางกายภาพ

ส่วนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในศิลปะของสังคมปัจจุบัน ส่วนตัวคิดว่าความสนใจของสังคมพัฒนาไปในทางที่ดีกว่าเมื่อก่อนมาก เพราะเทคโนโลยีทำให้คนสมัยนี้

สามารถเข้าถึงศิลปะได้อย่างง่าย จากเดิมมีเพียงแค่หอศิลป์เท่านั้น ส่วนความสำคัญของภัณฑารักษ์หอศิลป์ ก็คิดว่ามีความสำคัญอยู่บ้างแต่ไม่ใช่ทั้งหมด งานที่จะได้รับความสนใจจากสังคม ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่นคุณภาพผลงาน เนื้อหาที่ต้องการจะสื่อ ส่วนตัวคิดว่าทีมงานตัวเองถูกยอมรับเป็นเพราะตนเล่นกับความรู้สึกคน จึงทำให้คนชมเข้าถึงงานตนได้ง่าย และค่อนข้างรุนแรง ตนทำงานศิลปะ เพราะมีปัญหาไม่เข้าใจอะไรบางเรื่อง พอทำเสร็จชีวิตตนเคลียร์ขึ้น ปมบางอย่างถูกคลี่คลาย ไม่ตกค้าง ไม่ถึงขนาดปลดปล่อยตัวเองได้ แต่เห็นมันได้ขั้นแรกที่ชวนให้ตัวเองสนใจเรื่องคนอื่น เรื่องสิทธิมนุษยชน จุดนี้จึงคิดว่าเป็นจุดที่ทำให้ตนประสบความสำเร็จ เพราะเป็นคนที่ชอบหาประเด็นใหม่ ๆ อยู่เสมอ ถ้าพูดถึงสังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศไหม การเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงานศิลปะในสมัยนี้เป็นยังไง ตนคิดว่าทุกคนโฟกัสไปที่สิทธิมนุษยชน มันทำให้เราเห็นว่าเมื่อก่อนเราเดินผิดทิศผิดทาง ที่เราเคยหมกมุ่นเรื่องความสัมพันธ์ เซ็กส์ เราคิดว่ามันจะไปส่งเสริมสิทธิสตรีได้ แต่เปล่า การพูดเรื่องสิทธิสตรีในไทยแทบไม่มีความหมาย ถ้าไม่เริ่มจากเห็นสิทธิมนุษยชน

ภาพประกอบ 41 เบลิน 2

ที่มา : Thiti Meetam (2561)

ลำพู กันเสนาะ

ศิลปินเกิดปี 2526

ภาพประกอบ 42 ลำพู กันเสนาะ

ที่มา: ปวรุตม์ งามเอกอุดมพงศ์ (2562)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) จิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิลปมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เมื่อเอ่ยชื่อลำพู กันเสนาะ แทบจะไม่มีใครเลยที่ไม่รู้จัก นับได้ว่าเป็นศิลปินหญิงที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในวงการศิลปะ ด้วยผลงานที่แปลกตา ใช้สีสดและรอยฝีแปรงของพู่กันอย่างสนุกสนาน

ลำพูเติบโตมากับการครุฑศิลป์ตั้งแต่เด็ก เนื่องจากคุณพ่อของตัวศิลปินมีความฝันที่อยากเรียนศิลปะมาก แต่ฐานะไม่เอื้ออำนวยที่จะได้เล่าเรียน จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกเรียนสาขาอื่น ดังนั้นคุณพ่อของศิลปินจึงทดแทนสิ่งที่ขาดมาตลอดโดยการเลี้ยงศิลปินให้อยู่ท่ามกลางกิจกรรมศิลปะมาโดยตลอด

หลังจากที่ศิลปินมีโอกาสเล่าเรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร เธอจึงเลือกที่จะสร้างผลงานศิลปะผ่านใบหน้าผู้คน ซึ่งเริ่มต้นจากใบหน้าอันโดดเด่นแต่มีความน่ารักซ่อนอยู่ในใบหน้ามาเป็นต้นแบบในการสร้างผลงาน โดยแฝงคติไว้ว่า ความตลกขบขันของตัวบุคคลนั้น เป็นสิ่งกลบ

เกลื่อนความเลวร้าย ความดูดน และลบเปลือกภายนอกของบุคคลนั้น ๆ ออกไปได้ และนี่ไม่ใช่การ
นำใบหน้าของคนมาล้อเลียน แต่เป็นการแผ่คุณค่าของชีวิตคนที่ถูกซ่อนอยู่ภายในต่างหาก

ภาพประกอบ 43 นาคมารอพิ์ทุกวันเลยนะ

ที่มา: Lampu kansanoh (2556)

ซึ่งตัวศิลปินได้ขยายจากใบหน้าคนใกล้ตัว มาเป็นบุคคลอื่น ๆ ที่ผู้ชมรู้สึกรับรู้
ร่วมกันได้ ตัวศิลปินคิดว่าการนำเสนองานในลักษณะนี้ ตรงกับเนื้อหาบางอย่างที่ต้องการสื่อกับ
ผู้ชม นั่นคือการเป็นตัวกลางที่นำผู้ชมผลงานไปสู่ความตลก ความน่ารัก ขบขัน และความจริงจัง
อย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ถูกปรุงแต่ง ในตัวละครที่ตัวศิลปินสร้างขึ้นมาส่วตัวคิดว่าภณทาร์กษ
หอสิลป์มีส่วนทำให้ตัวเองประสบความสำเร็จได้ด้วย เพราะเขาจะช่วยแนะนำให้คนที่มาเลือกซื้อ
งานเข้าใจในผลงานเราให้เห็นถึงความสวยในงานเราได้ โดยปัจจัยที่ศิลปินยังทำงานอยู่คือการ
ชนะตัวเองให้ได้ ทำให้ความคิดศิลปินใหม่ตลอดเวลา อาชีพศิลปินในปัจจุบันมีการยอมรับที่เพิ่ม
มากขึ้น ดูได้จากเวทีการประกวดงานศิลปะ ที่ผู้บริหารต่าง ๆ ให้การสนับสนุน ทำให้มีคนเรียน
ศิลปะเพิ่มมากขึ้น โดยไม่จำกัดเพศแล้ว แม้เรื่องราวบางอย่างในไทยจะไม่สามารถเปิดกว้างให้ทำ
ได้ แต่คิดว่าสังคมเปิดกว้างมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน แม้คนทั่วไปจะรู้จักแต่ศิลปินชายมากกว่า
ส่วนตัวคิดว่าเพราะศิลปินชายติดตลาดมากกว่า เนื่องจากสมัยก่อนมีเพียงศิลปินชายเท่านั้นที่มี
ชื่อเสียง ทำให้คนทั่วไปจะมองภาพแค่ว่าศิลปะต้องศิลปินชายเท่านั้น แต่ส่วนตัวไม่ได้คิดอะไร

ภาพประกอบ 44 วัยว้าวุ่น

ที่มา: Lampu kansanoh (2556)

สีปาง สวนแก้ว

ศิลปินเกิดปี 2525

ภาพประกอบ 45 สีปาง สวนแก้ว

ที่มา: สีปาง (2551)

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต ที่ Rattana Bundit University

ศิลปินหญิงผู้ผันตนเองจากวงการกฎหมาย สู่วงการศิลปะ ด้วยเชื่อว่าศิลปะเปลี่ยนแปลงโลก และทำให้เธอมีความสุขในชีวิตมากยิ่งขึ้น เธอมักจะวาดภาพในรูปแบบเหมือนจริง จากแรงบันดาลใจในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะดอกลิลาวดี โดยใช้เทคนิคสีน้ำมัน สีน้ำ สีอะคริลิกบนผ้า Canvas

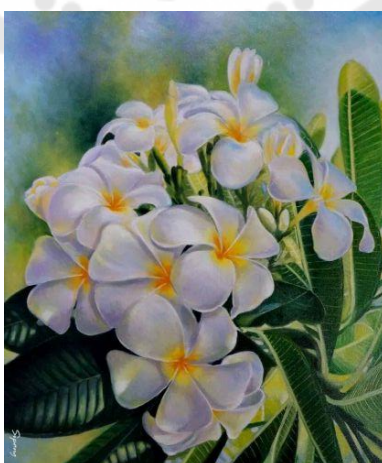

ภาพประกอบ 46 สะท้อนความจริง

ที่มา: ศิลปิน (2551)

ตัวศิลปินไม่ได้มีความรู้พื้นฐานในศิลปะเลย อาศัยการค้นคว้าด้วยตัวเอง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ศิลปินจะทำงานตามทฤษฎีศิลปะ แต่เธอทำงานศิลปะด้วยจินตนาการ เต็มไปด้วยความสดใหม่ ไร้ขอบเขตและด้วยเหตุผลนี้เอง จึงทำให้ผลงานของตัวศิลปิน ถูกถ่ายทอดออกมาอย่างตรงไปตรงมา แสดงให้เห็นถึงความธรรมชาติ ไร้เดียงสา ประดุจเด็กที่ขาดมลทิน ไร้พิษสงใดใด ศิลปินเพียรพยายามฝึกมืออยู่นาน จนได้รับเชิญชวนให้ไปแสดงผลงานร่วมกับศิลปินแนวหน้าของประเทศไทย และสิ่งที่ทำให้ศิลปินประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนตัวศิลปินคิดว่าแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนมีความรู้และมีฐานะ คนกลุ่มนี้มีความสนใจในด้านศิลปะมากขึ้น อาจเป็นเพราะเข้าถึงศิลปะผ่านสื่อได้ง่ายขึ้น และเข้าถึงศิลปะได้ง่ายมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการซื้อผลงานเพื่อประดับบ้าน และกลุ่มคนธรรมดา ชนชั้นหาเช้ากินค่ำมีความรู้น้อย คนกลุ่มนี้จะมองว่าศิลปะเป็นเรื่องห่างไกล เป็นเรื่องไม่จำเป็น เพราะกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการทำมาหากินมากที่สุด

วิธีการนำเสนอผลงานศิลปะ อันดับแรกเลย ต้องความมีวินัยในการฝึกฝนผลิตผลงานขึ้นเรื่อย ๆ และมีการนำเสนอผลงานที่给人เข้าถึงได้ง่าย โดยไม่ให้งานศิลปะเข้าไปอยู่ที่หอศิลป์เพียงอย่างเดียว เพราะคนเข้าหอศิลป์น้อยลง การนำเสนอสมัยนี้จึงต้องใช้เครื่องมือสื่อโซเชียล ส่วนภัณฑารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมาน้อยเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน คิดว่าไม่มีผลความสำคัญมากนัก เพราะงานจะขายได้ขึ้นอยู่กับผลงานของเรามากกว่า ปัจจัยที่ทำให้หยุดทำงานศิลปะคือ เงิน เพราะการที่จะดำรงชีพด้วยอาชีพศิลปะเป็นเรื่องยาก ด้วยเพราะเงินแต่ละเดือนไม่มั่นคง จึงเป็นสิ่งที่บังคับให้บางคนเข้าสู่วงจรทำงานประจำ เพื่อให้มีรายได้ประจำ และคิดว่าศิลปินในอดีตใช้ชีวิตง่ายกว่า เพราะสมัยนี้ทุกอย่างเป็นเงินหมด อุปกรณ์ศิลปะค่อนข้างมีราคาสูง สมัยก่อนคนทำงานศิลปะเพื่อจรรโลงจิตใจ เพียงแค่นี้ก็ยังสามารถสร้างผลงานได้ สมัยนี้ศิลปินต้องคำนึงถึงธุรกิจการค้าขายมากขึ้น อีกทั้งคิดว่าคนทำงานศิลปะหรือเข้าถึงผลงานศิลปะจริง ๆ จะไม่แบ่งเพศ ส่วนคนนอกคิดว่าเปิดกว้างมากขึ้น แต่ยังมีคนคิดไม่ถึงว่า จะมีเพศหญิงที่ทำงานศิลปะได้จริง ๆ เพราะมุมมองคนทั่วไปมักคิดว่าศิลปะจะเป็นอาชีพที่ผู้ชายทำเท่านั้น แต่จากประสบการณ์ส่วนตัว มักจะชื่นชมเพศหญิงที่ทำงานศิลปะมากกว่าเพศชาย เมื่อผู้วิจัยถามถึงเหตุใดในประเทศไทยศิลปินหญิงถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย ศิลปินมีความคิดเห็นว่าเรื่องนี้เป็นตั้งแต่โบราณ เพราะจำนวนของศิลปินหญิงในสมัยก่อนน้อยกว่าผู้ชาย เนื่องจากเป็นอาชีพของเพศชายเท่านั้น ทำให้คนยังยึดติดกับภาพลักษณ์เดิม ๆ ว่าศิลปะต้องคู่กับผู้ชายเท่านั้น อีกทั้งศิลปินหญิงไม่ค่อยชอบแสดงตัวออกสื่อมากนัก หรือบางที่การทำงานของเพศหญิงไม่มีพลังมากเท่าศิลปินชาย อีกทั้งศิลปินหญิงจะมีข้อจำกัดในเรื่องของครอบครัว เพราะเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง จึงไม่มีคนสนับสนุนอาชีพนี้ให้กับลูกสาว

ภาพประกอบ 47 ลีลาวดี

2. ศิลปินในวัย 40 ปีขึ้นไป

พนรี สันต์พิทักษ์

ศิลปินเกิดปี 2504

ภาพประกอบ 48 พนรี สันต์พิทักษ์

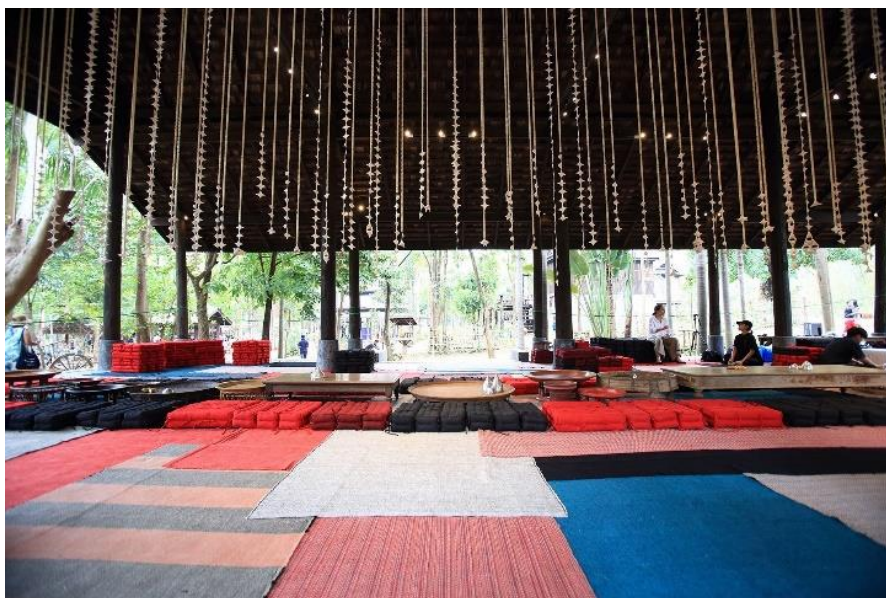
ที่มา: บุญพิพัฒนาพงศ์ (2562)

การศึกษา

- 2529 - BFA (Visual Arts Communication Design) School of Fine Arts and Design University of Tsukuba Japan

พนรี คือ ศิลปินไทยที่สร้างชื่อเสียงในวงการศิลปะนานาชาติมาแล้ว ด้วยเหตุผลที่ศิลปินได้มีนิทรรศการจัดแสดงที่ญี่ปุ่น สเปน อิตาลี และสิงคโปร์ แม้กระทั่งในเมืองใหญ่ นิวยอร์ก ศิลปินก็ได้ร่วมแสดงมาเลย เป็นที่จับตามองอย่างมาก ที่แม้แต่หนังสือพิมพ์ที่ทรงอิทธิพลของโลก อย่างนิวยอร์กไทมส์ ยังยกให้งานของเธอเป็น 1 ใน 10 ของนิทรรศการน่าดูเลยทีเดียว

ผลงานของเธอหลายชิ้นแม้จะเป็นรูปทรงของก้อนเมฆและนมอย่างง่าย ๆ แล้ว รูปทรงเหล่านั้นยังมีลักษณะคล้ายกับภาชนะที่ใช้รองรับน้ำหรืออาหาร คล้ายจาน ชาม ที่หงายขึ้น เพื่อที่จะรองรับวัตถุบางสิ่งบางอย่างที่หล่นลงมาจากด้านบน คล้ายกำลังจะบอกกับผู้ชมว่า สมดุลย์ของธรรมชาติ ที่สื่อจากรูปทรงของ นมและก้อนเมฆนั้นจะต้องเกิดจากการให้และการรับ ที่พอดี ไม่เพียงแต่ที่จะเป็นผู้ให้หรือรับเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ภาพประกอบ 49 The Mats and The Pillows Jim Thompson Farm

ที่มา: บุญพิพัฒนาพงศ์ (2562)

ซึ่งจุดเริ่มต้นของการเลือกรูปทรงของนมมาสร้างสรรค์ผลงานนั้น เกิดจากแรงบันดาลใจของเรื่องใกล้ตัวศิลปิน คือการให้กำเนิดลูกชายคนแรก โดยรูปทรงไม่ได้มองเป็นรูปทรงนมอย่างเดียวเท่านั้น บางทีก็สามารถมองเป็นสลับบ้าง กองฟางบ้าง ตามแต่จินตนาการของผู้ชม เพราะศิลปินต้องการให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในงานของเธอ

ผลงานศิลปะของศิลปินที่ถ่ายทอดถึงความเป็นแม่นั้น ถูกนำเสนอในหลาย ๆ รูปแบบ มีปฏิสัมพันธ์กับคนดูมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลงานหุ่นนม ที่ศิลปินนึกถึงภาพลูกชายเมื่อยังวัยเยาว์ นอนหลับอยู่ในอ้อมอกของเธอ หรือจะเป็น เค้กช็อคโกแลตรูปนม เป็นการนำเสนองานศิลปะผ่าน อาหาร ผู้คนสามารถสัมผัสรับประทานได้ รวมถึงเมนูของคาว อย่าง หมี่กรอบ ปูจ๋า ข้าวยาปากะใต้ ม้าฮ่อ และแกงคั่วลูกชิ้นปลาราย

ส่วนงานภาพถ่ายพืชผักในพิมพ์น้ำแข็งรูปนม เธอไม่ได้สื่อถึงเพียงแค่น้ำนม จากอกที่แม่ใช้เป็นอาหารเลี้ยงดูลูก แต่ยังเป็นความรู้สึกในทุกด้านของแม่ที่มอบ ให้แก่ลูก แม้พินรีเองจะกล่าวไว้ว่า ผลงานของเธอได้ก้าวข้ามขอบเขตเรื่องเพศ หมายถึงจะค้นหาอารมณ์ขัน ความเปราะบาง และความแข็งแกร่งของอารมณ์และจิตใจ แต่เชื่อว่าผู้ชมที่ได้ก้าวเข้าไปสัมผัสกับชุดผลงานที่เกิดจากความคิดของเธอในครั้งนี้ คงจะตระหนักถึงความสำคัญของเพศหญิงมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในตัวของเธอพินรี และผลงานของเธอเองที่ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าเพศหญิงหรือชายก็มีความสามารถ ความคิด ที่เท่าเทียมกันได้ในทุก ๆ ด้านแม้กระทั่งด้านศิลปะเองหรือจากนม

และเมฆของเธอที่เป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้ที่ดี ผู้ที่ให้กำเนิดสิ่งต่างในโลกมากมาย และผู้ที่ดำรงสมดุลงานทางธรรมชาติของโลกไว้จนถึงทุกวันนี้

อย่างไรก็ตามผลงานของเธอไม่ได้ทำแค่เรื่องของแม่อย่างเดียวนั่นดังเช่นผลงานชิ้น ที่เป็นผ้าไหมห้อยลงมาจากเพดาน รูปฟอร์มที่มองดูคล้าย สถูป ให้ความรู้สึกถึงความนิ่ง ความมั่นคง และความอบอุ่น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิดที่สงบนิ่งขึ้นตามวัยของเธอหรือจะเป็นผลงานที่ได้ไปแสดงที่นิวยอร์ก Mats and Pillows and Vessels หรือ เสื้อกับหมอนกับชามภาชนะ

การตกแต่งแกลอรีให้ดาราตาไปด้วยเสื้อหลากสี วางสลับกับหมอนอิงทรงสี่เหลี่ยมของหมอนชิด ซึ่งบนพื้นที่ขนาด 7 x 5 เมตรนั้น ผู้คนหลากหลายปุ่มหลังและต่างที่มา กลับพร้อมใจกันถอดรองเท้าวางไว้ข้างเสื้ออย่างเป็นระเบียบ ก่อนจะทรุดกายลงนั่งสนทนากันอย่างสบาย ๆ แม้บางรายไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลยก็ตาม โดยผนังรอบด้านติดภาพเขียนดินสอรูปภาชนะทรงโถงนับสิบนับร้อยแผ่น บ้างก็เป็นลายเส้นของเต้านม อันเป็นเจตนาของพินรีที่นำผลงานเก่าจากเมื่อ 20 ปีก่อนของตนเองมาผสมรวมกับผลงานใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ชมลากจุดหาความเชื่อมโยงของอดีตและปัจจุบันที่มาบรรจบกันได้อย่างกลมกลืน ซึ่งโถงก็เป็นเหมือนกับร่างกายของเราที่ต่างก็เป็นภาชนะในตัวเอง เป็นส่วนที่รับและส่วนที่ให้ เมื่อผู้วิจัยถามถึงปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน พินรีคิดว่า การนำเสนอเป็นสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ นั่นคือการเสนอเรื่องราวที่ผู้ชมสามารถรู้สึกร่วมกันได้ ส่วนภัณฑารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากน้อยเพียงใดต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน คิดว่าถ้าเรายังไม่มีชื่อเสียง เราอาจจะต้องพึ่งภัณฑารักษ์ แต่หากเรามีประสบการณ์มากขึ้น มีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น งานเราจะขายได้ด้วยตัวของมันเอง ส่วนปัจจัยที่ทำให้หยุดทำงานศิลปะคิดว่า แต่ละคนคงมีปัจจัยต่างกัน อาจเพราะภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่มีเวลาสร้างผลงาน หรือปัจจัยเรื่องทุนทรัพย์ เพราะต้องยอมรับว่าถ้าไม่มีเงิน ก็ไม่สามารถสร้างผลงานได้เหมือนกัน ถ้าถามเรื่องวงการศิลปะ แบ่งเพศหรือไม่ในส่วนตัวคิดว่าไม่มีการแบ่งเพศกันเท่าไรแล้ว สังคมเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น แต่จะเป็นที่ตัวศิลปินหญิงมากกว่า ที่ส่วนใหญ่นิยมทำเรื่องเพศ เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว และในวงการศิลปะ ที่คนทั่วไปมักรู้จักแต่ศิลปินชาย อาจเพราะคนทั่วไปไม่ได้ให้ความสนใจกับงานศิลปะใหม่ ๆ คลื่นลูกใหม่ที่เกิดขึ้นในวงการ ก็มีผู้หญิงเยอะ แต่ถ้าเราไม่ได้ติดตาม เราก็จะรู้จักแค่ศิลปินชายที่เขามีชื่อเสียงในการบุกเบิกวงการศิลปะมานานแล้ว

ภาพประกอบ 50 Breast Stupa Cookery by Samuay

ที่มา: บุญพิพัฒนาพงศ์ (2562)

รศ.กัญญา เจริญสุภากุล

ภาพประกอบ 51 กัญญา เจริญสุภากุล

ที่มา: Silpakorn University (2556)

ศิลปินเกิดปี 2490

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์) มหาวิทยาลัยศิลปากร ศิลปมหาบัณฑิต สาขา

ภาพพิมพ์ สถาบันศิลปะแห่งชิคาโก สหรัฐอเมริกา

ภาพประกอบ 52 ธง- 17-20 พฤษภาคม 2535

ที่มา: suriya critic (2555)

ผลงานศิลปะของศิลปิน เหมือนกับการบันทึกทางประวัติศาสตร์ ที่ประกอบไปด้วยสุนทรียภาพ และยังเป็นผลงานศิลปะที่มีมิติของการสื่อสาร ความเปลี่ยนแปลง ในสังคมไทยร่วมสมัย โดยเป็นภาพของตัวแทน และสะท้อนแนวคิดค่านิยมในสังคม ชานินิยม วัฒนธรรมที่หลากหลาย ความเป็นไปในสังคม และความเคลื่อนไหวทางการเมืองไทย ผ่านผลงาน ศิลปะได้อย่างลงตัว เมื่อผู้วิจยถามถึงปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน ก็สัญญา แสดงความคิดเห็นว่า คือระเบียบในการทำงาน การทำงานไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ ต้องมีวินัยใน การฝึกฝนที่จะนำผลงานไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นการประกวด การจัดแสดง ถ้าเรามีระบบระเบียบ ในการทำงาน ให้งานออกมาอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายความสำเร็จจะเข้ามาหาเราเอง ส่วนการ นำเสนอผลงานยังงั้ให้สังคมยอมรับ ส่วนตัวคิดว่าเป็นที่เนื้อหาที่รุนแรง คือการที่ผู้ชมมาชมงาน ของตนจะรู้สึกร่วมได้อย่างรุนแรง จึงทำให้คนจดจำ ส่วนภัณฑารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมาน้อย เพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน คิดว่าไม่มีผลกับงานของตนเอง เพราะงาน

ตนเองขายได้ด้วยตัวเองอยู่แล้ว แต่สำหรับศิลปินท่านอื่นที่ทำงานศิลปะเพื่อขายดำรงชีพ คิดว่า ภัณฑารักษ์หอศิลป์ก็มีความจำเป็นมาก ในการจัดสถานที่การแสดง หาผู้ที่สนใจซื้องานให้ ส่วน ปัจจัยที่ทำให้หยุดทำงานศิลปะคิดว่า เพศหญิงเป็นเพศที่ต้องเสียสละ ถ้ามีลูกขึ้นมาจะต้อง เสียสละอย่างเต็มที่ไปดูแลลูก ซึ่งปัจจัยตรงนี้จะทำให้ศิลปินกลับมาทำงานยากขึ้น และที่สังคม รู้จักศิลปินชายมากกว่า เพราะว่าศิลปินหญิงมีจำนวนน้อย จึงทำให้ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากเท่า ศิลปินชาย

ภาพประกอบ 53 ภาพนกพิราบ

ที่มา: suriya critic (2555)

โดยสรุปแล้วศิลปินที่แสดงผลงานในเชิงสตรีนิยมมีจำนวน 4 คน ได้แก่ ปราง, กวิตา, อัญชลี, นุชราพร, พินรี ศิลปินที่แสดงผลงานเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อ มีจำนวน 4 คน ได้แก่ ยามีละ, ปานพรรณ, กมลพันธ์, ศีลวรรณ ศิลปินที่แสดงเกี่ยวกับการเสียสละสังคม มีจำนวน 2 คน ได้แก่ ลำพู, ร.ศ.กัญญา และศิลปินที่แสดงเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในชีวิตประจำวัน มีจำนวน 1 คน ได้แก่ สิปาง ผู้วิจัยได้สรุปโดยแยกตามตารางดังนี้

ตาราง 2 สรุปแนวคิดของศิลปิน

ชื่อ	แนวคิดสตรี นิยม	ประเพณีและ ความเชื่อ	การเสียดสี สังคม	แรงบันดาลใจ ในชีวิตประจำวัน
ปราง จรเขตนันท์	✓			
ยามิล๊ะ หะหะยี		✓		
ปานพรรณ ยอดมณี		✓		
กวิตา วัฒนะชยังกูร	✓			
กมลพันธ์ โชติวิชัย		✓		
อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์	✓			
บุษราพร ทองชัย	✓			
ลำพู กันเสนาะ			✓	
สิป่าง สอนแก้ว				✓
พินรี สันต์พิทักษ์	✓			
รศ.กัญญา เจริญศุภกุล			✓	

ตาราง 3 เทคนิคที่ศิลปินเลือกใช้ในการสร้างผลงาน

ชื่อ	จิตรกรรม สีน้ำมัน	จิตรกรรม สีอะคริลิก	เทคนิค ผสม	เย็บ ปัก ทอผ้า	วาด เส้น	VIDO ART	ศิลปะ ลอยตัว
ปราง จรเขตนันท์	✓						
ยามิล๊ะ หะหยี				✓			
ปานพรรณ ยอดมณี			✓				
กวิตา วัฒนะชยังกูร						✓	
กมลพันธ์ โชติวิชัย			✓				
อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์	✓						
บุษราพร ทองชัย					✓		
ลำพู กันแสนะ	✓						
สิปang สอนแก้ว	✓	✓					
พินรี สันต์พิทักษ์			✓		✓		✓
รศ.กัญญา เจริญสุกุล	✓		✓				✓

โดยศิลปินหนึ่งคนอาจมีบางท่านที่เคยหยิบจับทดลองมากกว่า 1 เทคนิค หรือใช้หลากหลายเทคนิคในการสร้างผลงานศิลปะ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะไทยร่วมสมัย การศึกษาประเด็นข้อปัญหาเกี่ยวกับทิศทางความเป็นไปได้ของการพัฒนาศิลปะไทยร่วมสมัยในสังคมไทย และเพศสภาพในสังคมไทย

โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลงานศิลปิน
2. แนวคิดเพศสภาพในสังคมไทยกับศิลปะ
3. ศิลปะไทยร่วมสมัยจากอดีตถึงปัจจุบัน

1. วิเคราะห์ผลงานศิลปิน

จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ศิลปินทั้งหมด สรุปได้ว่า ศิลปินทั้งหมดมักสร้างผลงานมากจากเรื่องราวใกล้ตัวเอง เช่น เรื่องของเพศ หน้าที่ของเพศ เรื่องราวของสังคมที่ตนเองอยู่ในเหตุการณ์ และเรื่องราวความฝันของตัวศิลปิน แม้ศิลปินบางท่านจะปฏิเสธว่างานของตนเองไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสภาพ แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ว่า ไม่เกี่ยวข้องเลยแม้แต่คนเดียว เพราะผู้มาชมผลงานมักเข้าใจและตีความว่าศิลปินทำผลงานเกี่ยวกับเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของผลงาน หรือสัญลักษณ์ที่ศิลปินเลือกใช้ในงาน แม้บางคนจะทำงานเกี่ยวกับศาสนา แต่สัญลักษณ์ที่ใช้ก็ยังคงเป็นของเพศหญิงอยู่ดี และจะสังเกตได้ว่า มีศิลปินอยู่ 3 ท่าน ได้แก่ ปรารักษ์ จรเขต อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์ ลำพู กันเสนาะ ที่ทำรูปแบบศิลปะเป็นลักษณะการ์ตูน หัวโตเหมือนกัน เนื่องจากทั้ง 3 คน มีแนวคิดที่เหมือนกันคือ การต้องการให้ตัวการ์ตูนเป็นตัวแทนของตัวเองให้การสวมบทบาทที่สนุก ไร้ข้อจำกัด และพื้นฐานของศิลปินทั้ง 3 ท่าน มีลักษณะนิสัยที่มีอารมณ์ขันอยู่แล้ว อีกทั้งยังศึกษาจบมาจากสถาบันเดียวกัน จึงส่งผลให้ได้รับอิทธิพลกับงานตนเอง

พูดได้ว่า ศิลปินหญิงแม้จะทำงานเกี่ยวกับสังคม แต่ยังคงฝังพื้นฐานของเพศก็มักจะแอบแฝงความเป็นหญิงเข้ามาในงานของตนเองอยู่ดี

2. แนวคิดเพศสภาพในสังคมไทยกับศิลปะ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์นายพลวัฒน์ จันทรเยี่ยม ภัณฑารักษ์ประจำหอศิลป์ BACC พบว่า มีศิลปินหญิงมาแสดงผลงานมากกว่าศิลปินผู้ชาย และส่วนใหญ่ที่มาจัดแสดงงานที่หอศิลป์ BACC จะพูดถึงเพศตัวเองเป็นหลัก อาทิ หน้าที่ของตัวเองในสังคม ความต้องการของเพศหญิง การถูกยอมรับในสังคม เป็นต้น และส่วนใหญ่มักจะเป็นศิลปินหน้าเดิม ๆ ที่มีชื่อเสียงอยู่แล้วในวงการศิลปะ แต่ส่วนมากก็ไม่ได้เป็นที่รู้จักของคนนอกวงการหรือประชาชนทั่วไป และประชาชนส่วนใหญ่ที่มาชมงานในหอศิลป์ มักให้ความสนใจงานเหมือนจริง และงานประเพณีไทยดั้งเดิม

เพราะเป็นงานที่จับต้องได้ รับรู้เองได้ว่าสวยหรือไม่สวย งานสื่อผสมหรืองานร่วมสมัยประชาชนจะเข้าใจไม่ค่อยถึง โดยปัจจัยที่จะส่งผลต่อชื่อเสียงศิลปินหญิงมี 3 ปัจจัย คือ

1 ตัวศิลปินเอง

ตัวศิลปินส่วนใหญ่ ไม่ชอบที่จะออกไปพูดอธิบายเกี่ยวกับผลงานตัวเอง ส่วนใหญ่มักจะนำมาแสดงงานและติดป้ายอธิบาย ไม่ได้สนใจกลุ่มคนที่ไม่มีความรู้ทางด้านศิลปะมากนัก ส่งผลให้งานตัวเองถูกจำกัดคุณค่า

2 สถานที่จัดแสดงงาน

สถานที่จัดงานส่วนใหญ่ มักจะเป็นในหอศิลป์ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ออกนอกสถานที่ เพราะไม่คุ้มกับการลงทุนและไม่อยากอธิบายมาก อีกทั้งการออกไปข้างนอกต้องได้รับแรงสนับสนุนอีกหลายฝ่าย

3 ภัณฑารักษ์ (ผู้จัดงาน)

ภัณฑารักษ์มีผลต่อศิลปินมาก เพราะเป็นตัวช่วยส่งเสริมศิลปินให้ไปถึงจุดมุ่งหมาย คอยสนับสนุน โฆษณา หาคนซื้องาน รวมถึงหาที่จัดแสดงงาน

ปัจจุบันศิลปินมีวิธีโปรโมทตัวเองทางโซเชียล โดยศิลปินผู้หญิงจะวาดภาพประกอบขาย บูรณาการเป็นสิ่งของเครื่องใช้ ออกแบบให้มีความสวยงามจำหน่ายทางโซเชียล เพื่อโปรโมทเอกลักษณ์ของตัวเอง จัดเวิร์คชอป เมื่อมีแฟนคลับมากขึ้น คนก็จะตามมาดูผลงานที่จัดแสดงในหอศิลป์

ศิลปินที่ประสบความสำเร็จด้วยตัวเองก็มีจำนวนไม่น้อย ส่วนมากเป็นคนมีกำลังทรัพย์อยู่แล้ว และเป็นคนที่มีโอกาสได้ศึกษาที่ต่างประเทศ จึงทำให้มีพื้นฐานที่สูงกว่าศิลปินทั่วไป ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ศิลปินหญิงมีชื่อเสียงเฉพาะกลุ่มนั้น เป็นเพราะตัวศิลปินให้ความสำคัญกับธุรกิจการซื้อขายผลงานศิลปะมากกว่าจะเสียเวลาเผยแพร่ผลงานตัวเองต่อสาธารณะชน ด้วยพื้นฐานที่ตัวศิลปินไม่ชอบอธิบายอยู่แล้วด้วยนั้น และหาออกไปแสดงผลงานนอกสถานที่ ก็จะทำให้พลาดโอกาสการซื้อขายผลงาน ซึ่งการซื้อขายศิลปะก็เป็นปัจจัยสำคัญของศิลปินที่จะทำให้สร้างสรรค์ผลงานต่อได้ และส่วนมากศิลปินที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่มาก็มาจากกำลังทรัพย์ตัวเอง และการโปรโมทตัวเองทางโซเชียลมากกว่าการนำเสนอผลงานในหอศิลป์ซะอีก

อีกทั้งแนวทางของศิลปะก็ส่งผลกับชื่อเสียงเหมือนกัน เพราะประชาชนคุ้นเคยกับศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อความมุ่งหมายทางศาสนา จึงทำให้ประชาชนยังไม่เข้าใจ หรือไม่เห็นคุณค่าทางด้านสุนทรีย์

3. ศิลปะไทยร่วมสมัยจากอดีตถึงปัจจุบัน

ศิลปะไทยร่วมสมัย ได้มีที่มาเริ่มจากสมัยขรรค์ไชยศรี คือศิลปินผู้ที่ได้รับยกย่องให้เป็นจิตรกรเอกประจำรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นศิลปินไทยคนแรกที่เริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงการวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทย จากแรกเริ่มที่มีลักษณะแบน ๆ อยากรจะวาดภาพมุมไหนก็วาด เป็นการเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ จนกลายเป็นการเขียนภาพแบบมีเส้นนำสายตา มีระยะ ซึ่งเป็นเทคนิคแบบตะวันตก ทำให้ภาพเกิดความแตกต่างออกไปจากเดิม ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงของยุคจิตรกรรมไทย

จนกระทั่งศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้เข้ามารับราชการในประเทศไทย เมื่อสมัยรัชกาลที่ 6 และได้กลายเป็นผู้วางรากฐานให้กับวงการศิลปะไทยร่วมสมัยขึ้น โดยถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะสมัยใหม่ และศิลปะตะวันตกให้กับเยาวชนไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้สีตามทฤษฎีสีกายวิภาคศาสตร์ การเขียนภาพให้ดูมีมิติความลึก รวมไปถึงปรัชญาของศิลปะ ฯลฯ ซึ่งถูกถ่ายทอดต่อมาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน

โดยศิลปะไทยร่วมสมัยในช่วงเริ่มต้นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นแนวเหมือนจริงตามธรรมชาติ แล้วเปลี่ยนแปลงไปตามศิลปะตะวันตกที่ จากการที่อาจารย์สอนศิลปะในสถาบันต่างๆ ได้เดินทางไปศึกษาศิลปะในประเทศแถบยุโรป โดยเฉพาะประเทศอิตาลี จึงได้รับอิทธิพลงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนว Impressionism หรือ Postimpressionism หรือ Cubism ศิลปะไทยร่วมสมัยในสมัยนั้นยังคงได้รับความนิยมเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อของตะวันออกหรือศาสนาพุทธ ต่อมาจึงเปลี่ยนมาเป็นแนวทางสะท้อนสังคมในช่วง 14 ตุลาคม 2516 เพื่อชีวิต และเมื่อศิลปินมีความเป็นอิสระทางความคิดมากขึ้น จึงมีการใช้วัสดุต่าง ๆ และเทคนิคในการนำเสนอความคิดที่เราเรียกกันว่า Conceptual Art มากขึ้น ส่วนในสถาบันการศึกษาในตอนนั้นก็เริ่มมีการเรียนการสอนศิลปะร่วมสมัยมากขึ้น วงการศิลปะจึงเริ่มขยายตัวจนเป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลของการวิจัยได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัย ของศิลปินหญิงตั้งแต่ พ.ศ. 2517-2559 (ร่วมสมัยกับผู้วิจัย)

2. เพื่อนำเสนอความรู้ทางด้านแนวคิดของศิลปินหญิงในงานศิลปะไทยร่วมสมัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น

ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากภาคเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ รวมทั้งบทให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่มีคนเคยบันทึกไว้แล้ว ซึ่งเป็นการค้นคว้าข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งจะนำไปประกอบในการศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

2. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ทางด้านผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยของหอศิลป์กรุงเทพ ที่มีประสบการณ์ทางศิลปะไทยร่วมสมัยโดยตรง ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบไปด้วย คือ

3.1 การวิจัยภาคสนาม

3.1.1 การติดต่อ ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขออนุญาตเข้าพบผู้ให้ความรู้ศิลปะไทยร่วมสมัยของหอศิลป์กรุงเทพ เพื่อทำการศึกษาค้นคว้า โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์พร้อมประเด็นต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา และขอความร่วมมือในการทำวิจัยด้วย

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่ทางการแต่ได้กำหนดคำถาม และประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัยอย่างชัดเจนรวมทั้งกำหนดประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

3.1.3 แบบบันทึกข้อมูล ใช้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบันทึกจากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มีการบันทึกไว้แล้ว อาทิเช่น ข้อมูลในหนังสือ บทความ สื่อบันทึก และจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากบันทึกข้อมูลนี้ ได้นำไปประกอบกับเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

3.1.4 เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพและกล้องบันทึกวิดีโอ ใช้ในการบันทึกในระหว่างที่มีการสัมภาษณ์ผู้ให้ความรู้ศิลปะไทยร่วมสมัยของหอศิลป์กรุงเทพ และศิลปินตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์นั้นมีความสมบูรณ์

4. วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีขั้นตอนละเอียด ดังนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากภาคเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ รวมทั้งจากการให้สัมภาษณ์ในเรื่องประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 เพื่อให้ได้เป็นข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางการวิจัย แล้วดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

4.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถาม หรือประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัยไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งมีขั้นตอนละเอียด ดังนี้

1) กำหนดกรอบประเด็นคำถาม หรือแนวการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2) ร่างประเด็นคำถามสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ความรู้ทางศิลปะไทยร่วมสมัยของหอศิลป์กรุงเทพ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากศิลปินหญิงตัวอย่าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ใช้ในการเก็บรวบรวมจากหนังสือ สุจิตร์ จากสัมภาษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้แล้ว และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากแหล่งต่าง ๆ เช่น สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หอสมุดกลาง วิทยาลัยเพาะช่าง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปประกอบกับการเก็บข้อมูลจากเครื่องมืออื่น ๆ เป็นต้น

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เป็นการใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น กับผู้ให้ความรู้ศิลปะไทยร่วมสมัยของหอศิลป์กรุงเทพ และศิลปินหญิงตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการนั้น ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ

5.3 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ ด้วยวิธีการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลด้านบุคคลที่ให้ข้อมูลสำคัญท่านต่าง ๆ เพื่อความเชื่อมั่นในความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แล้วจึงแก้ไขเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ก่อนที่จะนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างข้อสรุป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วนแล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีการตีความ สร้างข้อสรุปแบบตาราง และนำเสนอเป็นความเรียง ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้ชื่อเสียงศิลปินหญิงที่น้อยกว่าศิลปินชาย

ตอนที่ 3 สรุปข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มศิลปินตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตาราง 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยศิลปินหญิง จำนวน 11 คน

สถานภาพ	ศิลปิน (N=11)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
25-40 ปี	9	80
41-80 ปี	2	20
2. ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	3	27
10-20 ปี	6	55
21-30 ปี	2	18
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	4	36
ปริญญาโท	6	55
ปริญญาเอก	1	9

จากตารางที่ 4 แสดงสถานภาพทั่วไปของศิลปินผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน ปรากฏผล ดังนี้

ศิลปินหญิงจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อายุระหว่าง 25-40 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 80 อายุระหว่าง 41-80 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ประสบการณ์ทำงาน 21-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ปริญญาโทจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ปริญญาเอกจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้ชื่อเสียงศิลปินหญิงที่น้อยกว่าศิลปินชาย

ตาราง 5 ปัจจัยที่ส่งผลให้ชื่อเสียงศิลปินหญิงที่น้อยกว่าศิลปินชาย

ปัจจัย	ศิลปิน (N=11)	
	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพศิลปินไม่มีรายได้ที่แน่นอน และไม่มีความมั่นคง	3	27
ไม่ได้รับความสนใจจากสื่อ และสังคมเท่าศิลปินชาย	4	37
จำนวนศิลปินหญิงมีน้อยกว่า	2	18
ศิลปินที่ไม่เห็นด้วยว่าศิลปินหญิง มีชื่อเสียงน้อยกว่าศิลปินชาย	2	18

จากตารางที่ 5 แสดงปัจจัยที่ส่งผลให้ชื่อเสียงศิลปินหญิงที่น้อยกว่าศิลปินชาย
ปรากฏผล ดังนี้

ศิลปินหญิงจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อาชีพศิลปินไม่มีรายได้ที่แน่นอน
และไม่มีความมั่นคง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ไม่ได้รับความสนใจจากสื่อและสังคมเท่า
ศิลปินชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 37 จำนวนศิลปินหญิงมีน้อยกว่าศิลปินชาย จำนวน 2 คน
คิดเป็นร้อยละ 18 ศิลปินที่ไม่เห็นด้วยว่าศิลปินหญิงมีชื่อเสียงน้อยกว่าศิลปินชายจำนวน 2 คน
คิดเป็นร้อยละ 18

ตอนที่ 3 สรุปข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มศิลปินตัวอย่าง

ตาราง 6 สรุปข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มศิลปินตัวอย่าง

ศิลปิน	เทคนิค	แนวความคิด	เนื้อหา	สัญลักษณ์	ปัจจัยของความสำเร็จ
ปรางค์ จรเขต	สีน้ำมัน	สิ่งรอบ ๆ ตัว	การใช้ชีวิตอย่างไร้ขอบเขตของผู้หญิง	ผู้หญิง	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
ยามี่ลิ๊ะ หะยี	เย็บ ปัก ทอผ้า	ศาสนา	ความศรัทธาทางศาสนามุสลิม	ฮิญาบ	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
ปานพรรณ ยอดมณี	เทคนิคผสม	ศาสนา	ความแตกต่างของศาสนา	ความขัดแย้ง	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
กวิตา วัฒนะชยักร	Video Art	เพศวิถี	เสียดสีหน้าที่แม่บ้านของเพศหญิง	ผู้หญิง	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
กมลพันธุ์ ไชติวิชัย	เทคนิคผสม	ศาสนา	ปล่อยวางสิ่งภายนอก	ผู้หญิง	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์	สีน้ำมัน	สิ่งรอบ ๆ ตัว	การใช้ชีวิตอย่างไร้ขอบเขตของผู้หญิง	ผู้หญิง	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
บุษราพร ทองชัย	วาดเส้น	เพศสภาพ	ความเท่าเทียมของเพศ	ร่างกาย	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน
ลำพู กันเสนาะ	สีน้ำมัน	สิ่งรอบ ๆ ตัว	การใช้ชีวิตอย่างไร้ขอบเขตของผู้หญิง	ใบหน้าผู้คน	ต้องมีวินัยในการฝึกฝนทูลน

ตาราง 6 (ต่อ)

ศิลปิน	เทคนิค	แนวความคิด	เนื้อหา	สัญลักษณ์	ปัจจัยของความสำเ็จ
สีป้าง สอนแก้ว	สีน้ำมันและ สีอะคริลิก	สิ่งรอบ ๆ ตัว	สีสรรค์ จากธรรมชาติ	ดอกลิลาวดี	ต้องมีวินัยใน การฝึกฝน
พินรี สันตพิทักษ์	เทคนิคผสม วาดเส้นและ ศิลปะลอยตัว	ความเป็นแม่	ถ่ายทอด ความอบอุ่น ของผู้เป็นแม่	เต้านม	ต้องมีวินัยใน การฝึกฝน ทัศนวิสัย
รศ.กัญญา เจริญศุภกุล	สีน้ำมัน เทคนิคผสม และศิลปะ ลอยตัว	ค่านิยมของ สังคม	ความ เปลี่ยนแปลง ของสังคม	สีธงชาติ ไทย	ต้องมีวินัยใน การฝึกฝน ทัศนวิสัย

1. ปรางค์ จรเขต เริ่มการทำงานศิลปะจากการนำเสนอเรื่องราวของเพศหญิงในด้านอารมณ์ขัน เน้นการเล่าเรื่องราวที่เพศหญิงนิยมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการทำอาหาร การเสริมความงาม โดยรูปแบบที่นำเสนอบนผ้าใบ ศิลปินใช้ตัวเองในการสร้างสรรค์ผลงาน เสนอรูปแบบที่ทำให้คนเข้าใจง่าย ดูแล้วสนุก

2. ยามี่ลิ๊ะ หนะหิ เริ่มจากการทำงานใกล้ตัวสร้างสรรค์ภาพวาดด้วยสีอะคริลิกและสีน้ำมัน และเมื่อใช้เวลาในการค้นหาตัวเองมากขึ้น ศิลปินได้หยิบเรื่องศาสนาอิสลาม เน้นเรื่องการละหมาดมาถ่ายทอดในงานจนปัจจุบัน และเปลี่ยนรูปแบบเป็นการเย็บผ้า แฝงสัญลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงคือฮิญาบ เลือกที่จะนำเสนอในรูปแบบที่แปลกตา เพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจในงานตนเองมากยิ่งขึ้น

3. ปานพรรณ ยอดมณี เนื่องจากได้รับความรู้ทางด้านศิลปะจากเจ้าอาวาสวัดกะเปียด ซึ่งท่านจบศิลปะเฉพาะด้านที่วิทยาลัยเพาะช่าง ทำศิลปินมีความคุ้นเคยกับจิตรกรรมฝาผนังวัดและจิตรกรรมไทย ศิลปินจึงเดินสายทำงานศิลปะไทยมาโดยตลอด โดยปัจจุบันได้พัฒนารูปแบบในการนำเสนอมาเป็นการใช้เทคนิคที่แสดงถึงความแตกต่างอย่างลงตัวของสิ่งที่หยาบที่สุดและละเอียดที่สุด ศิลปินมีความสนใจในเรื่องทางวิฤตการณ์ ของการเกิดและจุดจบ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของรอยแห่งศรัทธาของกาลเวลา คาดการณ์ไม่ได้ของอนาคตประกอบกับคติความเชื่อในไตรภูมิทางพุทธศาสนา ทำให้ศิลปินเกิดจินตนาการ สร้างสรรค์ศิลปะเกี่ยวกับวิฤตของห้วงเวลา การสูญเสีย ทำลายล้าง จนกระทั่งเสื่อมสูญไปในที่สุด แม้กระทั่งการจำลองแผนที่ไตรภูมิ

4. กวิตา วัฒนะชยักร ศิลปินที่ค้นหาความเป็นตนเองตั้งแต่เด็ก จนได้มาเรียนศิลปะ และได้รับแรงบันดาลใจมาจาก Marina Abramovic ซึ่งเป็นศิลปินที่พูดถึงร่างกายและจิตใจของคนโดยตรง เป็นการอัดวิดีโอสด ๆ ให้เห็นว่าคนเรามีลิมิตแค่ไหน ศิลปินจับประเด็นเรื่องความเป็นเพศ และเพศวิถี สิ่งที่เขาเลือกมาสร้างเป็นผลงานของเขาก็คือ “งานของผู้หญิง” และ “ความเป็นวัตถุของร่างกาย” เธอใช้สื่อศิลปะการแสดง (performance) ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของวิดีโอศิลป์ และด้วยการนำเสนอที่กระทบต่อใจคนดูทุกคน จึงทำให้ศิลปินมีชื่อเสียงขึ้นอย่างรวดเร็ว

5. กมลพันธุ์ โชติวิชัย ศิลปินที่เป็นงานภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคการพิมพ์แบบ digital C และการตัดภาพด้วยมือ โดยเธอนั้นได้กริดภาพบริเวณใบหน้า มือ และเรือนร่างของเธอเองให้เป็นเส้นยาวบางด้วยมีดคัตเตอร์ โดยตัวผลงานนั้นเป็นภาพพิมพ์ขาวดำเทคนิคผสม และใช้การกริดภาพที่สมบูรณ์ให้แยกออกจากกัน ให้มีลักษณะเป็นเส้นย่อย ๆ ลงมา โดยเริ่มต้นศิลปินยังถ่ายทอดผลงานจากรูปร่างผู้หญิงที่ใส่เสื้อผ้าอยู่ แต่ด้วยการแนะนำของอาจารย์กัญญา เจริญศุภกุล ศิลปิน จึงได้เริ่มการนำเสนอในลักษณะผู้หญิงเปลือย ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดีมาก เพราะรูปแบบงานทำให้เนื้อเรื่องชัดมากยิ่งขึ้น

6. อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์ เริ่มเดิมทีศิลปินชอบการวาดการ์ตูน ผสมกับภาพยนตร์ที่ผูกพันมาตั้งแต่เด็ก จนพัฒนามาเป็นผลงานศิลปะถ่ายทอดภาพลักษณ์ของตนเองในมุมมองที่แตกต่างหลากหลายด้วยอารมณ์สนุกสนานสดใสมีชีวิตชีวาภายใต้บริบทของหญิงสาวที่มีเสรีภาพทางความคิด การแสดงออกและความเข้มแข็งอย่างเต็มเปี่ยม

7. บุษราพร ทองชัย ผลงานสร้างสรรค์ที่อยู่ในรูปแบบของวาดเส้น แสดงออกถึงทัศนคติในเรื่องเพศ รูปลักษณ์ที่แสดงความเปลือยเปล่าของร่างกาย โดยที่มีตั้งแต่ระดับเนื้อหนังภายนอก จนถึงสรีระภายในของเส้นเลือด รูปร่างของที่มีหลายรูปแบบ หรือเพศหญิงและมนุษย์ประหลาดแบบแบบลูกผสม (hybrid) ได้ให้คุณค่าในสุนทรีภาพแบบใหม่ ผลงานของศิลปินไม่ได้สื่อถึงความไม่เท่าเทียมกันของแต่ละเพศ แต่แสดงออกถึงความผสมผสานเท่าเทียมกันระหว่างเพศที่ไม่ใช่บริบทของเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละเพศที่ให้ความชอบธรรมในการดำรงอยู่อย่างพึงพากัน ไม่เกิดอคติต่อความต่างของเพศที่แต่เดิมไม่ได้ให้คุณค่าและความสำคัญกับเพศอื่นและผู้หญิง

8. ลำพูน กันเสนาะ ศิลปินที่โด่งดังมากในตอนนี้ เริ่มต้นศิลปินนำเสนอแค่เรื่องของตนเองและคนรอบตัวเท่านั้น จนได้พัฒนามาเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วัฒนธรรม ชีวิตประจำวัน ภายในงานศิลปินต้องการนำเสนอถึงความเท่าเทียมของทุก ๆ เพศ ไม่ใช่แค่เพศหญิงเพศชาย หมายความว่าเพศทางเลือกอีกด้วย ทุกคนมีสิทธิเท่ากัน ความเป็นมนุษย์

เหมือนกัน โดยที่ศิลปินสร้างรูปแบบที่ทำให้คนชมงานเกิดอารมณ์ขึ้น ความตลก ความน่ารัก ขบขัน และความจริงใจอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ถูกปรุงแต่ง ในตัวละครที่ตัวศิลปินสร้างขึ้นมา

9. สิปาง สวนแก้ว ศิลปินคนนี้ผู้วิจัยชื่นชมโดยส่วนตัวเป็นพิเศษ เพราะศิลปินไม่ได้เรียนจบศิลปะมาแบบศิลปินคนอื่น แต่ด้วยความชอบและความพยายาม ทำให้ศิลปินมีชื่อเสียงและดำรงอาชีพศิลปินได้จนมาถึงปัจจุบัน ศิลปินมักจะวาดภาพในรูปแบบเหมือนจริง จากแรงบันดาลใจในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะดอกลิลาวดี โดยใช้เทคนิคสีน้ำมัน สีน้ำ สีอะคริลิกบนผ้า Canvas ถ่ายทอดออกมาอย่างตรงไปตรงมา แสดงให้เห็นถึงความธรรมชาติ ไร้เดียงสา ประดุจเด็กที่ขาดมลทิน ไร้พิษสงใดใด

10. พินรี สันต์พิทักษ์ ศิลปินที่มีความเป็นแม่ และสร้างผลงานมาจากหน้าที่แม่อีกด้วย ผลงานศิลปะของศิลปินที่ถ่ายทอดถึงความเป็นแม่นั้น ถูกนำเสนอในหลาย ๆ รูปแบบ มีปฏิสัมพันธ์กับคนดูมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลงานหุ่นนม ที่ศิลปินนึกถึงภาพลูกชายเมื่อยังวัยเยาว์ นอนหลับอยู่ในอ้อมอกของเธอ หรือจะเป็น เด็กช็อคโกแลตรูปนม เป็นการนำเสนองานศิลปะผ่านอาหาร ผู้คนสามารถสั่งรับประทานได้ รวมถึงเมนูของควา อย่าง หมี่กรอบ ปูจ๋า ข้าวยาบักซ์ได้ ม้าฮ่อ และแกงคั่วลูกชิ้นปลากราย

11. กัญญา เจริญศุภกุล ศิลปินที่สร้างผลงานเหมือนการบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่ประกอบไปด้วยสุนทรียภาพ ที่ซับซ้อน ผลงานนี้ไม่เพียงแสดงไว้ซึ่งอำนาจของความเพิลิตเพลินทางอารมณ์ในระดับปัจเจกสุนทรียภาพเท่านั้น แต่ผลงานนี้ยังมีมิติในการสื่อสารถึงความเป็นไปในสังคมไทยร่วมสมัย เพื่อเป็นสื่อสะท้อนแนวคิดชาตินิยม และภาพตัวแทนค่านิยมในสังคมวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความเคลื่อนไหวทางการเมืองไทย และความเป็นไปของสังคม ผ่านศิลปะร่วมสมัยได้อย่างลงตัว

7. สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปผลแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อได้ ดังนี้

ผู้วิจัยได้สรุปว่า ศิลปินทุกท่านที่ยกตัวอย่างทั้งหมด 11 ท่าน ไม่ได้ทำงานเรียกร้องสิทธิของผู้หญิง แต่ต้องการความเท่าเทียมของทุกเพศทุกวัย เพราะการเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงเหมือนเป็นการข่มขู่ของผู้ชายเป็นกราย ๆ ซึ่งศิลปินไม่ได้สื่อมาในแนวนั้น ทุกเพศคือมนุษย์ ที่เท่าเทียมกัน มีความสามารถเหมือนกัน แต่ที่ศิลปินหญิงมีคอน์จักษ์น้อยกว่าเพศชายนั้น กล่าวได้ว่า เพราะศิลปินที่เป็นรุ่นบุกเบิกให้คนหันมาสนใจทางด้านศิลปะนั้นล้วนเป็นผู้ชายทั้งหมด เช่น อาจารย์ศิลป์ พีระศรี อาจารย์ถวัลย์ ดัชนี อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์จึงทำให้คนคุ้นชิน

แต่สมัยปัจจุบันมีศิลปินหญิงเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังมีจำนวนน้อย อ้างอิงได้จากงานวิจัยศิลปินคอนเซ็ปชวลหญิงในประเทศไทย ของอุษาวดี ศรีทอง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปรียบเทียบจำนวนของศิลปินหญิงและศิลปินชายในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492-2556 เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันว่า จำนวนศิลปินหญิงมีน้อยกว่าศิลปินชาย โดยงานวิจัยดังกล่าว ได้มีการอ้างอิงข้อมูลจากการแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1-56 พบว่ามีรายชื่อศิลปินที่ร่วมแสดงผลงานศิลปะทั้งหมด 471 คน แบ่งเป็นศิลปินชายจำนวน 411 คน แต่ปรากฏรายชื่อศิลปินหญิงเพียง 60 คนเท่านั้น (อุษาวดี ศรีทอง, 2557) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ศิลปินหญิงยังไม่เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากเท่ากับศิลปินชาย

ในเรื่องของการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปินนั้น ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลของการสัมภาษณ์ศิลปินว่า การจะประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปินได้นั้น ปัจจัยแรกและเป็นปัจจัยสำคัญเลยคือต้องมีวินัยในการฝึกฝน การทำงานอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยรองลงมาคือเรื่องทุนทรัพย์ เพราะหากไม่มีทุนทรัพย์ ก็ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ปัจจัยสุดท้ายคือภัณฑารักษ์หอศิลป์ ถ้าศิลปินท่านใดที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว ภัณฑารักษ์หอศิลป์แทบไม่มีผลอะไรในการขายงานหรือสร้างชื่อเสียงให้ศิลปินเลย แต่จะมีผลกับศิลปินที่ไม่มีชื่อเสียง ยังไม่มีพื้นที่ในการแสดงผลงานตนเอง ภัณฑารักษ์หอศิลป์จึงจะมีผลต่อการประสบความสำเร็จในการมีชื่อเสียงของศิลปินได้ ส่วนปัจจัยที่จะทำให้ศิลปินหยุดการทำงานได้นั้น คือเรื่องหน้าที่ที่ติดตัวมากับเพศหญิง คือหน้าที่ของแม่ เมื่อมีลูกแล้ว ศิลปินส่วนใหญ่มักทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเลี้ยงดูลูก จนตนเองห่างหายไปจากงานศิลปะในที่สุด

8. อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 สามารถแบ่งการอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินหญิง

ศิลปินส่วนใหญ่จำนวน 7 คน ได้แก่ ปรารักษ์ จรเขต, ยามีล๊ะ ะยะ, ปานพรรณ ยอดมณี, อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์, บุษราพร ทองชัย, ลำพู กันเสนาะ และรศ.กัญญา เจริญศุภกุล ได้ศึกษาต่อเพื่อทำให้งานตนเองมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสมัยเรียนปริญญาตรีการทำงานยังไม่ชัดเจนมากพอที่จะนำไปต่อยอดได้มากนัก โดยศิลปินให้ความสนใจในแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องราวใกล้ตัวศิลปินเอง และเรื่องศาสนาเป็นส่วนมาก ส่วนสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อสารนั้น สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ศิลปินหญิงก็ยังคงใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับผู้หญิง จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ศิลปินหญิงมักสร้างสรรค์ผลงานจากเรื่องราวของเพศสภาพ เพราะศิลปิน

มักหยิบเรื่องใกล้ตัวมาสร้างสรรค์ผลงาน แม้บางท่านจะปฏิเสธว่างานตนเองไม่ได้เป็นผลงานเกี่ยวกับเพศสภาพ แต่เนื้อหายังคงเป็นการเรียกร้องความเท่าเทียม ไม่ได้หมายความว่าหญิงหรือศาสนาตนเองต้องเป็นใหญ่ แต่หมายถึงการเท่ากัน และแม้บางศิลปินจะไม่ได้ใช้สัญลักษณ์ผู้หญิงโดยตรง แต่บางสัญลักษณ์ที่ใช้ เช่น ฮีญาบ เต้านม ก็ยังคงแฝงความเป็นผู้หญิงอยู่ดี

2. ศึกษาประเด็นทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างภาพแทนร่างสตรีกับความเป็นเพศสถานะ

การสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินหญิงโดยสรุปแล้วศิลปินที่แสดงผลงานในเชิงสตรีนิยมมีจำนวน 4 คน ได้แก่ ปราง, กวิตา, อัญชลี, บุษราพร, พินรี ศิลปินที่แสดงผลงานเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อมีจำนวน 3 คน ได้แก่ ยามีล๊ะ, ปานพรรณ, กมลพันธ์ ศิลปินที่แสดงเกี่ยวกับการเสียสละสังคม มีจำนวน 2 คน ได้แก่ ลำพู, ร.ศ.กัญญา และศิลปินที่แสดงเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในชีวิตประจำวันมีจำนวน 1 คน ได้แก่ สิปาง แต่จากการสัมภาษณ์ศิลปิน ทุกคนมักจะแฝงความเป็นผู้หญิงไว้ในงานแม้จะไม่ได้แสดงออกอย่างโจ่งแจ้งก็ตาม เช่น ยามีล๊ะ เลือกใช้ฮีญาบเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้หญิงในศาสนา ปานพรรณเลือกที่จะสร้างผลงานศิลปะที่คอนทราสต์กับตัวเองเพื่อแสดงถึงความสามารถของผู้หญิง ที่สามารถสร้างผลงานได้เทียบผู้ชาย กมลพันธ์ที่เลือกจะใช้รูปร่างผู้หญิงมาสื่อความหมายในงาน ลำพูเลือกที่จะเสนอถึงความเท่าเทียมของทุกเพศในงานจากการใช้รูปร่างของทุกเพศทุกวัยมาผสมผสานกัน กัญญา ที่เลือกจะสร้างผลงานที่รุนแรงประหนึ่งการทำงานของผู้ชาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเด็นทางสังคม ผู้หญิงก็มีสิทธิในการออกเสียง สิปางที่เลือกดอกไม้แทนความเป็นผู้หญิง แสดงออกมาในรูปแบบไอชื้อ

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยเห็นได้ว่า ศิลปินหญิงส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับว่าตนเองทำงานแนว Feminist แต่หากวิเคราะห์ผลงานจริง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า ศิลปินยังคงแสดงออกถึงความ Feminist อยู่ ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ แนวความคิด รูปแบบผลงาน เป็นไปได้ตามที่เรื่องราววิพิชัยกุลผู้อำนวยการสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา ให้สัมภาษณ์สำนักข่าวอิศราว่า ในสังคมไทย มองนักสิทธิสตรีไม่ค่อยลดลาวาศอก เกียจเอาแต่เรื่องผู้หญิงไม่มองเรื่องอื่น ซึ่งยังมีอยู่บ้างโดยเฉพาะในสังคมที่วัฒนธรรมแข็งตัว เพราะการพูดว่าสตรีนิยมเหมือนนิยามแต่เพศหญิง (thaireform, 2560) จึงทำให้ศิลปินหญิงไม่ยากที่จะยอมรับมากนัก และต้องการสื่อไปทางสิทธิเท่าเทียมของทุกเพศมากกว่า

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพศิลปิน

ได้สรุปจากข้อมูลของการสัมภาษณ์ศิลปินว่า การจะประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปินได้นั้น มีทั้งหมด 3 ปัจจัย คือ

1. ต้องมีวินัยในการฝึกฝน ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีศิลปินทุกคนเห็นด้วยกับประเด็นนี้

2. ทุนทรัพย์ โดยมีศิลปินทุกคนเห็นด้วยกับประเด็นนี้

3. ภัณฑารักษ์หอศิลป์ โดยมีศิลปินจำนวน 8 คน ที่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ คือ ปานพรรณ ยอดมณี, กวิตา วัฒนะชยักร, กมลพันธุ์ โชติวิชัย, อัญชลี อารยะพงศ์พาณิชย์, บุษราพร ทองชัย, ลำพู กันเสนาะ, พินรี สันต์พิทักษ์, ภัฏญา เจริญศุภกุล โดยประเด็นเรื่องนี้ ภัณฑารักษ์เพิ่งจะมีบทบาทสำคัญในวงการศิลปะไทยช่วง 2540 ซึ่งวัดได้จาก นิทรรศการทั้งจากหอศิลป์เอกชนและพื้นที่ทางศิลปะที่ไม่เน้นประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยมีภัณฑารักษ์เป็นผู้ร่วมคัดสรรผลงาน และในปัจจุบันภัณฑารักษ์ไม่ได้มีความสำคัญแค่ผู้ดูแลรักษาผลงานในหอศิลป์ หรือพิพิธภัณฑ์อย่างเดียว แต่มีหน้าที่ในการติดต่อ แลกเปลี่ยน ประสานการประกวด ทำให้ภัณฑารักษ์เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ ตั้งแต่การคัดสรร ผลักดันผลงานศิลปะ บทบาทศิลปินร่วมสมัยให้มีพื้นที่สู่สังคม ก็คือการให้ความรู้ แก่สังคม ผ่านการบรรยาย การเขียนบทความ การค้นคว้าวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งกลุ่มคนดู และผู้สนใจโดยทั่วไป เนื่องจากว่าภัณฑารักษ์ยุคบุกเบิกต้องมีความสามารถหลายด้าน ทั้งภาษาต่างประเทศ การติดต่อสื่อสาร ความรอบรู้เฉพาะทาง ต้องถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้ศึกษาและสังคมโดยปริยาย ทั้งในฐานะนักวิจารณ์การเขียนบทความ ประกอบ หรือการบรรยาย (วรเทพ, 2558)

ส่วนปัจจัยที่จะทำให้ศิลปินหยุดการทำงานได้นั้น ศิลปินได้เสริมเกี่ยวกับประเด็นอื่น ๆ ด้วย เช่น เรื่องหน้าที่ที่ติดตัวมากับเพศหญิง คือหน้าที่ของแม่ เมื่อมีลูกแล้ว ศิลปินส่วนใหญ่ มักทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเลี้ยงดูลูก จนตนเองห่างหายไปจากงานศิลปะในที่สุด ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกันกับผลวิจัยว่า ปัจจัยที่ทำให้หยุดการทำงานศิลปะที่สำคัญเลยคือความมีวินัยในการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าขาดข้อนี้ไป จะไม่มีทางประสบความสำเร็จในอาชีพใดได้เลย ศิลปินต้องมีความต่อเนื่องในการสร้างผลงาน เสนอผลงานตามช่องทางต่าง ๆ ส่วนเหตุผลรองลงมา ผู้วิจัยคิดว่าควรจะเป็นเรื่องของโอกาสมากกว่าปัจจัยเรื่องทุนทรัพย์ หรือจะเป็นปัจจัยเกี่ยวกับภัณฑารักษ์หอศิลป์ เนื่องจากตัวผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเรามีโอกาสในการแสดงผลงาน มีนายทุนที่พร้อมสนับสนุน ศิลปินย่อมสามารถทำงานศิลปะต่อไปได้

เนื่องจากในปัจจุบันองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะไทยร่วมสมัย มีน้อยมากอ้างอิงงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.บุศยมาศ นันทวัน ในงานวิจัย สะพานสู่ความเข้าใจผลงานศิลปะร่วมสมัยของไทย ที่พบว่า ประชาชนไม่ได้ถูกสนับสนุนให้มีการเข้าใจในงานศิลปะมากพอ งานวิจัยนี้จึงเติมเต็มช่องว่างในวงการวิชาการศิลปะของไทยให้มีข้อมูลเพิ่มเติมที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

9. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปินรุ่นใหม่หลังปี 2559 เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับการใช้เก็บข้อมูลของวงการศิลปะในปีต่อ ๆ ไป
2. ควรมีการเปรียบเทียบเกี่ยวกับศิลปินหญิงในไทย และในต่างประเทศ เพื่อการทำข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

บรรณานุกรม

Atom. (2559). วิจารย์ รูปแบบ ศิลปินร่วมสมัย. Retrieved from <http://atipong-nakub.blogspot.com>

Bectero. (2559). จากลอนดอนสู่หอศิลป์กลางกรุง! 3 ไฮไลต์ จากนิทรรศการงานศิลปะร่วมสมัย “Thailand Eye” ที่ควรรู้ค่าแก่การชม. Retrieved from <http://tv.bectero.com>

Greatstarsar. (2562). อัปเดต อารยะพงศ์พาณิชย์. Retrieved from <https://www.greatstarsartshow.com>

Kant, I. (2011). *Kant: Observations on the Feeling of the Beautiful and Sublime and Other Writings*. Leiden Cambridge University Press.

MGR Online. (2557a). จักรของแม่ ศิลปะเย็บปักผ้าของฉันทน์. Retrieved from <https://mgronline.com>

MGR Online. (2557b). “จักรของแม่ ศิลปะเย็บปักผ้าของฉันทน์” ยามิล๊ะ หะยี ศิลปินหญิงวัย 24 ปี จากนราธิวาส. Retrieved from <https://mgronline.com>

MGR Online. (2559). แวะชมนิทรรศการศิลปะ “ในฝันของเธอ” จาก 2 ศิลปินหญิงฝีมือระดับแนวหน้า. Retrieved from <https://mgronline.com>

Mod. (2556). นิทรรศการก็โลกมันร้อน. Retrieved from <http://exhibition.contestwar.com>

Mod. (2558). นิทรรศการ “I’m Not Your Holy Mother”. Retrieved from <http://exhibition.contestwar.com>

Nixon, M. (2018). Women, Art, and Power After Linda Nochlin. *October Magazine*, 163(Winter), 131-132.

MGROnline. (2550). หนู ننممแม่. Retrieved from <https://mgronline.com>

Rama IX Art Museum. (2560). รายชื่อศิลปิน. Retrieved from <http://www.rama9art.org>

Suriya Critic. (2555). บทความศิลปะเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์บน
สื่ออินเทอร์เน็ต. Retrieved from <http://jumpsuri.blogspot.com>

The Lounge. (2560). แพรว กวิตา กับวิถีโออาร์ตสะท้อนสังคมของเธอ. Retrieved from
<http://johjaionline.com>

Thiti Meetam. (2561). เบอร์ลินของศิลปินสาว. Retrieved from <https://www.the101.world>

TUL. (2555). ความว่างเปล่า. Retrieved from <https://www.artbangkok.com>

กัญญารักษ์ ตระสินชัย. (2548). ข้อวิพากษ์ สตรีนิยมสายมาร์กซิสต์. วารสารสุขุทัยธรรมมาภิราช,
18(1), 67-75.

กมล ศรีวิชัยนันท์. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องกระแสสังคมที่มีอิทธิพลต่อแรงบันดาลใจ
ในการสร้างงานศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย. เชียงใหม่: คณะจิตรศิลป์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โครงการดาวเด่นบัวหลวง. (2554). แรงใจของคุณ ใครจะเป็นดาวดวงใหม่ ประดับวงการ
ศิลปะไทย. Retrieved from <http://bualuang101.kapook.com>

จักรพันธ์ วิลาสินีกุล. (2555). ปัญญา วิจิตรนสาร : ปรัชญาการณศิลป์ไทยร่วมสมัย
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ชมนาด.

บุศยมาศ นันทวัน. (2557). สะพานสู่ความเข้าใจผลงานศิลปะร่วมสมัยของไทย. วารสารวิชาการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล., 19(2), 127-137.

ปารุฒม์ งามเอกอุดมพงศ์. (2562). ลำพูในสวຍ. Retrieved from <https://readthecloud.co>

พลอยจันทร์ จีรังสวัสดิ์. (2558). เพศสถานะสตรีในงานของศิลปินหญิงร่วมสมัย.
(วิทยานิพนธ์ ศิลปมหาบัณฑิต). ศิลปากร, กรุงเทพฯ.

มติชนออนไลน์. (2560). รู้จัก ‘ปานพรรณ ยอดมณี’ ศิลปินใหม่วงการศิลปะไทย เจ้าของรางวัล
สิงคโปร์ เบียนนาเล่ 2016. Retrieved from
https://www.matichon.co.th/uncategorized/news_537868

วรเทพ อรรถบุตร, ชล เจนประภาพันท์, โสมสุดา เปี่ยมสัมฤทธิ์ และกฤตภาส นิธิสิริปกรณ์. (2558).

โครงการศึกษาบทบาทเชิงรุกของภัณฑารักษ์ต่อพลวัตและการสร้างสมทุนทางวัฒนธรรม
แก่ศิลปินร่วมสมัยไทย, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรม
ร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.

วารุณี ภูริสินสิทธิ์. (2545). *สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ :
โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.

สมเกียรติ คูทวีกุล. (2539). ผู้หญิงกับงานศิลปะ ภาพสะท้อนของผู้ถูกบริโภคม. *สยามอารยะ*, 3(36),
83-88.

สอนสุพรรณ. (2555). *สุภาพสตรีผู้ระห่ำ*. Retrieved from <http://oknation.nationtv.tv>

สุคนธ์ทิพย์ พิทักษ์พัฒนสกุล. (2552). จูดีท บัตเลอร์และเพศสภาพ. *นิตยสารวิภาษา*, 3(2),
56-62.

สุภางค์ จันทวานิช. (2556). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. (2560). *ประวัติ ปานพรรณ ยอดมณี*.
Retrieved from <http://www.queengallery.org>

อนุสรณ์ มูลทองจันทร์. (2559). *ผลงานที่ชอบ*. Retrieved from <http://nutnaree123.blogspot.com>

อลิษา ลิ้มไพบูลย์. (2562). *Love the Progress*. Retrieved from <https://readthecloud.co>

อุษาวดี ศรีทอง. (2557). *ศิลปินคอนเซ็ปชวลหญิงในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ ศิลปมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาและตรวจสอบประเด็นข้อคำถามในการ สัมภาษณ์

1. อาจารย์ ดร.อิพัชร์ วิจิตรสถิตรัตน์
หัวหน้าสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ณอม ชากักดี
อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์อัยนา ญูยุทธานนท์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 6918/ 3164

วันที่ ๕ กันยายน 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิตรสถิตินันท์

เนื่องด้วย นางสาวฐานีย์ จิวสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 – 2559” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 770 3208

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวฐานีย์ จิวสุข และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 6918/ 3114

วันที่ ๕ กันยายน 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ถนนอม ชากักดี

เนื่องด้วย นางสาวฐานีย์ จิวสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 – 2559” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 770 3208

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวฐานีย์ จิวสุข และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 6918/ 3164

วันที่ ๕

กันยายน 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์อัยนา ภูธรานนท์

เนื่องด้วย นางสาวฐานีย์ จิวสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 – 2559” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท 082 770 3208

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวฐานีย์ จิวสุข และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 (ฉบับที่ 1)

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใดและกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อคำถาม	IOC			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ข้อคำถามในคั่นต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัย				
<i>ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์</i>				
ประวัติส่วนตัว	✓			
การศึกษา	✓			
ประสบการณ์ทำงานศิลปะ	✓			
<i>ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศิลปินหญิงต่อศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559</i>				
1. ผลงานของท่านมีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบและเนื้อหา มากน้อยเพียงใด ตั้งแต่เริ่มศึกษาศิลปะจนถึงปัจจุบัน เพราะเหตุใด	✓			
2. ท่านอยากสื่อสารอะไรกับผู้เข้ามาชมผลงานของท่าน	✓			
3. สาเหตุใดที่ท่านจึงเลือกใช้เทคนิคนี้ในการสร้างผลงาน	✓			
4. ท่านใช้สัญลักษณ์ใดเพื่อแสดงออกถึงความหมายในผลงานศิลปะ และได้รับแรงบันดาลใจจากอะไร	✓			
5. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ	✓			
6. บรรณาธิการหนังสือที่มีบทบาทมากน้อยเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน	✓			
7. เมืองหลังการทำงานศิลปะของท่าน ปัจจุบันใดที่ทำให้ประทับใจ	✓			

ความสำเร็จ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน				
8. เหตุปัจจัยใดที่มีผลสำคัญกับผลงานของท่าน		/		
9. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร	/			
10. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงานศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้	/			
11. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด				
12. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	/			
13. เหตุใดในประเทศไทยศิลปินหญิงถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย	/			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

ลงชื่อ.....
(.....จิวิธ จิวสุ.....)
จิวิธ จิวสุ

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

ลงชื่อ.....
(.....ผู้ทรงคุณวุฒิ.....)
ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 โดยได้เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใดและกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อคำถาม	IOC			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ข้อคำถามในด้านต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัย				
<i>ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์</i>				
ประวัติส่วนตัว	✓			
การศึกษา	✓			
ประสบการณ์ทำงานศิลปะ	✓			
<i>ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศิลปินหญิงต่อศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559</i>				
1. ผลงานของท่านมีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบและเนื้อหา มากน้อยเพียงใด ตั้งแต่เริ่มศึกษาศิลปะจนถึงปัจจุบัน เพราะเหตุใด	✓			
2. ท่านอยากสื่อสารอะไรกับผู้เข้ามาชมผลงานของท่าน	✓			
3. สาเหตุใดที่ท่านจึงเลือกใช้เทคนิคนี้ในการสร้างผลงาน	✓			
4. ท่านใช้สัญลักษณ์ใดเพื่อแสดงออกถึงความหมายในผลงานศิลปะ และได้รับแรงบันดาลใจจากอะไร	✓			
5. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ	✓			
6. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากน้อยเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน	✓			
7. เนื่องหลังการทำงานศิลปะของท่าน ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบ	✓			

ความถี่ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน	✓			
8. เหตุปัจจัยใดที่มีผลสำคัญกับผลงานของท่าน	✓			
9. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร	✓			
10. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงาน ศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้	✓			
11. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด	✓			
12. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	✓			
13. เหตุใดในประเทศไทยศิลปินหญิงถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย	✓			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แนวร่วมศิลปิน

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(.....จิรัช จีรรณ.....)
จูปนิย์ จิวสุข

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(.....เจนจิ ปรจักษ์, ดร.,.....)
ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใดและกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อคำถาม	IOC			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ข้อคำถามในด้านต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัย				
<u>ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์</u>				
ประวัติส่วนตัว	✓			
การศึกษา	✓			
ประสบการณ์ทำงานศิลปะ	✓			
<u>ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศิลปินหญิงต่อศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559</u>				
1. ผลงานของท่านมีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบและเนื้อหา มากน้อยเพียงใด ตั้งแต่เริ่มศึกษาศิลปะจนถึงปัจจุบัน เพราะเหตุใด	✓			
2. ท่านอยากสื่อสารอะไรกับผู้เข้ามาชมผลงานของท่าน	✓			
3. สาเหตุใดที่ท่านจึงเลือกใช้เทคนิคนี้ในการสร้างผลงาน	✓			
4. ท่านใช้สัญลักษณ์ใดเพื่อแสดงออกถึงความหมายในผลงานศิลปะ และได้รับแรงบันดาลใจจากอะไร	✓			
5. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ	✓			
6. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากน้อยเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน	✓			
7. เบื้องหลังการทำงานศิลปะของท่าน ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบ	✓			

ความถี่ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน				
8. เหตุปัจจัยใดที่มีผลสำคัญกับผลงานของท่าน	/			
9. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร	/			
10. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงานศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้	/			
11. ร่วมสมัยในศิลปะกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด	/			
12. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	/			
13. เหตุใดในประเทศไทยศิลปินหญิงถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย	/			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างสูง
 ลงชื่อ.....
 (.....จิวิธ จิวิธ.....)
 จุฬาลักษณ์ จิวิธ

ขอแสดงความขอบคุณอย่างสูง
 ลงชื่อ.....
 (.....จิวิธ จิวิธ.....)
 ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 (ฉบับที่ 2)

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใดและกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อคำถาม	IOC			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ข้อคำถามในด้านต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัย				
<i>ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์</i>				
ประวัติส่วนตัว	✓			
การศึกษา	✓			
ประสบการณ์ทำงานศิลปะ	✓			
<i>ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รู้ทางศิลปะ</i>				
1. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ	✓			
2. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากขึ้นเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน	✓			
3. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน	✓			
4. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร	✓			
5. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงานศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้	✓			
6. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด	✓			

7. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น				
8. เหตุใดคนไทยประเภทยศศิลปินจึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาว				

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ถึงชื่อ.....
(.....)
จากนี้ไป จั่วศุข

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(..๐.๖.๐๗๕)
ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใดและกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อคำถาม	IOC			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ข้อคำถามในด้านต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัย				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				
ประวัติส่วนตัว	✓			
การศึกษา	✓			
ประสบการณ์ทำงานศิลปะ	✓			
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รู้ทางศิลปะ				
1. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ	✓			
2. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากน้อยเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน	✓			
3. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน	✓			
4. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร	✓			
5. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงผลงานทางผลงานศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้	✓			
6. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด	✓			

7. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะ เป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	✓			
8. เหตุใดในประเทสไทยศิลปินหญิงจึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปิน ชาย	✓			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เหมาะสมแล้ว

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(จิราพร จิรัสย์)
ฐานันท์ จิรัสย์

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(สมเดช ทรัพย์, ดร.)
ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 โดยใช้เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใดและกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อคำถาม	IOC			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ข้อคำถามในด้านต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัย				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	✓			
ประวัติส่วนตัว	✓			
การศึกษา	✓			
ประสบการณ์ทำงานศิลปะ	✓			
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รู้ทางศิลปะ				
1. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ	✓			
2. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากขึ้นเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน	✓			
3. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน	✓			
4. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร	✓			
5. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงผลงานศิลปะอย่างไร้ข้อจำกัดในสมัยนี้	✓			
6. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด	✓			

7. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะ เป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	/			
8. เหตุใดในประเทศไทยศิลปินบางรายถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปิน ชาย	/			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(.....จิวิธ จิวิธ.....)
จุฬานันท์ จิวิธ

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
ลงชื่อ.....
(.....อัมพร อภิบาล.....)
ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 (ฉบับที่ 1)

แบบสัมภาษณ์ของกลุ่มศิลปินหญิงศิลปะไทยร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ของกลุ่มศิลปินหญิงศิลปะไทยร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 แบ่งเป็น 2 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศิลปินหญิงต่อศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา ☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ทำงานศิลปะ.....ปี

โทรศัพท์.....E-mai.....

LINE ID.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศิลปินหญิงต่อศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559

1. ผลงานของท่านมีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบและเนื้อหาไม่น้อยเพียงใด ตั้งแต่เริ่มศึกษาศิลปะจนถึงปัจจุบัน เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

2. ท่านอยากสื่อสารอะไรกับผู้เข้ามาชมผลงานของท่าน

.....

.....

.....

3. สาเหตุใดท่านจึงเลือกใช้เทคนิคนี้ในการสร้างผลงาน

.....

.....

.....

4. ท่านใช้สัญลักษณ์ใดเพื่อแสดงออกถึงความหมายในผลงานศิลปะ และได้รับแรงบันดาลใจจากอะไร

.....

.....

.....

5. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ

.....

.....

.....

6. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทไม่น้อยเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน

.....

.....

.....

7. เบื้องหลังการทำงานศิลปะของท่าน ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน

.....

.....

.....

8. เหตุปัจจัยใดที่มีผลสำคัญกับผลงานของท่าน

9. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร

10. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงออกทางผลงานศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้

11. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

12. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

13. เหตุใดในประเทศไทยศิลปินหญิงจึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย

เรื่อง การศึกษาศิลปะไทยร่วมสมัยของกลุ่มศิลปินหญิงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 (ฉบับที่ 2)

แบบสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้รู้ทางศิลปะ

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ของกลุ่มศิลปินหญิงศิลปะไทยร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2559 แบ่งเป็น 2 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รู้ทางศิลปะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ทำงานศิลปะ.....ปี

โทรศัพท์.....E-mai.....

LINE ID.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รู้ทางศิลปะ

1. สังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับศิลปะมากขึ้นกว่าในอดีตเพียงใด ในความคิดของท่าน และท่านมีวิธีการนำเสนอผลงานศิลปะอย่างไรให้คนในสังคมยอมรับ

.....

.....

.....

2. บรรณารักษ์หอศิลป์มีบทบาทมากขึ้นเพียงใด ต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพศิลปิน

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยใดที่ทำให้ศิลปินหยุดการทำงาน

.....

.....

.....

4. ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพศิลปินระหว่างยุคปัจจุบันกับยุคอดีตคืออะไร

.....

.....

.....

5. ในยุคที่สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ท่านคิดอย่างไรกับการเปิดกว้างการแสดงผลงานศิลปะอย่างไรข้อจำกัดในสมัยนี้

.....

.....

.....

6. ร่วมสมัยในอดีตกับปัจจุบัน ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเพียงใด

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าศิลปินไทยคนใดหรือผลงานของใครที่มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

.....

.....

.....

8. เหตุใดในประเทศไทยศิลปินหญิงถึงไม่เป็นที่รู้จักเท่าศิลปินชาย

ภาคผนวก ง
ประวัติศิลป์

ประวัติศิลปิน

■ ศิลปินในวัย ไม่เกิน 40 ปี

1) ปรารักษ์ จรเขต

เกิดเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 (อายุ 29 ปี)

การศึกษา

- ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2559 : นิทรรศการ Hong Kong Art Fair
- 2558 : นิทรรศการงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 60 พรรษา
- : นิทรรศการวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท
- : หอศิลป์สุโขทัยดิอาร์ตเซนเตอร์
- : นิทรรศการ UNTIE หอศิลป์สุโขทัยดิอาร์ตเซนเตอร์
- 2557 : ร่วมแสดงศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 8
- : ร่วมจัดงานโครงการค่ายเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย
ปี 2557
- 2556 : ร่วมแสดงนิทรรศการ New Age Artist ครั้งที่ 1 ที่บราวซูการ์
- : ร่วมแสดงนิทรรศการ Friend Art ครั้งที่ 4 ที่บราวซูการ์
- : ร่วมแสดงนิทรรศการ ศิลปกรรมนำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต (โตชิบา)
ครั้งที่ 25 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์เจ้าฟ้า
- 2555 : ร่วมแสดงศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 7
- : ร่วมจัดงานสถาปนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ “รักษ์ทะเล”
ครั้งที่ 14
- : เข้าร่วมโครงการค่ายเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย
ปี 2555 ระหว่างวันที่ 1 – 8 เมษายน 2555
ณ บ้านดานางแล จังหวัดเชียงราย
- : ร่วมแสดงผลงานดาวเด่นบัวหลวง ครั้งที่ 4 ณ หอศิลป์สิริกิติ์
- : ร่วมแสดงนิทรรศการ “FRIEND ART 3#”
- : ร่วมแสดงนิทรรศการภาพถ่าย “5 Photographer 5 มุมมอง
5 ความคิด”

2) ยามิลละ หะหยี

เกิดเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2532 (อายุ 28 ปี)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 (ทัศนศิลป์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- ศิลปมหาบัณฑิต (ศิลปะไทย) คณะจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกียรติประวัติ / รางวัล

- 2558 : รางวัลที่ 1 แนวศิลปกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ ศิลปกรรม กรุงเทพฯ ครั้งที่ 2
- : รางวัลที่ 1 เหรียญทองบัวหลวงประเภทจิตรกรรมร่วมสมัย ธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 37
- 2557 : รางวัลประกาศนียบัตรเกียรตินิยม อันดับ 3 เหรียญทองแดง การแสดง ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 60
- 2555 : ทูลสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”
- 2551 : ทูลการศึกษาจากมูลนิธิ ชูเกียรติปิติเจริญกิจ จังหวัดปัตตานี
- 2540 : ทูลอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต)

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2558 : ร่วมแสดงนิทรรศการพระสาทิสลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- : ร่วมแสดงนิทรรศการการแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 61
- : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม Art Camp ประจำปี 2558 โดย “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”
- : ร่วมแสดงนิทรรศการจิตรกรรมเอเชียพลัส ครั้งที่ 5
- : ร่วมแสดงนิทรรศการ Krungthai Art Awards ครั้งที่ 1
- 2557 : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม Art Camp ประจำปี 2557 โดย “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”
- : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม 8 ปี ยุวศิลปินสร้างสรรค์งานศิลป์ กับศิลปินแห่งชาติ

- : ร่วมแสดงนิทรรศการการแสดงผลศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 60
- : ร่วมแสดงนิทรรศการจิตรกรรมเอเชียพลัส ครั้งที่ 4
- 2556 : ร่วมแสดงนิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 35
- : ร่วมแสดงผลศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 58
- 2555 : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ธนาคารกสิกรไทย
- : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 27
- : นิทรรศการศิลปนิพนธ์ “ทัศนธาตุแห่งชีวิต” ครั้งที่ 7
- : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 29
- 2554 : ร่วมแสดงนิทรรศการจิตรกรรมเอเชียพลัส ครั้งที่ 1
- : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 6

3) ปานพรรณ ยอดมณี

เกิดเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2531 (อายุ 29 ปี)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (ศิลปไทย) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ปริญญาศิลปมหาบัณฑิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2548 : ร่วมแสดงผลงานการประกวดศิลปกรรมเยาวชนทักษะดี ครั้งที่ 2
- 2549 : ร่วมแสดงผลงานนักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลป์นครราชสีมา
- 2550 : ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะไทยร่วมสมัย"จินตนาการในศิลปะไทย
- 2553 : ร่วมแสดงผลงานกับ THE 29th UOB PAINTING OF THE YEAR
ที่ประเทศสิงคโปร์
- : ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมรุ่นใหม่ ครั้งที่ 27
- : ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมนำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต ครั้งที่ 22
- 2554 : ร่วมแสดงผลงาน และศึกษาดูงาน ณ เวนิส มิลาน ประเทศอิตาลี
ในโครงการค่ายเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย
- : ร่วมแสดงนิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 33 ปี 45
- : ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่- 57 ปี
- : ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมนำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต ครั้งที่ 23
- 2555 : ร่วมแสดงนิทรรศการ "เรื่องของเธอ" Herstory
- : ร่วมแสดงนิทรรศการ "สยามแอป" (Siam App)
- 2557 : ร่วมแสดงนิทรรศการ "มนต์เสน่ห์ไทย : มรดก+พลังสร้างสรรค์"
"Thai Charisma: Haritage+Creatire Power"

4) กวิตา วัฒนะชยักร

เกิดเมื่อปีที่ 2530 (อายุ 30 ปี)

การศึกษา

- Royal Melbourn Institute of Technology (RMIT University) ประเทศ

ออสเตรเลีย

ประวัติการแสดงผลงาน

นิทรรศการเดี่ยว

- 2559 : งานล้างขยับ & Gallery กรุงโตเกียวประเทศญี่ปุ่น
- : Machinized ภาพนิ่งแกลลอรี่, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- 2558 : เครื่องมือโรงงาน Jam, Bangkok, Thailand
- : ถือก้าวโลกพื้นที่หน้าจอ, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : งานภาพนิ่งแกลลอรี่, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- 2557 : เล่น, ปีมร่วมสมัย, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : น้ำแข็งมีดโกนหนวด, Sencus Luoghi ต่อชาวศิลปะร่วมสมัย, ฟลอเรนซ์, อิตาลี
- 2556 : น้ำแข็งมีดโกนหนวดศูนย์สำหรับการถ่ายภาพร่วมสมัย (CCP), เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : เครื่องมือ Beam ร่วมสมัย, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- 2555 : โดดเด่น, Trocadero Art Space, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : ร่างกายและองค์ประกอบที่เจ็ดแกลลอรี่, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- 2554 : เดินบนน้ำ, หอศิลป์เว็บไซต์แรกของเมลเบิร์น, ออสเตรเลีย

นิทรรศการกลุ่ม

- 2560 : ร่างกายและผ้า: สิ่งทอการแสดง, ASIATOPA เทศกาลออสเตรเลีย Tapestry การประชุมเชิงปฏิบัติการ, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- 2559 : ASIATOPA เทศกาลละครเวทีรัฐ: ศูนย์ศิลปะเมลเบิร์น, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : ภายใต้ดวงอาทิตย์: ทบพวนแม็กซ์ Dupain Sunbaker ของ ออสเตรเลียศูนย์สำหรับการถ่ายภาพ (ACP), NSW, ออสเตรเลีย
- : โหลสกรปรก, เมลเบิร์นสภาคอนคาเมืองเมลเบิร์น, ออสเตรเลีย

- 2558 : นิทรรศกาล "ไทยเนตร "Artist Forum #2 : "เพื่อกำหนดงานศิลปะหรืองานศิลปะกำหนดเพศ", หอศิลป์กรุงเทพมหานคร, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย
- : เมลเบิร์นศิลปะเมืองวง Melbourne Central, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : Play2 จัดตั้ง Federation หน้าจอขนาดใหญ่, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : เคยสดภาพนิ่งแกลลอรี่, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- : ประเทศไทยตา, กรุงเทพฯศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย
- : วิดีโอ, ทาวน์ศูนย์ศิลปะทาวน์, NSW, ออสเตรเลีย
- : Cornucopia, พิพิธภัณฑ์ศิลปะ Shepparton (SAM) Shepparton, ออสเตรเลีย
- 2557 : ครบรอบ 30 ปีของ CCP กองทุนศูนย์สำหรับการถ่ายภาพร่วมสมัย, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : ประเทศไทยตา, หอศิลป์ Saatchi, ลอนดอน, อังกฤษ
- : ผลงานภาพนิ่งแกลลอรี่, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- : ศิลปะปกติ (ในความร่วมมือกับดวงฤทธิบุณนาถ), ราชบุรี, ไทย
- : นิทรรศการจากัวร์เทคเอเชียศิลปะรางวัลเข้ารอบ World Trade Center, ไทเป, ไต้หวัน
- : 15 ศิลปิน Redcliffe หอศิลป์เมือง, Caboolture, ออสเตรเลีย
- : ซิดนีย์ร่วมสมัยอาร์ตแฟร์ 2015 Carriageworks, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- : La Movida, ห้างสมุดเทศบาล Barranco, ลิมาประเทศเปรู
- : ด้วยเท้าของเธอออกจากพื้นดิน, Counihan แกลลอรี่, บรันสวิก, ออสเตรเลีย
- 2555 : Subjectify Me, Feltspace, แอดิเลด, ออสเตรเลีย
- : ซีซั่น 14 ภาพนิ่งแกลลอรี่, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- : เล่นชวนวิดีโอออนไลน์อวกาศเมลเบิร์น, ออสเตรเลีย

- : เมลเบิร์นอาร์ตแฟร์ปี 2014 (ภาพนิ่งแกลลอรี่ชาต้ง) อาคารแสดง
นิทรรศการพระราช, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : MAF วิดีโอ, เมลเบิร์นอาร์ตแฟร์ 2014
อาคารแสดงสินค้า, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : เมลเบิร์นอาร์ตแฟร์ปี 2014 (นอกสถานที่), ชินจินกำแพงศิลปะ,
เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : พิพิธภัณฑ์ต่ำ้อยความเห็นอกเห็นใจ RMIT
โรงเรียนศิลปะแกลลอรี่, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : P ROX IMITY: นิทรรศการศิลปะของระยะทางและความสัมพันธ์
(ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯศิลปะและวัฒนธรรม
ศูนย์นิทรรศการ), พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ Szczecin, โปแลนด์
- : ทั้งหมดดูเหมือนภาพนิ่งแกลลอรี่, ซิดนีย์, ออสเตรเลีย
- : New Grand บรรยาย (คลื่นเทศกาลถัดไป 2014),
สนามทดสอบเมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : Rooftop ส่ง (ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของหอศิลป์แห่งชาติของรัฐ
วิกตอเรียเมลเบิร์นตอนนี้นิทรรศการ) บนชั้นดาดฟ้าภาพยนตร์,
เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- 2554 : BorderBody: เทศกาลศิลปะนานาชาติของการถ่ายภาพ, วิดีโอ
อาร์ตจิตรกรรมและศิลปะการแสดง, MECA Mediterráneo
Centro Artistico, Almeria, สเปน
- : BorderBody: เทศกาลศิลปะนานาชาติของการถ่ายภาพ, วิดีโอ
อาร์ตจิตรกรรมและศิลปะการแสดง, แกลลอรี่ MD_S
(miejsce DLA Sztuki) Wroclaw, โปแลนด์
- : Ikono เทศกาลปรับอากาศ, Ikono ที่วีเบอร์ลินประเทศเยอรมนี
- : ช่อง: เทศกาลศิลปะออสเตรเลียวิดีโอจัดตั้ง Federation
(หน้าจอนาฬิกาใหญ่), เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : LL Palazzo Enciclopedico (สารานุกรมพาเลข):
เมลเบิร์นนอกสถานที่สำหรับ 55th เวนิส Biennale
แพลตฟอร์มศิลปะร่วมสมัยอวกาศเมลเบิร์น, ออสเตรเลีย

- : Hua Krathi โครงการจัดตั้ง Federation เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- 2552 : Pop-up แรงงานข้ามชาติที่เชื้อจุดไฟกล่องสตูดิโอ,
เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : บัณฑิตนิเทศการจิตรกรรมมหาวิทยาลัย RMIT,
เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย
- : ศิลปะสื่อการติดตั้งกลุ่มแสดง Eckersley ของ Open Space
แกลลอรี, เมลเบิร์น, ออสเตรเลีย

5) กมลพันธุ์ โชติวิชัย

เกิดเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2529 (อายุ 31 ปี)

การศึกษา

- คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงงาน

นิทรรศการกลุ่ม

2555 : "เรื่องของเธอ" พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย (รัชโยธิน) กรุงเทพฯ

รางวัล/เกียรติยศ

2553 : รางวัลเกียรติคุณเหรียญเงิน ประเภทภาพพิมพ์จากงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 57

: รางวัลยอดเยี่ยม สาขาศิลปะ 2 มิติ Young Thai Artist Award

: นิทรรศการ "สีสันปักกิ่ง : The Colors of Beijing"

ณ หอศิลป์กรุงเทพ, กรุงเทพฯ

2552 : ทุนศึกษาดูงาน ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
โดย ดร.ชุมพล พรประภา

: ทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์ศิลปะ

มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

2551 : รางวัลทุนสนับสนุนการศึกษา สาขา 2 มิติ Young Thai Artist Award 2008

6) อัญชลี อารยะพงศ์พานิชย์

เกิดเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2528 (อายุ 32 ปี)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกียรติประวัติ / รางวัล

- 2556 : รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 1 การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัย
พานาโซนิก ครั้งที่ 15
- 2555 : รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 1 การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัย
พานาโซนิก ครั้งที่ 14
- : รางวัลรองชนะเลิศ การประกวดศิลปกรรมช้างเผือก ครั้งที่ 1
- :ทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์ศิลปะ
มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- 2554 : รางวัลยอดเยี่ยมโครงการประกวดศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต”
ครั้งที่ 23
- 2552 : ทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์ศิลปะ
มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- : ได้รับพระราชทานทุนภูมิพลประเภทเรียนดี
จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 2547 : รางวัลชนะเลิศประกวดวาดภาพแนวโคราช
เนื่องในเทศกาลเที่ยวพิมาย
- 2545 : วาดภาพจิตรกรรมสีน้ำถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ณ พระราชวังสวงจิตรลดา
- 2543 : รางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ชนะเลิศศิลป์มินิด้า ครั้งที่ 9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2541 : รางวัลชนะเลิศโครงการวาดภาพแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม
ไทย-ญี่ปุ่น

ประวัติการดำเนินงาน

- 2558 : นิทรรศการพระสาทิสลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
โดยสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
- : โครงการ "น้ำใจไม่มีวันหมด 2" : นิทรรศการ "[Purple] :
Women of Mankind" ณ วันอีสต์เอเชีย ประเทศสิงคโปร์
- 2557 : โครงการ "น้ำใจไม่มีวันหมด" ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย
Moca Bangkok
- : นิทรรศการ "Breaking and Reconstructing"
ศิลปะร่วมสมัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ แกลลอรี่ 8 ลอนดอน
- : นิทรรศการศิลปกรรม "8 ปี ยุวศิลปินสร้างสรรค์งานศิลป์"
ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- : นิทรรศการศิลปะร่วมสมัย "เดอะเพริสท์ เอ็กซ์ฮิบิชั่น ออฟ ไทย
คอนเทมโพรารี อาร์ต" ณ ริเวอร์ ซิตี้ แกรนด์ฮอลล์
กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- : นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัย "โลกใบนี้(ไม่)ต้องมีเธอ"
ณ วันอีสต์ เอเชีย ประเทศสิงคโปร์
- 2556 : นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัย "พันธนาการ กับ คำลวงที่หอม
หวาน" ณ วันอีสต์เอเชีย ประเทศสิงคโปร์
- 2555 : : "โลกแบน" นิทรรศการวิทยานิพนธ์นักศึกษาปริญญาโท
หอศิลป์กรุงเทพ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- : นิทรรศการแสดงผลงานโครงการสร้างสรรค์ศิลป์ร่วมสมัย
ครั้งที่ 3 ลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา
- : นิทรรศการแสดงผลงานโครงการสร้างสรรค์ศิลป์ร่วมสมัย
ครั้งที่ 3 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- 2553 : นิทรรศการศิลปนิพนธ์นักศึกษาปริญญาตรี หอศิลป์
มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- : นิทรรศการ "กรอบคนเมือง" ณ Teeoli-d' walks of art space
- 2552 : นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 26
- 2551 : นิทรรศการ "จิตรกรรมสำนึกต่อวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม"
- 2550 : นิทรรศการ "นิทรรศการจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ 2550 – 2551"

7) บุษราพร ทองชัย

เกิดเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2528 (อายุ 32 ปี)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

นิทรรศการเดี่ยว

- 2552 : นิทรรศการศิลปะ “Art Ardel Cafe”
 2553 : นิทรรศการเดี่ยว “เรื่องของผู้หญิง (ฉัน)”
 อาร์เดล เวิร์ด เฟลส แกลเลอรี, กรุงเทพฯ
 2555 : นิทรรศการเดี่ยว “ผู้ชายหมายเลขสิบ”
 อาร์เดล เวิร์ด เฟลส แกลเลอรี, กรุงเทพฯ

นิทรรศการกลุ่ม

- 2553 : นิทรรศการศิลปะนิพนธ์คณะจิตรกรรม ประติมากรรม
 และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
 : นิทรรศการ “Brand New 2009”
 หอศิลป์ประวิทย์นิทรรศน์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 : นิทรรศการ “น้ำ ฝน ปลาย เดือน” MERZ Art Space
 : นิทรรศการ “Young Females Artist of the Year 2009”
 โดย อาร์เดล แกลเลอรีและ บ้านและสวน,
 อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพ็ค, เมืองทองธานี
 2555 : นิทรรศการ “ไทยไท่” ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
 : นิทรรศการ “Light of Women”, Gwangju, Korea
 : นิทรรศการ “ไทยไหล่” ณ Singapore Art Musuem

8) ลำพู กันแสนะ

เกิดเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2526 (อายุ 34 ปี)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) จิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม
และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

นิทรรศการกลุ่ม

- 2551 : แสดงงานกลุ่มศิลปะเพื่อสุนัขชุด My friend ณ เซ็นทรัลเวิลด์
2550 : แสดงงานกลุ่ม dark and light ณ เทียนน้ำฟ้าแกลอรี
: ร่วมแสดงงานศิลปกรรมปตท. ครั้งที่ 22
2549 : แสดงงานและจำหน่ายในชื่อชุด "ลายศิลป์และสันสี
ด้วยรักดี...องค์ภูมิินทร์" ณ ฟอรั่ม แกลอรี โรงแรมฟอรั่ม
จัดโดย สโมสรโรตารีดอนเมือง
: นิทรรศการ wiz women work ณ playground

รางวัล/เกียรติยศ

- 2551 : รางวัลดีเด่นในการประกวดศิลปกรรม พานาโซนิก ครั้งที่ 10
2550 : รางวัลดีเด่นศิลปกรรม นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต
โดยบริษัทโตชิบาแห่งประเทศไทยจำกัด ครั้งที่ 19
: รางวัลยอดเยี่ยม เกียรตินิยมเหรียญทอง ศิลป์ พีระศรี
ในศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 24
: ศิลปกรรมกรุงไทยรางวัลที่ 2 ในการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ 53
2549 : รางวัลเกียรตินิยมเหรียญเงิน ศิลป์ พีระศรี ในศิลปินรุ่นใหม่
ครั้งที่ 23
: รางวัลพิเศษศิลปกรรม นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต โดยบริษัทโตชิบา
แห่งประเทศไทยจำกัด ครั้งที่ 18
: รางวัลดีเด่นศิลปกรรมปตท. ครั้งที่ 21
: รางวัลยอดเยี่ยมสาขาศิลปะสองมิติ Young Thai Artist Award
โดยมูลนิธิซีเมนไทย ครั้งที่ 3

:

- : ได้รับทุนศึกษาดูงานและสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมประเทศ
สาธารณรัฐประชาชนจีน โดย ดร.ชุมพล พระประภา
- 2548 : รางวัลดีเด่นศิลปกรรมปตท. ครั้งที่ 20
- : รางวัลดีเด่นศิลปกรรม นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต โดยบริษัทโตชิบา
แห่งประเทศไทยจำกัด ครั้งที่ 17

9) สิปาง สอนแก้ว

เกิดเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2525 (อายุ 35 ปี)

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต ที่ Rattana Bundit University

ประวัติการแสดงงาน

- 2554 : นิทรรศการ จิตรกรไทยรวมใจสู้ภัยน้ำท่วม
แกรนด์ฮอลล์ ชั้น 1 สยามดิสคัฟเวอรี
- : นิทรรศการ เอสพลานาดอาร์ตโชว์ครั้งที่ 1
ศูนย์การค้าเอสพลานาดงามวงศ์วาน-แคราย
- 2555 : นิทรรศการ “รถไฟฟ้าสู่งานศิลป์”
โด่ง ชั้น 3 สถานีรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงค์ มักกะสัน
- : นิทรรศการ คิดถึงฉันนายทำงาน
หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
- : นิทรรศการ ศิลป์ ฟรีสไตล์ หอศิลป์เซเว่นรังสรรค์
- : นิทรรศการ “สีสิ้นแห่งชีวิต” (The color of life)
ร้านอาหารไอ้จ๊ว ริเวอร์เทอเรส สะพานพระราม 7
- 2556 : นิทรรศการ ศิลปกรรม คลับหน้าพระลานสัญจร
หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- : นิทรรศการ เอสพลานาดอาร์ตโชว์ครั้งที่ 5
ศูนย์การค้าเอสพลานาดงามวงศ์วาน-แคราย
- : นิทรรศการ ศิลปะไทยไปอาเซียน หอศิลป์เซเว่นรังสรรค์
- : นิทรรศการศิลปกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ โรงแรมมณเฑียร

▪ ศิลปินในวัย 40 ปีขึ้นไป

1) พินรี สัณห์พิทักษ์

เกิดเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2504 (อายุ 56 ปี)

การศึกษา

- BFA (Visual Arts Communication Design) School of Fine Arts and Design

University of Tsukuba Japan

ประวัติการแสดงงาน

นิทรรศการเดี่ยว

2530 : นิทรรศการเดี่ยว ภาพถ่าย และคอลลาจ ร้านบูคส์ แอนด์ เปียร์.

2534 : นิทรรศการเดี่ยว กากบาท ไข่ วัว และ น้ำเต้า นิทรรศการผลงาน
นานารูปแบบ ของ พินรี สัณห์พิทักษ์ สีส้ม ศิลปาวภาค

2536 : นิทรรศการเดี่ยว แมกกับลูก-บทสนทนา จิตรกรรม
โดย พินรี สัณห์พิทักษ์ สีส้ม ศิลปาวภาค

นิทรรศการกลุ่ม

2532 : นิทรรศการ Metro Mania-Arx 1989-Australia Regions Artists
Exchange Pica Perth Western Austral

2534 : นิทรรศการ Recent works โดยชาติชาย ปุ้ยเปี้ย และ
พินรี สัณห์พิทักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

2) รศ.กัญญา เจริญศุภกุล

เกิดเมื่อวันที่ พ.ศ. 2490 (อายุ 70 ปี)

การศึกษา

- ศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิลปมหาบัณฑิต สาขาภาพพิมพ์ สถาบันศิลปะแห่งชิคาโก สหรัฐอเมริกา

ประวัติการแสดงผลงาน

นิทรรศการเดี่ยว

- 2530 : ภาพพิมพ์หิน-จิตรกรรมหมึกดำของกัญญา
ณ หอศิลป์ พีระศรี กรุงเทพฯ
- 2533 : ดอกไม้ : หิน : ฤดูกาล พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
หอศิลป์ กรุงเทพฯ
- 2535 : สาระจากหิน กรุงเทพฯ
- 2536 : กัญญา เจริญศุภกุล 2534-2536 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
หอศิลป์ กรุงเทพฯ
- 2540 : แผ่นดิน, หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- 2546 : บทเพลงแห่งปรารถนา, โรสการ์เดน, นครปฐม
: กรีด หอศิลป์วิทยานิทัศน์ สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2551 : กัญญาสนทนากับกัญญา, หอศิลป์สสร.
(สำนักศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, กระทรวงวัฒนธรรม)
กรุงเทพฯ

นิทรรศการกลุ่ม

- 2520-2552 : นิทรรศการศิลปกรรมของอาจารย์คณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์, หอศิลป์คณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 1-26, กรุงเทพฯ
- 2522-2530 : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ ครั้งที่ 13 และ 17,
ยูโกสลาเวีย

- 2526 : ศิลปภาพพิมพ์จากประเทศไทย, เยอรมนี
- 2529 : ศิลปกรรมจากมหาวิทยาลัยศิลปากร, ปักกิ่ง กวางโจว,
สาธารณรัฐประชาชนจีน
: ศิลปภาพพิมพ์ร่วมสมัยของไทยและเยอรมัน, เยอรมนี
: ภาพสะท้อนจากประสบการณ์ในสหรัฐอเมริกาของศิลปินไทย
หอศิลป์ พีระศรี กรุงเทพฯ
- 2530 : นิทรรศการภาพพิมพ์นานาชาติ 87, เบอร์ลิน, เยอรมนี
: ศิลปกรรมอาเซียนครั้งที่ 4, บังคลาเทศ
: ความบันเทิงจากญี่ปุ่น, หอศิลป์แห่งชาติ กรุงเทพฯ,
เชียงใหม่
: นิทรรศการภาพพิมพ์นานาชาติครั้งที่ 9, นอร์เวย์
: นิทรรศการสีน้ำอาเซียน ครั้งที่ 4 ศูนย์วัฒนธรรม กรุงเทพฯ
- 2533 : นิทรรศการศิลปะภาพพิมพ์, แบกแดด
: นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ 90, เบอร์ลิน
- 2534 : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ กรุงโซล, เกาหลี
: นิทรรศการศิลปกรรมไทยสมัยใหม่, สหรัฐอเมริกา
- 2536 : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์ 93, พิพิธภัณฑ์อัลวา อัลโต,
ฟินแลนด์
- 2537 : เรื่องราวของเธอ, กรุงเทพฯ
- 2538 : ศิลปกรรมกระดาศร่วมสมัยของไทย, สหรัฐอเมริกา
: ศิลปกรรมอาเซียน ครั้งที่ 10, (ปฏิบัติการ-นิทรรศการ-
การประชุมในหัวข้อสุนทรียศาสตร์) สิงคโปร์
: นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์, คณาจารย์ภาควิชาภาพพิมพ์
คณะจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์,
หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2539 : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ ครั้งที่ 11 ฟรีเซ่น,
เยอรมนี

- 2541-2542 : กรุงเทพมหานครเมืองฟ้าอมร, (นิทรรศการศิลปกรรมกลางแจ้ง)
เสาชิงช้า, กรุงเทพฯ
- : Womanifesto, นิทรรศการศิลปนานาชาติ (ศิลปินหญิง)
ณ สวนวังสราญรมย์, กรุงเทพฯ
- 2542 : เมืองมีชา, หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและ
ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- 2543 : CONNECT, หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและ
ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- 2545 : New Tradition, Thai-Japanese artists,
มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- : งานวาดเส้นร่วมสมัย (Drawing) เนื่องในโอกาสครบรอบ
60 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากร
หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- : โลกใบเล็ก (The Small World)
หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- 2546 : ความสุข (Happiness), หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ
- 2548 : แต่งแต้มไข่มุกอันดามัน วาดฝันเมืองภูเก็ต,
หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
กรุงเทพฯ
- : นิทรรศการศิลปกรรมทัศนศิลป์เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสที่ทรงมีพระชนมายุ 50 พรรษา,
หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
กรุงเทพฯ
- : นิทรรศการศิลปะ คิดถึงสมเด็จพระย่า หอศิลป์สมเด็จพระ-
พระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- 2548-2549 : นิทรรศการศิลปะความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปะ
ทามะ, มหาวิทยาลัยศิลปะ- อัลเบอร์ตา, มหาวิทยาลัย
ศิลปากร แสดง ณ ญี่ปุ่น, คานาดา, หอศิลป์คณะจิตรกรรม-
ประติมากรรม และภาพพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ

- 2549 : ไอซี – ศิลปากร นิทรรศการศิลปะโครงการแลกเปลี่ยน
ภาควิชาสีน้ำมัน มหาวิทยาลัยวิจิตรศิลป์ และดนตรีไอซี
และภาควิชาภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,
หอศิลปะมหาวิทยาลัยศิลปากร
- : นิทรรศการโครงการแลกเปลี่ยนศิลปะ และวัฒนธรรม
โดยศิลปิน และอาจารย์จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร
และมหาวิทยาลัยศิลปะทามะ, หอศิลป์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, หอศิลปะมหาวิทยาลัยศิลปะทามะ
- 2550 : SHOW ME THAI นิทรรศการศิลปะร่วมสมัยเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่ทรงมี
พระชนมายุ 80 พรรษา และเนื่องในโอกาสครบรอบ 120 ปี
ความสัมพันธ์การทูตไทย-ญี่ปุ่นโดยความร่วมมือระหว่าง
Tokyo Metropolitan Foundation for History and Culture,
Museum of Contemporary Art, Tokyo และสำนักงาน
ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม
จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยกรุง โตเกียว, ญี่ปุ่น
- 2551 : เมดอินบางกอก : คอมมอน เคอร์เรนซี, Design and Arts
Collage of New Zealand. Asia Pacific International
Exhibition of Prints and Symposium, ใต้หวัน
- : รอยยิ้มสยาม : ศิลปะ + ศรัทธา + การเมือง + ความรัก
หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
20 กันยายน – 23 พฤศจิกายน 2551
- 2553 : นิทรรศการศิลปะ “ฝันถึงสันติภาพ” (Imagine Peace)
จัดโดย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวง
วัฒนธรรม ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
ระหว่างวันที่ 24 มิถุนายน – 22 สิงหาคม 2554
- : นิทรรศการศิลปกรรม เชิดชูเกียรติศิลปิน รางวัลปติศิลป์
สันติภาพ, ประจำปี พ.ศ. 2554 ณ สถาบันปรีดี พนมยงค์
ระหว่างวันที่ 13 – 25 สิงหาคม 2554

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ฐาปณีย์ จิวสุท
วัน เดือน ปี เกิด	19 เมษายน 2536
สถานที่เกิด	85/40 หมู่ 3 ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาตรี คณะออกแบบทัศนศิลป์ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร
ที่อยู่ปัจจุบัน	85/40 หมู่ 3 ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

